

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΠΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

Έρβις Λιτσάϊ ΑΜ:16448 Σιρτζίνο Περτσάκαϊ ΑΜ:16467

Μεσολόγγι 2020

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΠΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

Έρβις Λιτσάϊ ΑΜ 16448 Σιρτζίνο Περτσάκαϊ ΑΜ 16467

Επιβλέπων καθηγητής ή καθηγήτρια
Μαρία Αλεξοπούλου

Μεσολόγγι 2020

UNIVERSITY OF PATRAS

SCHOOL OF ECONOMICS & BUSINESS

DEPARTMENT OF MANAGEMENT SCIENCE AND
TECHNOLOGY

**FORMER DEPARTMENT OF BUSINESS
ADMINISTRATION AT MESSOLONGHI**

THESIS

ALTERNATIVE FORMS OF TOURISM

THE CASE OF ARGOLIDA AND SANTORINI

Ervis Licaj AM 16448 Sirxhino Percakaj AM16467

Messolonghi 2020

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την κυρία Μαρία Αλεξοπούλου, καθηγήτρια του πρώην τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με έδρα το Μεσολόγγι που μας εμπιστεύτηκε για την ανάθεση αυτού του θέματος καθώς και για την πολύτιμη βοήθεια της κατά τη συγγραφή του έργου.

Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειες μας για την υποστήριξη κατά την διάρκεια της συγγραφής αλλά και για την περάτωση των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία εκπονείται στο πλαίσιο του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του πρώην τμήματος «Διοίκησης Επιχειρήσεων» με έδρα το Μεσολόγγι, του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Σκοπός της εργασίας είναι η παρουσίαση του Εναλλακτικού Τουρισμού και των διάφορων μορφών του, ως ένα σύγχρονο φαινόμενο τουρισμού που αν αναπτυχθεί σωστά θα προσφέρει πολλαπλά οφέλη συμβάλλοντας στην τόνωση της οικονομίας και την αύξηση της απασχόλησης. Επίσης θα παρουσιαστούν οι Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού στην Αργολίδα και στην Σαντορίνη.

Στο πρώτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε αναλυτικά με την έννοια του τουρισμού ενώ θα παρουσιάσουμε και μια σύντομη ιστορική αναδρομή για την εξέλιξη του τουρισμού. Θα αναφέρουμε ποια τα οφέλη του και ποιες είναι οι αρνητικές συνέπειες σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε αποκλειστικά με τον εναλλακτικό τουρισμό και θα παρουσιάσουμε ποιες είναι οι μορφές του. Επίσης θα αναφέρουμε τις διαφορές του μαζικού με τον εναλλακτικό τουρισμό και πως προέκυψε το ενδιαφέρον για αυτή τη καινούργια μορφή τουρισμού.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα ασχοληθούμε με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Αργολίδα και στη Σαντορίνη. Αρχικά θα παρουσιάσουμε τις δυο αυτές περιοχές γενικότερα και έπειτα θα επικεντρωθούμε στις υπάρχουσες εναλλακτικές μορφές τουρισμού αλλά και σε εναλλακτικές μορφές που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν στο μέλλον.

Στο τέταρτο κεφαλαίο καλούμαστε να παρουσιάσουμε επιχειρήσεις στην Αργολίδα και στη Σαντορίνη που ασχολούνται με εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Τέλος στο πέμπτο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα συμπεράσματα.

ABSTRACT

This paper was conducted for the Undergraduate Program in former Business Administration at Messolonghi in Department of Management and Science and Technology of the University of Patra.

The purpose of the paper is to present Alternative Tourism and its various forms as a modern tourism phenomenon that if developed properly will bring multiple benefits by contributing to boosting the economy and increasing employment. Alternative forms of Tourism in Argolis and Santorini will also be presented.

In the first chapter, we will discuss in detail the concept of tourism and we will present a brief historical overview of the evolution of tourism. We will mention its benefits and what are the negative consequences for economic, social and cultural affairs.

In the second chapter, we will deal exclusively with alternative tourism and present its forms. We will also mention the variety of mass tourism with alternative tourism and how brought out the interest in this new form of tourism.

In the third chapter, we will discuss alternative forms of tourism in Argolis and Santorini. We will first present these two areas in general, and then focus on existing alternative forms of tourism but also on alternative forms that could be developed in the future.

In the fourth chapter, we are invited to present businesses in Argolis and Santorini dealing with alternative forms of tourism.

Finally, in the fifth chapter the conclusions will be presented.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	i
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ABSTRACT	iii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	iv
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	viii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	ix
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	x
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xi
1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ	1
1.1 Τουρισμός – Εννοιολογική Προσέγγιση.....	1
1.1.1 Τουρίστας.....	2
1.1.2 Τουριστικό Κατάλυμα.....	2
1.2 Ιστορική Αναδρομή Τουρισμού.....	2
1.2.1 Η σύγχρονη τουριστική περίοδος.....	4
1.3 Κύκλος Ζωής του Τουριστικού Προϊόντος.....	5
1.4 Η διάκριση του Τουρισμού	6
1.5 Συνέπιες Τουρισμού.....	6
1.5.1 Θετικές Οικονομικές Επιπτώσεις.....	6
1.5.2 Αρνητικές Οικονομικές Επιπτώσεις.....	8
1.5.3 Θετικές Κοινωνικές Επιπτώσεις	8
1.5.4 Αρνητικές Κοινωνικές Επιπτώσεις	9
1.5.5 Θετικές επιπτώσεις τουρισμού στο περιβάλλον.....	10
1.5.6 Αρνητικές επιπτώσεις τουρισμού στο περιβάλλον	10
2 Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού	12

2.1	Εννοιολογική Προσέγγιση	12
2.2	Η καινούρια τάση προς τον Εναλλακτικό Τουρισμό	13
2.3	Διάφορες Μαζικού και Εναλλακτικού Τουρισμού	13
2.4	Πως προέκυψε ο Εναλλακτικός Τουρισμός.....	15
2.5	Τα Κίνητρα του Εναλλακτικού Τουρίστα.....	15
2.6	Τα οφέλη του εναλλακτικού τουρισμού σε επιχειρηματικό και τοπικό- περιφερικό επίπεδο.....	15
2.7	Θετικά και Αρνητικά Εναλλακτικού Τουρισμού.....	16
2.7.1	Θετικά εναλλακτικού τουρισμού	16
2.7.2	Αρνητικά εναλλακτικού τουρισμού	16
2.8	Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού.....	17
2.8.1	Οικοτουρισμός	17
2.8.2	Αγροτουρισμός.....	20
2.8.3	Αλιευτικός τουρισμός	23
2.8.4	Τουρισμός Υγείας	25
2.8.5	Εκπαιδευτικός τουρισμός.....	26
2.8.6	Επαγγελματικός – Συνεδριακός - Εκθεσιακός Τουρισμός	27
2.8.7	Θρησκευτικός Τουρισμός	30
2.8.8	Γαστρονομικός τουρισμός.....	32
2.8.9	Καλλιτεχνικός και Πολιτιστικός Τουρισμός.....	33
2.8.10	Χιονοδρομικός Τουρισμός.....	34
2.8.11	Τουρισμός Περιπέτειας.....	35
2.8.12	Κοινωνικός τουρισμός	35
2.8.13	Τουρισμός ΑΜΕΑ.....	36
2.8.14	Τουρισμός κρουαζιέρας	37
2.8.15	Οινοτουρισμός.....	37

3	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ ΚΑΙ ΑΡΓΟΛΙΔΑ	40
3.1	Η περίπτωση της Σαντορίνης	40
3.1.1	Εισαγωγή.....	40
3.1.2	Ανάλυση SWOT Σαντορίνης	41
3.1.3	Αφίξεις	42
3.1.4	Θρησκευτικός Τουρισμός	43
3.1.5	Αθλητικός Τουρισμός	45
3.1.6	Ναυτικός Τουρισμός	46
3.1.7	Τουρισμός Υγείας	47
3.1.8	Συνεδριακός Τουρισμός	48
3.1.9	Ορεινός Τουρισμός	48
3.1.10	Γεωτουρισμός στη Σαντορίνη	49
3.1.11	Οίνο-γαστρονομικός τουρισμός στη Σαντορίνη	50
3.1.12	Τουρισμός Γάμων.....	52
3.2	Η περίπτωση της Αργολίδας	53
3.2.1	Γενικά.....	53
3.2.2	Αφίξεις	55
3.2.3	Αγροτουρισμός.....	56
3.2.4	Γαστρονομικός Τουρισμός.....	57
3.2.5	Θαλάσσιος Τουρισμός.....	58
3.2.6	Θρησκευτικός Τουρισμός	59
3.2.7	Ιαματικός Τουρισμός.....	59
3.2.8	Συναυλιακός Τουρισμός.....	60
4	Παρουσίαση επιχειρήσεων στην Αργολίδα που ασχολούνται με τον Εναλλακτικό Τουρισμό	61
4.1	Επιχείρηση Μελάς.....	61

4.1.1	Γενικά για την εταιρεία	61
4.1.2	Ο Κήπος των Ελαίων	62
4.1.3	Βίο – Καλλοντικά Μελάς.....	63
4.2	Οινοποιείο Κουτσογιαννόπουλος.....	64
	Συμπεράσματα.....	65
	Βιβλιογραφία.....	66
	Πνευματικά δικαιώματα.....	68

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Βασικά χαρακτηριστικά μαζικού - εναλλακτικού τουρισμού.....	14
Πίνακας 2: Διάφορες μαζικού - εναλλακτικού τουρισμού	14
Πίνακας 3: Διεθνή Συνέδρια στη Ελλάδα.....	28
Πίνακας 4: Ξενοδοχειακό Δυναμικό Σαντορίνης 2018.....	43
Πίνακας 5: Επισκέπτες σε Μουσεία και Αρχαιολογικούς Χώρους.....	55
Πίνακας 6: Κίνηση στα Λιμάνια Αργολίδας 2018.....	55
Πίνακας 7: Αφίξεις, διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα Αργολίδας.....	56

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Η πορεία προς στην μαζικοποίηση.....	4
Εικόνα 2: Άμεση συνεισφορά τουρισμού στην απασχόληση.....	7
Εικόνα 3: Συνολική συνεισφορά τουρισμού στην απασχόληση.....	8
Εικόνα 4: Δάσος Δαδιάς.....	19
Εικόνα 5: Αγροτουρισμός στη Τζια.....	22
Εικόνα 6: Εναλλακτικός τουρισμός Αμοργό.....	22
Εικόνα 7: Λιμνοθάλασά Μεσολογγίου.....	24
Εικόνα 8: Επισκέπτες λουτροπόλεων.....	26
Εικόνα 9: Άγιο Ορός.....	31
Εικόνα 10: Μονές στα Μετέωρα.....	32
Εικόνα 11: Siren Resort.....	36
Εικόνα 12: Χορτιάτης Θεσσαλονίκη.....	36
Εικόνα 13: Οινοτουρισμός.....	38
Εικόνα 14: Σαντορίνη.....	40
Εικόνα 15: Η Σαντορίνη σε νούμερα.....	42
Εικόνα 16: Red Bull Art of Motion Santorini.....	46
Εικόνα 17: Φυσικό spa Σαντορίνη.....	47
Εικόνα 18: Γάμος στη Σαντορίνη.....	52
Εικόνα 19: Αργολίδα.....	54
Εικόνα 20: Η επιχείρηση Μέλας στο Λυγουριό.....	61
Εικόνα 21: Βίο- Καλλυντικά Μελάς.....	63
Εικόνα 22: Μουσείο Οίνου Κουτσογιαννόπουλος.....	64

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΤΕΙ.:	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
UNWTO:	United Nations World Tourism Organization
ΕΟΤ:	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
WTTC:	World Travel & Tourism Council
ΙΝΣΕΤΕ:	Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελλάδα είναι μια χώρα που συνδυάζει βουνό και θάλασσα δίνοντας την δυνατότητα στους τουρίστες για απεριόριστες δραστηριότητες. Είναι γνωστό παγκοσμίως πως η Ελλάδα διακρίνεται για το φυσικό περιβάλλον, για τα αξιοθέατα, το καλό κλίμα και το καλό φαγητό αλλά και για τον πολιτισμό της. Όλα αυτά την κάνουν πόλο έλξης για άτομα που αναζητούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού ξεφεύγοντας από το συνηθισμένο τουριστικό πακέτο «ήλιος – θάλασσα - παράλια».

Τα τελευταία χρονιά η τεράστια ζήτηση που παρουσιάζει ο εναλλακτικός τουρισμός έχει κάνει τους φορείς του τουρισμού αλλά και τις κυβερνήσεις να ασχοληθούν έντονα με αυτό το φαινόμενο. Έτσι σχεδόν όλα τα κράτη έχουν προσλάβει ειδικούς σε αυτό τον τομέα για να αναπτύξουν δράσεις που θα τραβήξουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών. Ο τουρισμός είναι ένας από τους σημαντικότερους και ταχεία αναπτυσσομένους τομείς της παγκόσμιας οικονομίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία εισοδημάτων, την μείωση της ανεργίας με την δημιουργία θέσεων απασχόλησης καθώς και στην είσπραξη φορολογικών εσοδών. Με λίγα λόγια η συνεισφορά του στο ΑΕΠ της χώρας μας είναι μεγάλη.

Η Ελλάδα είναι ένας από τους δημοφιλέστερους προορισμούς παγκοσμίως αφού προσφέρει πολλά γνωρίσματα που μπορούν να καλύψουν τις απαιτήσεις και των πιο απαιτητικών επισκεπτών.

1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

1.1 Τουρισμός – Εννοιολογική Προσέγγιση

Ο τουρισμός είναι μια φυσιολογική ανάγκη του ανθρώπου να ταξιδέψει και να γνωρίσει νέους λαούς διευρύνοντας τους ορίζοντες του πολιτιστικά, κοινωνικά, γεωγραφικά, κλιματολογικά, ιστορικά. Γιατί το ταξίδι είναι το μόνο πράγμα που ξοδεύοντας χρήματα θα σε κάνει πιο πλούσιο. Αυτή η φυσιολογική ανάγκη στη συνέχεια εξελίχθηκε σε οικονομική δραστηριότητα.

Τα τελευταία χρονιά έχει γίνει μεγάλη προσπάθεια προκυμμένου να δοθεί ένας σαφής ορισμός του Τουρισμού πράγμα πολύ δύσκολο καθώς ο Τουρισμός είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο. Με το πέρασμα των ετών έχουν διατυπωθεί διάφοροι ορισμοί (Διονυσοπούλου 2006).

Σύμφωνα με τους Hunziker & Krapf οι οποίοι διατύπωσαν τον πρώτο ορισμό το 1942 Τουρισμός είναι «*το σύνολο των φαινομένων που δημιουργούνται από ένα ταξίδι και από την παραμονή σε ένα μέρος ατόμων οι οποίοι δεν είναι μόνιμοι κάτοικοι και δεν θα πάρουν άδεια παραμονής*». Τα επόμενα χρονιά οι Joshke το 1954 και Walterspiel το 1974 προσέγγισαν τον Τουρισμό από μια διαφορετική γωνία. Ο μεν πρώτος θεωρεί πως ο τουρισμός δεν είναι τίποτα παραπάνω από κατανάλωση ενώ ο δεύτερος στον ορισμό του ερμηνεύει τις οικονομικές επιπτώσεις του τουρισμού.

Ένας άλλος ορισμός είναι αυτός που διατύπωσε ο Leiper το 1979. Σύμφωνα με τον οποίο ο τουρισμός είναι ένα «*σύστημα που περιλαμβάνει την εθελουσία μετάβαση και προσωρινή παραμονή ενός ατόμου σε διαφορετικό τόπο από τον τόπο παραμονής του*».

Ο ορισμός που είναι κατατοπιστικός είναι αυτούς που διατύπωσε η Παγκόσμια Οργάνωση Τουρισμού(ΠΟΤ) σύμφωνα με την οποία «*ο τουρισμός θεωρείται μια δραστηριότητα που περιλαμβάνει κάθε είδους μετακινήσεις οι οποίες πραγματοποιούνται είτε διαμέσου διεθνών συνόρων (αλλοδαπός) είτε όχι (ημεδαπός), με διάρκεια πάνω από 24 ώρες με σκοπό την αναψυχή*».

Στα μέσα της δεκαετίας του '80 ο τουρισμός θεωρείται από πολλούς ως ιδιωτική κατανάλωση , θέση που υιοθέτησε ο Ο.Ο.Σ.Α. και η Eurostat. Έτσι δόθηκε ένας άλλος ορισμός σύμφωνα με τον οποίο «*ο τουρισμός αποτελεί μια ιδιαίτερα διαμορφούμενη ιδιωτική κατανάλωση, η οποία περιλαμβάνει τόσο τη συμμετοχή όλων των κλάδων της παραγωγικής διαδικασίας, όσο και των τομέων του κράτους και της κοινωνίας σε μια εθνική οικονομία αποδοχής*».(Ζαχαρατος,1984)

Σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό γίνεται αντιληπτό ότι ο τουρισμός έχει πολλαπλές επιδράσεις για την οικονομία της χώρας. Συνεπώς όλες οι χώρες που υποδέχονται τουρίστες θα πρέπει να οργανώσουν και να βελτιώσουν όλες τις τουριστικές υποδομές τους προωθώντας όσο το δυνατόν περισσότερο τον τουρισμό.

Για να γίνει πιο κατανοητό το 'φαινόμενο' τουρισμός θα πρέπει να επικεντρωθούμε στην περεταίρω ανάλυση του.

1.1.1 Τουρίστας

Τουρίστας είναι το άτομο που επισκέπτεται ένα μέρος στη χώρα του ή στο εξωτερικό για διάστημα μεγαλύτερο του εικοσιτετράωρου. Αν το διάστημα αυτό είναι μικρότερη του εικοσιτετράωρου τότε θεωρείτε εκδρομέας. Για αυτό το λόγο δεν θα πρέπει να συνδέουμε την έννοια του τουρίστα με τον ταξιδιώτη. Τουρίστας είναι αυτός που σχεδιάζει το ταξίδι του μήνες πριν το υλοποιήσει και στόχος του είναι να δει και να κάνει όσο το δυνατόν πράγματα από ότι θα του πρότεινε ο ξεναγός. Με λίγα λόγια τον νοιάζει μόνο ο προορισμός. Από την άλλη ο ταξιδευτής δεν ενδιαφέρεται τόσο πολύ για τον προορισμό αλλά μόνο το ταξίδι. Ο ταξιδιώτης δεν σχεδιάζει ποτέ το ταξίδι αλλά κάνει ότι προκύψει. Συχνά δεν διαθέτει πολλά χρήματα για αυτό αν χρειαστεί μπορεί να κοιμηθεί σε σλιπινγκ μπαγκ ενώ οι δραστηριότητες του είναι στη φύση.

1.1.2 Τουριστικό Κατάλυμα

Τα τουριστικά καταλύματα είναι μονάδες που υποδέχονται επισκέπτες(τουρίστες) προσφέροντας του διάφορες υπηρεσίες όπως φιλοξενία, διανομή αλλά και υπηρεσίες εστίασης και ψυχαγωγίας. Στην Ελλάδα τα τουριστικά καταλύματα αυτά χωρίζονται σε δυο κατηγορίες Μετα από απόφαση του Γενικού Γραμματέα του ΕΟΤ το 1987.

1. Κυρία ξενοδοχειακά καταλύματα.

Σε αυτή τη κατηγορία εντάσσονται τα:

- Κλασικά ξενοδοχεία, οι υπηρεσίες που προσφέρουν είναι δωμάτια ή επιπλωμένα διαμερίσματα που βρίσκονται είτε κοντά στο κέντρο είτε κοντά στη παράλια. Ο τουρίστας μπορεί να μείνει από μια μέρα έως και ένα μηνά. Επίσης οι επισκέπτες μπορούν να γευματίσουν στο εστιατόριο του ξενοδοχείου.
- Μοτέλ ξενοδοχεία, πρόκειται για ενοικιαζόμενα δωμάτια ή επιπλωμένα διαμερίσματα που τα συναντάμε κυρίως κατά μήκος των οδικών αξόνων.

2. Συμπληρωματικά ξενοδοχειακά καταλύματα

Σε αυτή τη κατηγορία εντάσσονται:

- Camping, πρόκειται για χώρους κατασκήνωσης όπου οι επισκέπτες διαμένουν σε σκηνές ή σε τροχόσπιτο.

1.2 Ιστορική Αναδρομή Τουρισμού

Από την αρχαιότητα τα ταξίδια και η συλλογή γνώσεων και εμπειριών γοήτευε τον άνθρωπο. Τα πρώτα ταξίδια γίνονται από επιστήμονες και εμπόρους οι οποίοι προσπάθησαν να συνδυάσουν τα ταξίδια με την δουλειά τους. Για να δημιουργηθούν οι μεγάλες πόλεις στη Μεσοποτάμια έπρεπε να υπάρξει συνεργασία μεταξύ των εμπόρων. Έπειτα υπήρξε συνεργασία και για πολιτικούς και μορφωτικούς λόγους. Έπειτα με την ανακάλυψη του χρήματος και της σφηνοειδούς γραφής δόθηκε η δυνατότητα στους ανθρώπους να αλληλοεπιδρούν και να ταξιδεύουν σε διαφορετικά μέρη.

Στην αρχαία Ελλάδα η πρώτη μορφή τουρισμού που παρατηρείται είναι ο αθλητικός τουρισμός το 776 π.χ. με τους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες. Πρόκειται για τις πρώτες

οργανωμένες εκδηλώσεις με διεθνή συμμετοχή. Αργότερα όταν βελτιώθηκε το οδικό δυτικό κατά την περίοδο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας η Ελλάδα και η Αίγυπτος γίνονται πόλος έλξης από τουρίστες οι οποίοι επισκέπτονταν τις χώρες είτε για θρησκευτικούς λόγους είτε για πολιτιστικούς λόγους (Τσάρτας, 1996). Είναι χαρακτηριστικό ότι την αρχαία Έφεσο κατά την περίοδο (400-200 π.χ.) την επισκέπτονταν πάνω από 700.000 οικονομικά εύποροι τουρίστες το χρόνο.

Τα επόμενα χρόνια τον Μεσαίωνα δηλαδή παρατηρούνται τρεις μορφές τουρισμού.

- 1) Η πρώτη μορφή είναι ο *πανεπιστημιακός τουρισμός*: Αυτός εμφανίζεται ιδιαίτερα αναπτυγμένος γύρω από τα πανεπιστημιακά κέντρα της Ευρώπης.
- 2) Η δεύτερη μορφή που παρατηρείται είναι ο *τουρισμός για ιαματικές θεραπείες*. Οι ιαματικές πηγές ήταν ευρέως διαδεδομένες από την εποχή της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ενώ στη συνέχεια εξελίχθηκαν σε κέντρα αναψυχής. Το διάστημα αυτό τα πιο πολλά ταξίδια γινόντουσαν από προσκυνητές οι οποίοι επισκέπτονταν την Ιερουσαλήμ και τους Αγίους Τόπους.
- 3) Η τρίτη μορφή είναι ο *τουρισμός των μεγάλων θρησκευτικών γεγονότων και εορτών*.

Το ίδιο διάστημα πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά ταξίδια εξερευνήσεων και ανακαλύψεων σε Αμερική και Κίνα.

Κατά την περίοδο της Αναγέννησης πραγματοποιήθηκαν τα ταξίδια με ονομασία Grand Tour. Οι πλούσιες οικογένειες έστελναν τα παιδιά τους στην Ευρώπη με σκοπό να διευρύνουν τους ορίζοντες τους. Γίνετε ευκολά αντιληπτό πως αυτά τα ταξίδια οδήγησαν στη μαζικοποίηση του τουρισμού. Έτσι αναπτυχθήκαν όλες οι υποδομές που συνδέονται άμεσα με τον τουρισμό όπως τα ξενοδοχεία, το οδικό δυτικό καθώς και τα μέσα μεταφοράς.

Ο 19^{ος} αιώνας χαρακτηρίζεται από τεράστια ανάπτυξη του τουρισμού που είχε ως αποτέλεσμα την μαζικοποίηση του όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω. Αυτό οφείλεται στις τεχνολογικές αλλαγές που έγιναν αυτόν τον αιώνα. Η εμφάνιση των τρένων και των ατμοπλοίων είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί το κόστος μετακίνησης και η μετάβαση των ανθρώπων από ένα μέρος σε ένα άλλο έγινε ασφαλέστερη. Όλα τα παραπάνω συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στο να δημιουργηθούν εταιρίες που οργάνωναν ομαδικά ταξίδια (tour operating) με το πρώτο τουριστικό γραφείο να εμφανίζεται στην Αγγλία το 1941 με ιδρυτή τον Thomas Cook. Τα πρώτα ταξίδια που οργάνωσε ο Άγγλος τουριστικός πράκτορας ήταν προς την Ευρώπη και την Αμερική ενώ αυτό που τον ξεχώρισε από τους άλλους ταξιδιωτικούς πράκτορες ήταν ότι προσέφερε επιπλέον υπηρεσίες όπως ξεναγούς, συναλλαγματικές διευκολύνσεις. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα οι Αμερικανοί πολίτες επισκέπτονταν όλο και περισσότερο την Ευρώπη καθώς το κόστος των εισιτηρίων για τα ατμοπλοία ήταν σχετικά μικρό όμως τα πράγματα αλλάξαν Μετα το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου αφού η είσοδος των αυτοκινήτων στην αγορά είχε ως αποτέλεσμα να αλλάξουν οι τρόποι ταξιδιού. Ταυτόχρονα όμως κάνει είσοδο στην αγορά και το αεροπλάνο του οποίου αποτελεί πλέον το μέσο στο οποίο στηρίζεται η μαζικοποίηση του τουρισμού. Με την τεράστια αυτή ανάπτυξη του τουρισμού δε θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη την ανάπτυξη τουριστικών μονάδων. Πλέον έχουν δημιουργηθεί τεράστιες ξενοδοχειακές αλυσίδες τα οποία απασχολούν πολλούς εργαζομένους. Τα έσοδα από τον τουρισμό είναι τεράστια και πολλές οι χώρες προσφέρουν ελκυστικά πακέτα για να προσελκύσουν όλο και περισσότερους τουρίστες. Μετα το τέλος του Β παγκοσμίου πολέμου ο τουρισμός αποκτά τη σύγχρονη μορφή του.

1.2.1 Η σύγχρονη τουριστική περίοδος

Το 1980 ξεκίνησε η σύγχρονη τουριστική περίοδος και κύριο χαρακτηριστικό της είναι η ανάπτυξη του «μαζικού τουρισμού». Σε αυτό το σημείο καλό είναι να επικεντρωθούμε λίγο στην έννοια του μαζικού τουρισμού που σημαίνει συγκέντρωση τουριστών σε ένα μέρος κατά την διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Η τεράστια αυτή συγκέντρωση έχει αρνητικά αποτελέσματα που στην πράξη σημαίνει μειωμένες υπηρεσίες και να καταστρέφεται το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Όλα αυτά είχαν ως συνέπεια να δημιουργηθούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού που προστατεύουν και σέβονται το περιβάλλον και δεν στοχεύουν στο οικονομικό όφελος.

Στην εικόνα που ακολουθεί αποτυπώνεται η εξέλιξη του τουρισμού, και πως φτάσαμε στην μαζικοποίησή του.

Εικόνα 1: Η πορεία προς στην μαζικοποίηση

Πηγή: (Woodcock and France, 1994 από Λαγός, 2005)

Ο τουρισμός σήμερα είναι ένα κοινωνικό και οικονομικό φαινόμενο. Έτσι μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου τα ανεπτυγμένα κράτη έστρεψαν το ενδιαφέρον τους στον τομέα του τουρισμού. Σαφώς ο τουρισμός από μόνο του δεν μπορεί να λύσει όλα τα οικονομικά προβλήματα της χώρας αλλά έχει αποδειχτεί στη πράξη πως συμβάλει αποτελεσματικά στη μεγέθυνση της οικονομίας μιας χώρας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα σε αυτό αποτελεί η Ελλάδα η οποία τα χρόνια της κρίσης στηρίχτηκε σε μεγάλο βαθμό στον τουρισμό.

Ο τουρισμός από το 1977 αναγνωρίζεται ως η μεγαλύτερη βιομηχανία λόγω της τεραστίας αναπτυξιακής πορείας που είχε.

Η τυπολογία του συγχρόνου τουρισμού και του τουριστικού προϊόντος

Οι Stavraki(1979) και ο Guibilato(1984) διακρίνουν διάφορους τύπους τουρισμού στα βιβλία τους :

- Τουρισμός με βάση τον προορισμό. Σε αυτή τη κατηγορία διακρίνουμε τον τουρισμό υπαίθρου, παραθαλάσσιο, ορεινό, και τέλος διεθνή ή εσωτερικό.
- Τουρισμός ανάλογα με τα μέσα μεταφοράς που επιλεγεί ο τουρίστας για την πραγμάτωσή του ταξιδιού. Σε αυτή τη κατηγορία διακρίνουμε τον οδικό, θαλάσσιο , αεροπορικό τουρισμό. Επίσης υπάρχει και ο σιδηροδρομικός. Τα τελευταία χρονιά

έχει αυξηθεί πολύ ο ποδηλατικός τουρισμός με τους τουρίστες να συνδυάζουν γυμναστική και διασκέδαση ταυτόχρονα.

- Ένας άλλος τύπος τουρισμού είναι και αυτός με βάση το κατάλυμα που θα επιλέξουν οι τουρίστες. Άλλοι επιλέγουν ξενοδοχεία ενώ άλλοι επιλέγουν να ενοικιάσουν καταλύματα μέσω Airbnb (ιστοσελίδα εύρεσης και ενοικίασης καταλυμάτων). Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται τεραστία αύξηση στην ενοικίαση μέσω Airbnb καθώς βρίσκεις καταλύματα σε μικρότερη τιμή. Βέβαια δεν θα πρέπει να παραλείψουμε τους εναλλακτικούς οι οποίοι επιλέγουν το κάμπινγκ. Τέλος σε αυτή την κατηγορία υπάρχει και ο τουρισμός τροχόσπιτου.
- Τουρισμός ανάλογα την ηλικία. Υπάρχει ο τουρισμός των νεών οι οποίοι θα επιλέξουν να πάνε να διασκεδάσουν, οι μεσήλικες οι οποίοι θα πάρουν ένα μηνά από τη δουλειά για να ξεκουραστούν ενώ τέλος ο τουρισμός τρίτης ηλικίας οι οποίοι θα επιλέξουν να πάνε κάπου πιο χαλαρά.
- Τουρισμός ανάλογα τη διάρκεια.
- Επαγγελματικός τουρισμός.
- Τουρισμός ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα του τουρίστα. Διακρίνονται σε τουρισμό πολυτελείας, κοινωνικό τουρισμό, και μαζικό τουρισμό.
- Τουρισμός ανάλογα με τα άτομα που το απαρτίζουν. Μπορεί να είναι ομαδικός τουρισμός, οικογενειακός ή ατομικός.
- Τουρισμός για λόγους υγείας. Πρόκειται για τουρίστες οι οποίοι επιλέγουν ιαματικές πηγές.
- Eco - Τουρισμός: τουρίστες οι οποίοι ταξιδεύουν ανά τον κόσμο για να συνδράμουν σε διαφορά εγχείρημά για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Τέλος άλλος ένας τύπος τουρισμού είναι ο θρησκευτικός τουρισμός. Για παράδειγμα το Βατικανό στη Ρώμη και το Αγγείων Ορός στην Ελλάδα.

1.3 Κύκλος Ζωής του Τουριστικού Προϊόντος

Όταν αναφερόμαστε στο τουριστικό προϊόν εννοούμε όλα εκείνα τα στοιχεία που ικανοποιούν τις ανάγκες του ανθρώπου κατά την διάρκεια των διακοπών του. Είναι όλες οι υπηρεσίες και οι εγκαταστάσεις που θα χρησιμοποιήσει ο άνθρωπος. Πιο συγκεκριμένα είναι τα ξενοδοχεία, τα εισιτήρια αλλά και τα αγαθά όπως τα τρόφιμα και οι υπηρεσίες μετακίνησης και ψυχαγωγίας.

Ο κύκλος ζωής του τουριστικού προϊόντος περιλαμβάνει:

- Εμφάνιση, το τουριστικό προϊόν εμφανίζεται στην αγορά και στόχος είναι να προσελκύσει πιθανούς αγοραστές.
- Ανάπτυξη, το τουριστικό προϊόν αναπτύσσεται με αποτέλεσμα να αυξάνεται και η ζήτηση του.
- Ωριμότητα, το τουριστικό προϊόν γίνεται ευρέως αποδεκτό από τους καταναλωτές. Λέγεται πως σε αυτό το στάδιο ο καταναλωτής συνηθίζει το προϊόν.

- Κορεσμός, το προϊόν έχει φτάσει στο πικ του και σιγά σιγά αρχίζει να φθείρεται λόγω ότι ο κόσμος αναζητεί κάτι καινούργιο που θα τραβήξει την προσοχή του.
- Παρακμή, ο καταναλωτής έχει χάσει την εμπιστοσύνη στο προϊόν.

1.4 Η διάκριση του Τουρισμού

Ο τουρισμός διακρίνεται στις παρακάτω κατηγορίες (UNWTO, 1997):

- Εγχώριο τουρισμό (domestic tourism): Είναι ο τουρισμός εντός συνόρων μιας χώρας πχ. όταν ένας Αργίτης επισκέπτεται τη Σαντορίνη.
- Εισερχόμενο τουρισμό (inbound tourism): Όταν ξένοι τουρίστες επισκέπτονται την Ελλάδα.
- Εξερχόμενο τουρισμό (outbound tourism): Όταν Έλληνες επισκέπτονται μια άλλη χώρα.
- Διεθνής τουρισμός (international tourism): Είναι το σύνολο του εισερχομένου και του εξερχομένου τουρισμού.
- Εσωτερικός τουρισμός(internal tourism): Πρόκειται για το σύνολο του εγχώριου και του εισερχομένου τουρισμού.
- Εθνικός τουρισμός (national tourism): Το σύνολο του εγχωρίου και του εξερχομένου τουρισμού.

1.5 Συνέπιες Τουρισμού

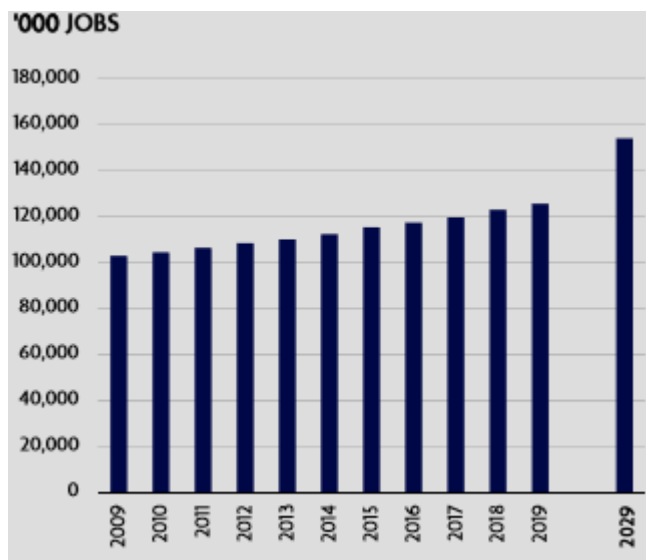
Πριν από λίγα χρονιά οι περισσότεροι θεωρήσαν ότι οι επιδράσεις του τουρισμού ήταν μόνο θετικές ως προς την οικονομία. Όμως η υπερανάπτυξη που επήλθε τα επόμενα χρονιά άλλαξε άρδην αυτή την εντύπωση. Οι τομείς που επηρεάστηκαν από την υπερανάπτυξη αυτή είναι ο κοινοτικός, πολιτισμικός και ο περιβαλλοντικός τομέας.

1.5.1 Θετικές Οικονομικές Επιπτώσεις

Ο τουρισμός μπορεί να αποτελέσει κινητήρια δύναμη για να μπορέσει η χώρα να βγει από το οικονομικό αδιέξοδο.

- Αύξηση εισοδήματος και θετικό ισοζύγιο πληρωμών. Το κράτος από την ανάπτυξη του τουρισμού έχει την δυνατότητα να εξασφαλίσει ξένο συνάλλαγμα το οποίο έχει ως αποτέλεσμα την διατήρηση της οικονομίας σε ικανοποιητικά επίπεδα αλλά και στην αύξηση των εισοδημάτων του ντόπιου πληθυσμού.
- Οφέλη και για το κράτος από τη φορολογία. Ο τουρισμός καταγράφεται ως οικονομική δραστηριότητα πράγμα που σημαίνει ότι εφόσον το υπόλοιπο του τουριστικού ισοζυγίου είναι θετικό μπορεί να καλύψει το έλλειμμα στο ισοζύγιο πληρωμών. Επίσης η φορολόγηση του τουρισμού ενισχύει άμεσα και έμμεσα τα κρατικά ταμεία. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην Ελλάδα υπάρχουν σαράντα διαφορετικοί φόροι εκ των οποίων οι 28 καταβάλλονται άμεσα από τους τουρίστες.

- Περιφερική ανάπτυξη. Ο τουρισμός αποτέλεσε λύση στο πρόβλημα πως να αναπτυχθούν οι περιφέρειες της χώρας.
- Δημιουργία υποδομών και αύξηση επενδύσεων. Ο τουρισμός έχει σημαντικές επιπτώσεις και στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) αφού όλα τα εισοδήματα που προκύπτουν διαμορφώνουν το ΑΕΠ της χώρας. Συνεπώς έτσι ενισχύεται η τοπική επιχειρηματικότητα που με τη σειρά της συμβάλει στην ανάπτυξη του εμπορίου και της τοπικής βιομηχανίας. Είναι γνωστό ότι τα έσοδα από την τουριστική βιομηχανία επιστρέφουν στην ντόπια αγορά. Ενώ ότι επενδύσεις γίνονται σε τουριστικές περιοχές δίνουν κίνητρα στους ντόπιους να δραστηριοποιηθούν και αυτή στη βιομηχανία του τουρισμού.
- Προώθηση των τοπικών προϊόντων. Ο τουρισμός επιφέρει έσοδα στους πληθυσμούς των περιοχών που αναπτύσσεται. Σε περιοχές που υπάρχει τεράστια τουριστική ζήτηση, υπάρχει και τεράστια ζήτηση για τα τοπικά προϊόντα. Έτσι δίνεται το κίνητρο στους ντόπιους να απασχοληθούν με την παραγωγή τοπικών προϊόντων.
- Δημιουργούνται νέες θέσεις απασχόλησης. Προκυμμένου να ανταποκριθούν όλοι οι φορείς στην τουριστική ζήτηση δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας τα οποία ναι μεν είναι εποχικού χαρακτήρα αλλά μειώνουν την ανεργία και συμβάλουν στην αύξηση του οικογενειακού εισοδήματος.

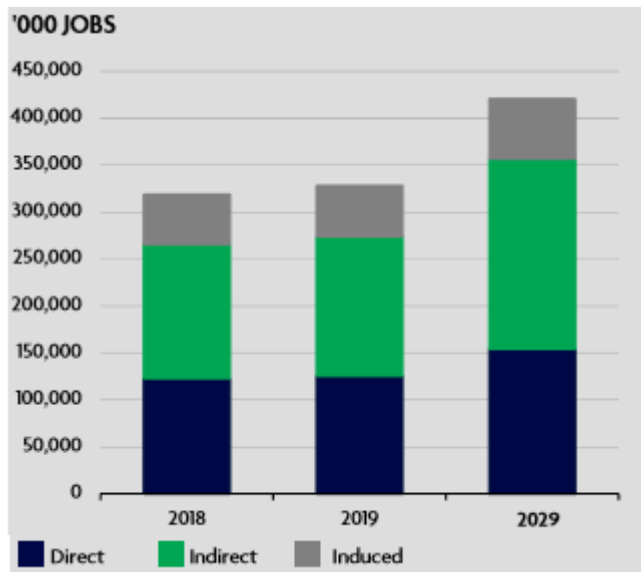

Εικόνα 2: Άμεση συνεισφορά τουρισμού στην απασχόληση

Πηγή: WTTC, March 2019

Όπως βλέπουμε από την εικόνα 2 το 2018 δημιουργήθηκαν 120.000.000 παγκοσμίως από τα ταξίδια και γενικότερα από τον τουρισμό ενώ η προβλέψει είναι το 2029 θα δημιουργηθούν 150.000.000 θέσεις απασχόλησης. Ετήσιος ρυθμός απασχόλησης είναι 2%.

Εάν όμως λάβουμε υπόψιν μας και τις έμμεσες θέσεις εργασίας (όπως οι άνθρωποι που εργάζονται στη κατασκευή μιας τουριστικής επιχειρήσεις) τότε η συνολική συνεισφορά του τουρισμού στην απασχόληση διαμορφώνεται ως εξής:

Εικόνα 3: Συνολική συνεισφορά τουρισμού στην απασχόληση

Πηγή: WTTC, March 2019

Συνεπώς η συνολική συνεισφορά του τουρισμού στην απασχόληση για το έτος 2018 είναι περίπου 320.000.000 ενώ οι εκτιμήσεις για το 2029 είναι ότι θα φτάσουν περίπου 400.000.000 θέσεις απασχόλησης.

1.5.2 Αρνητικές Οικονομικές Επιπτώσεις

Παρόλα τα καλά ο τουρισμός έχει και αρνητικές επιπτώσεις όπως:

- Άνθηση παραοικονομίας. Το βασικότερο πρόβλημα είναι η φοροδιαφυγή. Πολλές επιχειρήσεις που συνδέονται με τον τουρισμό έχουν πιαστεί να φοροδιαφεύγουν πλουτίζοντας εκμεταλλευομένη την αγνοία των τουριστών.
- Δημιουργία πληθωρισμού. Ο τουρισμός δημιουργεί πληθωρισμό με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι τιμές στα τρόφιμα, στην εστίαση, στα καταλύματα, στη διασκέδαση. Ειδικά σε περιοχές με μεγάλη τουριστική ζήτηση παρατηρείται αυτό το φαινόμενο.
- Εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από τον τουρισμό. Πολλές χώρες εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τον τομέα του τουρισμού με αποτέλεσμα να ασκούν τεράστια πίεση στον τουρισμό αλλά και σε εκείνους που σχετίζονται με τον τουρισμό.
- Εποχικότητα. Το βασικότερο μειονέκτημα του τουρισμού είναι ότι είναι εποχιακός. Διαρκεί τους καλοκαιρινούς μήνες από Μάιο μέχρι Οκτ όμβριο με αποτέλεσμα να μην προσφέρει σιγουριά στους απασχολούμενους.
- Περιφερικές ανισότητες. Οι τουρίστες προτιμούν τα πιο δημοφιλή τουριστικά μέρη με αποτέλεσμα οι υπόλοιπες περιοχές να μένουν στην αφάνεια.

1.5.3 Θετικές Κοινωνικές Επιπτώσεις

Είναι πολύ εύκολο να καταλάβουμε ποιες είναι οι οικονομικές επιπτώσεις του τουρισμού όμως δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για τις κοινωνικές επιπτώσεις. Αυτό διότι είναι δύσκολο να τις μετρήσουμε, ενίοτε δεν μπορούμε καθόλου. Όταν αναφερόμαστε στις

κοινωνικές επιπτώσεις εννοούμε τις κοινωνικές αλλαγές επέφερε ο τουρισμός στην τοπική κοινωνία.

- Ισοκατανομή του πληθυσμού. Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τουριστικές περιοχές συμβάλει στην μείωση της αστικοποίησης. Παρεμπιπτόντως, η επαγγελματική αποκατάσταση παίζει σημαντικό ρολό στην απόφασή ενός νέου να εγκατασταθεί σε ένα μέρος.
- Ίσες ευκαιρίες για όλους. Ο τουρισμός προφέρει ίσες ευκαιρίες σε επαγγελματικά δικαιώματα τόσο στις γυναίκες όσο και στους άνδρες. Ειδικά σε περιοχές όπου δεν υπάρχουν ευκαιρίες για τις γυναίκες ο τουρισμός προσφέρει την κοινωνική αναγνώριση και καταξίωση που τους αξίζει.
- Αναβάθμιση των περιοχών. Γίνετε εκσυγχρονισμός των περιοχών με νέα έργα τα οποία θα τα χρησιμοποιούν οι ντόπιοι.
- Γνωριμία με άλλους λαούς. Κατά την επισκέψει των τουριστών οι άνθρωποι έρχονται σε επικοινωνία μεταξύ τους αναταράσσοντας εμπειρίες, γνώσεις, ήθη και έθιμα.
- Πολιτιστική αναγέννηση. Ο τουρισμός βοηθάει στην αναγέννηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην αναβίωση των παραδοσιακών πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η πολιτιστική κληρονομιά είναι πηγή εσοδών για αυτό και οι χώρες κάνουν ότι μπορούν για να συντηρήσουν τα μουσεία, μνημεία και τα έργα τέχνης.

1.5.4 Αρνητικές Κοινωνικές Επιπτώσεις

- Διατάραξη σχέσεων μεταξύ ντόπιων και τουριστών. Οι αρνητικές επιπτώσεις σε αυτή τη περίπτωση χωρίζονται σε δυο κατηγορίες. Στη πρώτη κατηγορία υπάρχει σύγκρουση αναμεσα στους ντόπιους οι οποίοι βλέπουν ανταγωνιστικά ο ένας τον άλλον και η δεύτερη κατηγορία αφορά συγκρούσεις μεταξύ των ντόπιων και των τουριστών. Αυτό οφείλεται στο φαινόμενο του κορεσμού.
- Μίμηση. Έχει παρατηρηθεί σε περιοχές με μεγάλη τουριστική ζήτηση πως οι ντόπιοι θεωρούν τους τουρίστες ως εκφραστές κάθε τι μοντέρνου με αποτέλεσμα να υιοθετούν αυτές τις συμπεριφορές.
- Αλλαγές στα ήθη και έθιμα. Οι τουρίστες μεταφέρουν τα ήθη και τα έθιμα στους προορισμούς που επισκέπτονται με αποτέλεσμα οι ντόπιοι να τους θεωρούν υπευθύνους για τα φαινόμενα αλκοολισμού, ναρκωτικών και για τα αυξημένα διαζύγια. Μια άλλη αλλαγή είναι η αποξένωση από την τοπική παράδοση, με τους ντόπιους να υιοθετούν ξενόφερτα πρότυπα και να εγκαταλείπουν τις παραδοσιακές εκδηλώσεις. Ενώ δεν θα πρέπει να παραλείψουμε τις γλωσσικές επιπτώσεις που επιφέρει ο τουρισμός.
- Βανδαλισμός αρχαιολογικών χωρών. Έρευνες έχουν δείξει πως η μαζική ροή επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στα μνημεία.

1.5.5 Θετικές επιπτώσεις τουρισμού στο περιβάλλον

Αν και οι αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβαλλοντικό τομέα είναι περισσότερες θα πρέπει να αναφέρουμε και τις θετικές επιπτώσεις του στο περιβάλλον.

- Διατήρηση φυσικών περιοχών. Τα έσοδα από τον τουρισμό μπορούν να συμβάλουν όχι μόνο στην διατήρηση των φυσικών περιοχών αλλά και στην περεταίρω ανάπτυξη τους όπως η δημιουργία εθνικών πάρκων. Αν δεν υπήρχε ο τουρισμός σε αυτές τις περιοχές φυσικό επακόλουθο θα ήταν η οικολογική καταστροφή και κατά συνέπεια η απώλεια της περιβαλλοντικής κληρονομιάς.
- Ευαισθητοποίηση πολιτών σε θέματα περιβάλλοντος. Οι ντόπιοι είναι πιο ευαισθητοποιημένοι όταν γνωρίζουν την σπουδαιότητα των πολιτιστικών χωρών και υπεύθυνοι για την προστασία τους. Επίσης η ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος είναι αυτή που καθορίζει την προσέλκυση τουριστών. Επομένως η αρμονία ανθρώπων και φύσης είναι αναγκαία ώστε να μειωθεί το κόστος τουρισμού στο περιβάλλον.
- Αναβάθμιση υποδομών. Τα αεροδρόμια, το οδικό δυτικό, το σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης, η διαχείριση απορριμμάτων και αποβλήτων μπορούν να συμβάλουν στη μείωση της ρύπανσης και στη βελτίωση της περιβαλλοντικής ποιότητας.

1.5.6 Αρνητικές επιπτώσεις τουρισμού στο περιβάλλον

Ο τουρισμός εξαρτάται άμεσα από το περιβάλλον καθώς η ποιότητα του περιβάλλοντος είναι αυτή που θα καθορίσει την τουριστική δραστηριότητα. Συνεπώς ο τουρισμός ασκεί μεγάλες πιέσεις στο περιβάλλον με αποτέλεσμα η διατάραξη του να οφείλεται και σε αυτόν. Οι πιέσεις αυτές χωρίζονται σε δυο κατηγορίες, στη μεν πρώτη κατηγορία υπάρχουν οι μόνιμες πιέσεις που πηγάζουν από την κατασκευή τουριστικών υποδομών που αλλάζουν το περιβάλλον και το φυσικό τοπίο και στην δε δεύτερη κατηγορία υπάρχουν οι εποχικές πιέσεις που οφείλονται στις τουριστικές επιχειρήσεις και στη ρύπανση που προκαλούν αυτές με τον θόρυβο, τα απόβλητα και στην υπερβολική κατανάλωση νερού και ενέργειας. Οι παράκτιες και οι νησιωτικές περιοχές δέχονται τις περισσότερες πιέσεις.

Οι αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβάλλον μπορούν να διακριθούν σε:

- Υπερεκμεταλευση και εννοείτε λάθος χρήση των φυσικών πόρων.
- Στη συμπεριφορά των τουριστών απέναντι στο περιβάλλον.
- Στη ρύπανση που προκαλείτε από τον άνθρωπο.

Αναλυτικά :

- Ρύπανση. Υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες ρύπανσης που προκύπτουν από τον τουρισμό, αυτά είναι η ρύπανση του αέρα, του νερού, ο θόρυβος και η αισθητική ρύπανση. η ρύπανση του αέρα προκαλείται κυρίως από τις αερομεταφορές. Από τότε που το κόστος μεταφοράς μειώθηκε οι εκπομπές ρύπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυξήθηκαν κατά 87%. Η ρύπανση του νερού αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα τους συγχρόνου κόσμου διότι μόνο το 30% των παράκτιων περιοχών επεξεργάζεται τα λύματα πριν αυτά καταλήξουν στη θάλασσα. Το φαινόμενο της ηχορύπανσης οφείλεται στα οχήματα, στις διάφορες εκδηλώσεις και στα club.

- Κατάπαυση υδάτινων πόρων. Ο συνωστισμός που δημιουργείτε από τους τουρίστες σε έναν προορισμό έχει ως αποτέλεσμα την υπερκατανάλωση νερού. Η ελληνική νομοθεσία προβλέπει ότι η ημερήσια κατανάλωση νερού σε ένα τουριστικό κατάλυμα θα πρέπει να είναι γύρω στα 150 λίτρα ανά διανυκτέρευση (ΣΕΤΕ, 2010). Αν υπολογίσουμε και τα πολυτελή καταλύματα που διαθέτουν γήπεδο γκολφ το οποίο χρειάζεται πότισμα η κατανάλωση νερού θα είναι πολλαπλάσια από τη μέση διανυκτέρευση.

2 Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού

Η Ελλάδα παρουσιάζεται ως ο πιο κατάλληλος προορισμός για εναλλακτικές μορφές τουρισμού με τους επισκέπτες να έχουν στη διάθεση τους πολλαπλές ευκαιρίες. Ο τουρισμός στην Ελλάδα παρουσιάζει μια ιδιαίτερη ιδιομορφία καθώς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη ζήτηση της αγοράς και στις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν οι επιχειρηματίες με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται έντονα εποχικός και μαζικός. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στηρίζεται αποκλειστικά στους καλοκαιρινούς μήνες και στο Ελλάδα είναι ήλιος και θάλασσα. Για να αντιμετωπιστεί το παραπάνω ζήτημα θα πρέπει να αναδειχτούν άλλες μορφές τουρισμού καθώς τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείτε μεγάλη ζήτηση στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Αυτή η ζήτηση πηγάζει από το γεγονός ότι οι άνθρωποι που ζουν στις πόλεις απομακρύνονται από τον μαζικό τουρισμό και στην επιθυμία μιας πιο ηπίας μορφής τουρισμού.

2.1 Εννοιολογική Προσέγγιση

Όπως αναφέρουν διάφοροι σχολιαστές ο μαζικός τουρισμός παρόλο που έχει βραχυπρόθεσμα έσοδα μπορεί να κάνει και κακό ταυτόχρονα, καθώς η μαζική συγκέντρωση τουριστών σε ένα μέρος μπορεί να βλάψει τόσο το περιβάλλον όσο και τον πολιτισμό. Λόγω των αρνητικών επιπτώσεων που είχαν οι μαζικές αφίξεις, τα τελευταία χρόνια παρατηρείτε μεγάλη ζήτηση για νέες μορφές τουρισμού. Ο εναλλακτικός τουρισμός διαφέρει τόσο σε οργανωτικό επίπεδο με τον μαζικό τουρισμό όσο και στα χαρακτηριστικά που λαμβάνουν οι τουρίστες. Ορισμένοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι ο εναλλακτικός τουρισμός είναι ο τουρισμός που διαφοροποιείται από τις συνηθισμένες σκληρές μορφές τουρισμού (μαζικός τουρισμός) (Κοκκωσης, Τσάρτας,2001). Αν μπορούσαμε να θέσουμε έναν ορισμό αυτός θα ήταν ότι ο εναλλακτικός τουρισμός ή «πράσινος τουρισμός» ή «οικοτουρισμός» όπως αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία σχετίζεται με τις εναλλακτικές μορφές δηλαδή απευθύνεται σε ένα εξιδεικευμένο κοινό που έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και προτιμήσεις αλλά βασικός άξονας του είναι να προστατεύει το περιβάλλον.

Τα χαρακτηριστικά του είναι:

- ❖ Να προστατεύσει το φυσικό περιβάλλον.
- ❖ Να στρέψει τον κόσμο προς τις αγροτικές περιοχές και γνωριμία με την τοπική παράδοση.
- ❖ Αποφυγή των κλασσικών τουριστικών προσφορών.
- ❖ Να μεγαλώσει την διάρκεια του τουρισμού δηλαδή να μην υπάρχει μόνο ο εποχικός τουρισμός.
- ❖ Γνωριμία της ιστορίας και της πολιτιστικής κληρονομιάς του κάθε τόπου.

Στόχος του εναλλακτικού τουρισμού είναι να διαφοροποιεί το τουριστικό προϊόν κάνοντας το μοναδικό και ελκυστικό στα ματιά των τουριστών. Επίσης δίνει την δυνατότητα στον τουρίστα να οργανώσει εκείνος τον τρόπο διεξαγωγής του ταξιδιού.

Ένας άλλος στόχος είναι να αυξηθεί η διάρκεια της τουριστικής περιόδου σε δώδεκα μήνες προωθώντας περιοχές που μέχρι σήμερα δεν ήταν στην επιφάνεια. Ο εναλλακτικός τουρισμός έχει λιγότερες αρνητικές συνέπειες και θα μπορούσε να πει κανείς πως είναι το ίδιο ωφέλιμο με τον μαζικό τουρισμό και αντιτίθεται στις παραδοσιακές μορφές τουριστικής ανάπτυξης. Γίνεται ευκολά αντιληπτό ότι είναι πολύ πιο εύκολο να αναφέρει κανείς τις αρνητικές συνέπειες του μαζικού τουρισμού παρά να διατυπώσει μια ρεαλιστική άποψη για το τι είναι τελικά ο εναλλακτικός τουρισμός.

Ο «γκουρού» του τουρισμού Inskip αναφέρει: *“ο εναλλακτικός τουρισμός είναι μικρής κλίμακας, μη συμβατικές φύσης, μη μαζικής εξειδικεύσεις καθώς και κοινωνικά και περιβαλλοντολογικά ευαίσθητος και γεμάτος σεβασμό, σε αντίθεση με τον συμβατικό τύπο μαζικού τουρισμού σε μεγάλα θέρετρα”*. Αξιο αναφοράς είναι ότι στηρίζει την βιώσιμη ανάπτυξη δηλαδή τους τρεις βασικούς πυλώνες την οικονομία, τη κοινωνία και το περιβάλλον, συμβάλλοντας στην περιφερική ανάπτυξη και στη βελτίωση της ζωής των κατοίκων.

2.2 Η καινούρια τάση προς τον Εναλλακτικό Τουρισμό

Αναμφισβήτητα ο τουρισμός είναι η πιο βαριά βιομηχανία της ελληνικής οικονομίας που τα χρόνια της κρίσης όχι μόνο κατάφερε να διατηρήσει την δυναμική αλλά παράλληλα παρουσίασε και αύξηση. Η συμμετοχή του τουρισμού στο εγχώριο ΑΕΠ για το έτος 2018 είναι 30.9%(ΣΕΤΕ). Από ότι καταλαβαίνουμε από το τεράστιο αυτό ποσοστό ο τουρισμός του «ηλίου και της θάλασσάς» δεν περνάει κρίση, καθιστώντας την Ελλάδα ως μια από τις πιο περιζήτητες χώρες παγκοσμίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Και το ερώτημα που τίθεται σε αυτή τη περίπτωση είναι γιατί να μην κάνουμε κάτι ώστε να έχουμε τουρισμό και τους υπολοίπους μήνες; Και η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι ότι θα πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για να αναπτυχθεί ο εναλλακτικός τουρισμός.

Αν είχαν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις αυτές νωρίτερα ο εναλλακτικός τουρισμός θα είχε αναπτυχθεί γρηγορά καθώς εδώ και μια δεκαετία παρατηρείται κορεσμός στη συμπεριφορά των τουριστών. Οι τουρίστες έχουν κουραστεί πλέον από το παραδοσιακό «ήλιος και θάλασσά» και επιζητούν διακοπές και ψυχική υγεία μακριά από τον συνωστισμό που δημιουργείτε στις παράκτιες περιοχές τους καλοκαιρινούς μήνες.

Η καινούργια τάση λοιπόν είναι η στροφή από τον μαζικό στον επιλεκτικό τουρισμό με σεβασμό στη φύση και γενικότερα στο περιβάλλον.

2.3 Διάφορες Μαζικού και Εναλλακτικού Τουρισμού

Παρακάτω παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά του μαζικού και του εναλλακτικού τουρισμού καθώς και οι διαφορές τους:

Ιδιότητα	Εναλλακτικός Τουρισμός	Μαζικός Τουρισμός
Τύπος Επισκέπτη	Ταξιδιώτης	Τουρίστας
Μέγεθος Επιχείρησης	Μικρομεσαία	Μεγάλη
Ανάπτυξη	Ήπια και ελεγχόμενη	Ραγδαία χωρίς σχεδιασμό
Λήψη αποφάσεων και ιδιοκτησία	Τοπική	Πολυεθνική
Επιδράσεις	Ελαχιστοποίηση Αρνητικών επιδράσεων	Απρόβλεπτες αρνητικές επιδράσεις

Πίνακας 1: Βασικά χαρακτηριστικά μαζικού - εναλλακτικού τουρισμού

Πηγή: <https://slideplayer.gr/slide/11301144/>

Μορφή Τουρισμού	Μαζικός	Εναλλακτικός
Τύπος Ταξιδιού	Ομαδικός	Ατομικός, Οικογενειακός, Φύλικος
Διάρκεια Ταξιδιού	Τουριστικό Πακέτο	Επιθυμία Τουριστών
Μέσα Μεταφοράς	Charters	Επιθυμία Τουριστών
Πρόγραμμα Ταξιδιού	Οργανώνεται από το γραφείο και δεν μπορεί να μεταβληθεί	Επιθυμία και βούληση των τουριστών και μεταβάλλεται από τους ίδιους.
Χαρακτήρας Ταξιδιού	Παθητικό και άνετο	Κουραστικό και Ενεργητικό
Προετοιμασία Ταξιδιού	Μικρή	Μεγάλη
Γνώση της γλώσσας του τουριστικού προορισμού	Δεν απαιτείται	Απαιτείται
Σκοπός Ταξιδιού	Παθητικός (ξεκούραση)	Ενεργητικός (Εμπειρίες – Γνώση)
Καταναλωτικές συνήθειες	Καλύτερα ψώνια	Αναμνηστικά, δώρα
Εντυπώσεις	Postcards	Φωτογραφίες, πίνακες
Αντιμετώπιση τοπικού πολιτισμού	Με περιέργεια	Με ενδιαφέρον
Επαφές με τον ντόπιο πληθυσμό	Απρόσωπες	Φύλικες, προσωπικές
Δαπάνη	Μικρή	Μεγάλη
Ψυχολογία Τουριστών	Ομαδική	Ατομική, ανεξάρτητη, ελεύθερη
Εμπειρίες	Ελάχιστες	Ζωηρές, πρωτόγνωρες
Ανέσεις	Πολλές	Λίγες

Πίνακας 2: Διάφορες μαζικού - εναλλακτικού τουρισμού

Πηγή: Πετροπούλου, 2009

2.4 Πως προέκυψε ο Εναλλακτικός Τουρισμός

Οι λόγοι που συνέβαλαν στη δημιουργία εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι :

1. Από τις αρχές της δεκαετίας του '80 ο μαζικός τουρισμός αναφέρετε ως η κύρια μορφή τουρισμού. Αργότερα αυτό άρχισε να αμφισβητείται καθώς οι αρνητικές συνέπειες που προσκάλυψε ο μαζικός τουρισμός τόσο στο φυσικό αλλά και στο κοινωνικό περιβάλλον δεν αφήναν αλλά περιθώρια.
2. Τα τουριστικά κίνητρα αλλάξαν. Πλέον οι τουρίστες δεν επιθυμούν τα πανάκριβα τουριστικά πακέτα στρέφοντας το ενδιαφέρον τους προς τη φύση και το καθαρό περιβάλλον απολαμβάνοντας περισσότερες δραστηριότητες.
3. Οι τουρίστες είναι πιο απαιτητικοί ως προς την ποιότητα των διακοπών τους
4. Τέλος, η ανάπτυξη του διαδικτύου δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστο τον τουρισμό. Πλέον ο τουρίστας μπαίνει στο διαδίκτυο ενημερώνεται και καθορίζει ο ίδιος το πρόγραμμα διακοπών σύμφωνα με τις ανάγκες του.

2.5 Τα Κίνητρα του Εναλλακτικού Τουρίστα

Τα κίνητρα που ωθούν τον τουρίστα στο να επιλέξει εναλλακτικές μορφές τουρισμού συνδέονται άμεσα με τα πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης του προορισμού υποδοχής τα οποία διαφέρουν σε σχέση με αυτά που προσφέρει ο μαζικός τουρισμός (Ανδριώτης, 2008). Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι πιο ενεργητικός δηλαδή δίνει την δυνατότητα στους συμμετέχοντες να δραστηριοποιηθούν σε διάφορους τομείς όπως βόλτες στο βουνό, αναρρίχηση, τουρισμό περιπέτειας, να εξερευνήσουν τοπία, τουριστικά μνημεία, να ανακαλύψουν τα μυστικά της παραδοσιακής ζωής. Συνεπώς οι τουρίστες δεν ταξίδευαν απλά για να ξεκουραστούν από την καθημερινή τους ζωή αλλά και για τη πνευματική τους ανάπτυξη γνωρίζοντας κοινωνίες και πολιτισμούς. Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του εναλλακτικού τουρίστα είναι ότι επιλέγει μέρη τα οποία δεν είναι πολύ διαδεδομένα με σκοπό την περιήγηση διευρύνοντας έτσι το μορφωτικό του επίπεδο. Επίσης ένα άλλο χαρακτηριστικό του εναλλακτικού τουρίστα είναι ότι ταξιδεύει μόνος του ή με μικρές ομάδες ενώ δεν επιζητεί την ύπαρξη τουριστικής υποδομής. Έτσι σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να θεωρήσουμε τον εναλλακτικό τουρίστα ως πελάτη ή ως καταναλωτή.

2.6 Τα οφέλη του εναλλακτικού τουρισμού σε επιχειρηματικό και τοπικό-περιφερικό επίπεδο

Τα οφέλη του εναλλακτικού τουρισμού είναι πολλαπλά τόσο στο οικονομικό, πολιτιστικό, κοινωνικό περιβαλλοντικό επίπεδο.

Σε επιχειρηματικό επίπεδο:

- Ο εναλλακτικός τουρισμός συμβάλει στη μείωση της ανεργίας με την δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

- Δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων για τον ντόπιο πληθυσμό.

Σε τοπικό, περιφερικό επίπεδο:

Τα τελευταία χρόνια τα σχόλια για τον μαζικό τουρισμό πληθαίνουν με αποτέλεσμα τα κράτη να στρέφονται προς την ανάπτυξη πιο ήπιων μορφών τουρισμού.

- Βελτίωση του βιοτικού επιπέδου με την δημιουργία τουριστικών υποδομών.
- Ευαισθητοποίηση από τους μόνιμους κάτοικους και από τους επισκέπτες για την προστασία του περιβάλλοντος
- Εκμετάλλευση του πλούτου και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.7 Θετικά και Αρνητικά Εναλλακτικού Τουρισμού

Παραπάνω παρουσιάστηκαν τα οφέλη του εναλλακτικού τουρισμού σε τοπικό, περιφερικό αλλά και σε επιχειρηματικό επίπεδο. Η προσέλευση τουριστών σε ένα μέρος έχει αρνητικές αλλά και θετικές επιπτώσεις γενικότερα.

2.7.1 Θετικά εναλλακτικού τουρισμού

Για την οικονομία:

- ✓ Δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
- ✓ Συμβάλει στην ανάπτυξη της περιφέρειας.
- ✓ Σύνδεση όλων των τοπικών φορέων για καλύτερη παροχή υπηρεσιών στους τουρίστες.

Για την κοινωνία:

- ✓ Ο ντόπιος πληθυσμός έρχεται σε επαφή με τα ήθη και έθιμα των τουριστών εμπλουτίζοντας έτσι την πολιτιστική του ταυτότητα.
- ✓ Αίσθημα υπερηφάνειας ότι οι τουρίστες μένουν κατενθουσιασμένοι με τα τοπία.
- ✓ Ο ντόπιος πληθυσμός προσέχει την πολιτιστική του κληρονομιά.

Για το περιβάλλον:

- ✓ Προστασία του περιβάλλοντος
- ✓ Βελτίωση των τοπικών δομών.
- ✓ Αναβάθμιση βιοτόπων και πολιτιστικών μνημείων

2.7.2 Αρνητικά εναλλακτικού τουρισμού

Για την οικονομία:

- * Αυξομειώσεις στα εισοδήματα.
- * Για να είναι σε αρίστη κατάσταση οι υποδομές χρειάζονται οικονομικά αποθέματα.

Για τη κοινωνία:

- * Αυξάνεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των ντόπιων.
- * Υιοθέτηση ξενόφερτων συστημάτων.

Για το περιβάλλον:

- * Υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων.

2.8 Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού

2.8.1 Οικοτουρισμός

Από το 1950 που ξεκίνησε η τουριστική ανάπτυξη η Ελλάδα υπήρξε τόπος περιηγητών εξαιτίας της σπάνιας φυσικής ομορφιάς αλλά και της πολιτιστικής της κληρονομιάς που διαθέτει. Τα τελευταία χρόνια οι τουρίστες έχουν γίνει πιο απαιτητικοί ως προς την ποιότητα των υπηρεσιών και θέλουν να ξεφύγουν από το τρίπτυχο «Θάλασσα – Ήλιος – Αμμουδιά».

Η λέξη "ecotour" ορίζεται ως "ο τουρισμός σε περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος. Ο οικοτουρισμός δημιουργήθηκε το 1970 και είχε ως στόχο τη προστασία και διατήρηση των οικοσυστημάτων δίνοντας την δυνατότητα στις χώρες να έχουν μια εναλλακτική πηγή εσοδών. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η αυξανόμενη περιβαλλοντική συνείδηση και η επιθυμία να ταξιδέψουν σε φυσικές τοποθεσίες ξεφεύγοντας από τις εμπορευματοποιούμενες περιοχές οδήγησαν στην δημιουργία εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως είναι ο οικοτουρισμός. Μέχρι σήμερα έχουν δοθεί διάφοροι ορισμοί για τον οικοτουρισμό όμως κανένας από αυτούς δεν είναι αντιπροσωπευτικός. Η Διεθνής Εταιρία για τον Οικοτουρισμό ορίζει ως το ταξίδι σε φυσικές περιοχές με τον τουρίστα να έχει ευθύνη για την προστασία του περιβάλλοντος. Ένας άλλος ορισμός είναι ότι ο Οικοτουρισμός θεωρείται ως μια αειφορική μορφή τουρισμού και έχει ως στόχο ο τουρίστας να αποκτήσει εμπειρίες και γνώσεις για το περιβάλλον. Αναπτύσσεται σε φυσικές περιοχές με στόχο την συντήρηση των περιοχών αυτών και τα χαρακτηριστικά του είναι ότι είναι μη καταναλωτικός και πιο ήπιος ενώ είναι και τοπικά προσανατολισμένος. Για να αναπτυχθεί σε μια ντόπια περιοχή θα πρέπει να υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις όπως η ύπαρξη πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος και να υπάρχει αλληλεπίδραση του οικοτουρισμού με το φυσικό περιβάλλον. Επίσης ο οικοτουρισμός επιβάλλεται να είναι οικονομικά- περιβαλλοντικά και κοινωνικά αειφόρος.

Ο οικοτουρισμός είναι ένας από τους ταχεία αναπτυσσόμενους τομείς της παγκόσμιας οικονομίας με ρυθμό ανάπτυξης 10-15%.

2.8.1.1 Είδη οικοτουρισμού

- a) Είναι ταξίδια που γίνονται από μικρές ομάδες ατόμων που ασκούν λιγότερη πίεση στη φύση και στον πολιτισμό. Σκοπός του ταξιδιού είναι η μελέτη και ο θαυμασμός της φύσης και των αγρίων ζώων.
- b) Είναι ταξίδια που χρησιμοποιούν τοπικά μέσα μεταφοράς, και οι τουρίστες τρέφονται από ντόπια προϊόντα τα οποία είναι όλα φιλικά προς το περιβάλλον.
- c) Ταξίδια στα οποία οι οικοτουρίστες ενδιαφέρονται να μάθουν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για την τοπική χλωρίδα και πανίδα.

2.8.1.2 Βασικές αρχές - απαιτήσεις του οικοτουρισμού

Για να θεωρηθεί κάποιος οικοτουρίστας θα πρέπει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις σύμφωνα με την Διεθνή Εταιρεία Οικοτουρισμού¹:

- Ελαχιστοποίησης αρνητικών επιπτώσεων κατά την επίσκεψη και σεβασμός προς το περιβάλλον.
- Ο τουρισμός να προσφέρει θετικές εμπειρίες τόσο για τους επισκέπτες όσο και για τους οικοδεσπότες.
- Παροχή άμεσης οικονομικής ενίσχυσης για τη διατήρηση.
- Παροχή οικονομικής βοήθειας, εξουσιοδότησης και άλλων παροχών για τους τοπικούς λαούς.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης του ταξιδιώτη σχετικά με το πολιτικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό κλίμα της χώρας υποδοχής.

Οι δραστηριότητες που συναντάμε στον οικοτουρισμό είναι το ορεινό τρέξιμο, πεζοπορία-ορειβασία, kayak, rafting, εξερευνάς σπηλαίων, αλεξίπτωτο πλάγιας, ποδηλασία βουνού, ιππασία και τουρισμός παρατήρησης οικοσυστημάτων.

2.8.1.3 Οικοτουρισμός και Ελλάδα

Η Ελλάδα πάρα τη μικρή της γεωγραφική της έκταση διαθέτει ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον με περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας. Τα επιβλητικά βουνά, λίμες, ποταμιά, εθνικά πάρκα, μαζί με το καλό κλίμα κάνουν την Ελλάδα ως τον ιδανικό προορισμό για έναν οικοτουρίστα.

Ένα παράδειγμα εναλλακτικού τουρισμού στην Ελλάδα παρατηρείται στην Πιέρια. Οι κορυφογραμμές του ψηλότερου βουνού της χώρας μας σε συνδυασμό με το καταφύγιο φαράγγι του Ενιπέα και τη θέα στον Θερμαϊκό κόλπο δημιουργούν ένα σπάνιο φαινόμενο ομορφιάς. Τα σπορ και οι δραστηριότητες του εναλλακτικού τουρισμού που αναπτύσσονται εδώ είναι mountain-bike, river trekking, αναρρίχηση ορειβασία, πεζοπορία και παρακολούθηση αγρίων ζώων και πτηνών.

---

¹An introduction to ecotourism

Πηγή:<https://www.thoughtco.com/what-is-ecotourism-1435185>

Ένα άλλο παράδειγμα οικοτουρισμού στην Ελλάδα είναι το δάσος Λαδιάς. Το δάσος αυτό βρίσκεται στο Νομό Έβρου στα σύνορα Ελλάδος μας Τουρκία και Βουλγαρίας. Περιβάλλεται από δυο δήμους με 11.000 χιλιάδες κατοίκους που κυριά απασχόληση τους είναι η κτηνοτροφία και η γεωργία ενώ τα τελευταία χρονιά ασχολούνται και με τον οικοτουρισμό. Από το 1979 ξεκίνησε η προστασία του δάσους. Από τότε έχουν περάσει 40 χρόνια και μέσα σε αυτά τα χροιά οι κάτοικοί εργάστηκαν πρωτίστως για να προστατέψουν την περιοχή τους και δευτερευόντος για την ευαισθητοποίηση των ντόπιων. Πλέον το δάσος χαρακτηρίζεται ως εθνικό πάρκο.

Εικόνα 4: Δάσος Λαδιάς

Πηγή: <https://www.evrosnews.gr/2017/05/27/%CE%BE%CE%B5%CF%83%CE%BA%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%AC%CE%B6%CF%89-%CE%80%CE%B5%CF%81%CF%80%CE%B1%CF%84%CF%8E%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%AC%CF%83%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7/>

2.8.1.4 Κριτική για τον οικοτουρισμό

Παρότι υπάρχουν πολλά θετικά για τον οικοτουρισμό, έτσι υπάρχουν και πολλές αρνητικές κριτικές για τον οικοτουρισμό. Το πρώτο το αναφέραμε και πιο πάνω ότι δεν υπάρχει σαφής ορισμός του οικοτουρισμού με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να καταλάβουμε ποτέ ένα ταξίδι θεότητας οικοτουρισμός. Το δεύτερο είναι ότι οι οροί "φύση" και "πράσινο" τουρισμός συχνά ανταλλάσσονται με τον "οικοτουρισμό" και δεν ανταποκρίνονται συνήθως στις αρχές που ορίζονται από οργανώσεις όπως η Φύση και η Διεθνής Οικοτουρισμός Κοινωνία. Τρίτον, είναι πολλοί αυτοί που θεωρούν πως ο τουρισμός σε ευαίσθητες περιοχές χωρίς προγραμματισμό και διαχείριση μπορεί να βλάψει τα οικοσυστήματα. Τέλος οικοτουρισμός λέγεται επίσης από τους κριτικούς ότι έχει αρνητικό αντίκτυπο στις τοπικές κοινότητες επειδή η άφιξη ξένων επισκεπτών και πλούτου μπορεί να μεταβάλλει τις πολιτικές και οικονομικές συνθήκες και ορισμένες φορές να εξαρτά την περιοχή από τον τουρισμό σε αντίθεση με τις εγχώριες οικονομικές πρακτικές.

2.8.2 Αγροτουρισμός

Ο Αγροτουρισμός είναι μια από τις πρώτες εναλλακτικές μορφές τουρισμού που αναπτύχθηκε στην Ελλάδα και αποτελεί υποκατηγορία του υπαίθριου τουρισμού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδότησε την Ελλάδα με ευρωπαϊκούς πόρους που στόχευαν στην ανάπτυξη της ελληνικής υπαίθρου. Βασικός στόχος του αγροτουρισμού είναι να υπάρξει συνεργασία του τουρισμού με τον πρωτογενή τομέα ώστε να επωφεληθούν κι οι δυο τομείς. Έτσι μεταφέροντας τον κάτοικο από την πόλη τον ωθεί στις δραστηριότητες της αγροτικής ζωής. Ο όρος «Αγροτουρισμός» ή «αγροτικός τουρισμός» περιλαμβάνει ένα πλήθος τουριστικών δραστηριοτήτων μικρής κλίμακας ατομικής ή ομαδικής μορφής, οι οποίες διεξάγονται κυρίως σε αγροτικό χώρο. Οι απασχολούμενοι στον αγροτουρισμό είναι κυρίως αγρότες οι οποίοι έχουν ως στόχο να συμπληρώσουν το εισόδημα τους βελτιώνοντας τις συνθήκες διαβίωσης. Οι επισκέπτες του Αγροτουρισμού συνήθως μένουν σε αγρόκτημα και σημείο αναφοράς τους είναι η άμεση επαφή με την αγροτική ζωή. Ο αγροτικός τουρισμός στηρίζεται στην αξιοποίηση των φυσικών, πολιτιστικών και ανθρώπινων τοπικών πόρων, ικανοποιεί εξειδικευμένες προσωπικές ανάγκες του σύγχρονου ανθρώπου συμβάλλει στην ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος και της τοπικής οικονομίας και στην άνοδο του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου (Βενετσανοπούλου,2006).

Ο Αγροτουρισμός συμβάλει στην:

1. Συμπλήρωση του αγροτικού εισοδήματος.
2. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
3. Προστασία του περιβάλλοντος.
4. Βελτίωση της ποιότητας ζωής.
5. Οι αγροτικές περιοχές γίνονται πιο ελκυστικές.
6. Καλύτερη προώθηση των αγροτικών προϊόντων.

Σύμφωνα με τον Λογοθέτη ο Αγροτουρισμός χωρίζεται σε δυο βασικές κατηγορίες ανάλογα με τις δραστηριότητες που επιλεγεί ο τουρίστας κατά την παραμονή του σε ένα αγρόκτημα.

- Αμιγής: Εδώ οι αγροτουρίστες ασχολούνται κυρίως με αγροτικές αργασίες όπως το τσίσιμα ζώων είτε ασχολούνται με ψυχαγωγικές εργασίες όπως πεζοπορία ή ιππασία.
- Σύνθετος: Εκτός από τις παραπάνω δραστηριότητες οι αγροτουρίστες ασχολούνται και με την ικανοποίηση των προσωπικών τους αναγκών.

Επίσης ο Αγροτουρισμός ανάλογα με το μέρος που διεξάγεται χωρίζεται σε πέντε βασικές κατηγορίες (Καδής 2000) :

- 1) Αγροτουρισμός σε αγροτικές περιοχές όπου οι τουρίστες μένουν σε τοπικά καταλύματα και κατά την παραμονή τους ασχολούνται κυρίως με διάφορες αγροτικές εργασίες ή φροντίζουν να ψυχαγωγηθούν με δραστηριότητες στην υπαίθρου.
- 2) Αγροτουρισμός σε περιοχές που είναι κοντά σε εθνικά πάρκα.
- 3) Αγροτουρισμός σε παραλιακές περιοχές. Εδώ οι τουρίστες κατά την διαμονή τους ασχολούνται με θαλάσσιες δραστηριότητες όπως είναι το ψάρεμα.
- 4) Αγροτουρισμός σε μεγάλες γεωργικές εκτάσεις κατά την οποία οι επισκέπτες προσφέρουν εθελοντική βοήθεια στις γεωργικές εργασίες.

- 5) Αγροτουρισμός σε παραδοσιακά καταλύματα με τους επισκέπτες να έχουν την δυνατότητα να δοκιμάσουν τοπικά προϊόντα όπως παραδοσιακά γλυκά ή ζυμαρικά.

Εναλλακτικές δραστηριότητες αγροτουρισμού:

- Οι επισκέπτες συμμετέχουν στις αγροτικές δραστηριότητες όπως είναι το μάζεμα ελιών.
- Μαθαίνουν πως να καλλιεργούν τα προϊόντα αλλά και για θέματα που αφορούν το περιβάλλον.
- Δραστηριότητες στη φύση όπως ποδήλατο βουνού ή ιππασία.
- Συμμετοχή σε τοπικές γιορτές.

Τα βασικά **μειονεκτήματα** είναι ότι οι επισκέπτες των αγροτικών περιοχών (κτήματα οπού συμμετέχουν στις αγροτικές εργασίες) εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες που τους παρουσιάζονται και επιστρέφουν πολλές φορές ως επιχειρηματίες αναπτύσσοντας την δική τους επιχείρηση. Ένα άλλο μειονέκτημα είναι οι νέοι δεν θα χρειάζονται στις αγροτικές εργασίες αφού αυτά θα καλύπτονται από τουρίστες οι οποίοι θα προσφέρουν εθελοντική εργασία.

Όμως, τα βασικά **πλεονεκτήματα** είναι ότι ο αγροτουρισμός βοηθάει στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας αφού με την δημιουργία των ξενώνων δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας με τα κέρδη αυτά να πάνε στον αγροτικό χώρο. Εξίσου σημαντικό είναι ότι οι δραστηριότητες του Αγροτουρισμός συμβάλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διατήρηση της πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Η Ελλάδα αν και είναι μια χωρά πλούσια σε φυσικό περιβάλλον και έντονη αγροτική ζωή και ενώ έχουν γίνει επενδύσεις στον τομέα του αγροτουρισμού, λόγω έλλειψης σχεδιασμού και οργάνωσης ο Αγροτουρισμός δεν έχει αναπτυχθεί όσο θα έπρεπε. Εκτός από την έλλειψη σχεδιασμού και οργάνωσης ένας άλλος λόγος της μη ανάπτυξης του αγροτουρισμού είναι ότι η τουριστική βιομηχανία εστιάζει στις παράκτιες και στις κοσμοπολίτικες περιοχές. Οι Κυκλάδες είναι ο ιδανικότερος προορισμός για αγροτουρίστες λόγω του φυσικού περιβάλλοντος και της ιστορικής κληρονομιάς πει διαθέτουν. Η φάβα Σαντορίνης και η πατάτα Νάξου είναι περιζήτητα σε όλο τον κόσμο με πολλούς αγροτουρίστες να θέλουν να δουν την παραγωγική διαδικασία ενώ στην Ίο οι επισκέπτες κατά την παραμονή τους έχουν την δυνατότητα να επισκεφθούν τους ντόπιους κτηνοτρόφους, τους αλιείς και τους μελισσοουργούς μαθαίνοντας από πρώτο χέρι πως παράγονται τα ντόπια προϊόντα.

Τα αλλά νησιά δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένα σε θέματα αγροτουρισμού, εκτός από τη Μήλο, Τζια, Αμοργό στα οποία γίνεται μια σοβαρή προσπάθεια στο να προωθηθούν οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Εδώ οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να περιηγηθούν στα κτήματα του ιδιόκτητη που διαμένουν σε εκτάσεις άνω των 50 στρεμμάτων και να δοκιμάσουν τα προϊόντα. Στο νησί της Τζιας έχει δημιουργηθεί ένας οικογενειακός ξενώνας Αγροτουρισμός, κάτι σαν μονάδα αγροτουρισμού δηλαδή που λειτουργεί σαν παρασκευαστήριο των τοπικών προϊόντων. Ο ξενώνας αποτελείται από επτά δωμάτια οπού οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν μαθήματα μαγειρικής, να συμμετέχουν σε τοπικά πανηγύρια ή να προσφέρουν εθελοντική εργασία.

RED TRACTOR FARM

HOME | VISIT THE FARM | PRODUCTS | ABOUT | ACORN COOKIES | CONTACT

KEA- TZIA

guesthouse

walk - hike

Inquiry/Booking
Form

PROJECTS

marmalade&more

vine to wine

Εικόνα 5: Αγροτουρισμός στη Τζια

Πηγή: <http://www.redtractorfarm.com/abouttzia.html>

Στη Αμοργό έχει δημιουργηθεί μια πρότυπη μονάδα αγροτουρισμού όπου οι επισκέπτες μπορούν να πάρουν μέρος στη διαδικασία παραγωγής κρασιού αλλά και στην παραγωγή φρούτων και λαχανικών οργανικής καλλιέργειας.

Home Διαμονή Εγκαταστάσεις Εναλλακτικός Τουρισμός Χάρτης & Τοποθεσία Ταβέρνα "Νίκος" Επικοινωνία & Κρατήσεις

GR | EN

Αμοργός

Ένας ιδιαίτερος προορισμός για τις διακοπές σας

Εάν επιθυμείτε κάτι παραπάνω από συνηθισμένες διακοπές, ελάτε να

Εικόνα 6: Εναλλακτικός τουρισμός Αμοργό

Πηγή: <https://www.pagalihotel-amorgos.com/εναλλακτικος-τουρισμος.html>

Τα οφέλη από την ανάπτυξη του αγροτουρισμού είναι πολλά. Πρώτον, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε περιοχές όπου υπάρχει μείωση πληθυσμού και παρατηρητή το φαινόμενο της δημογραφικής γήρανσης η προσέλκυση νέων για εργασία αποτελεί ένα σημαντικό βήμα εξάλειψης αυτού του φαινομένου. Δεύτερον, η προώθηση των ντόπιων προϊόντων δημιουργούν προσθετά έσοδα για του παραγωγούς. Τρίτον, ο Αγροτουρισμός ως δραστηριότητα, αναπτύσσεται όλες τις εποχές του χρόνου, αμβλύνοντας έτσι το πρόβλημα τις τουριστικής εποχικότητας, που ως γνωστό, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του ελληνικού τουρισμού (ΣΕΤΕ, 2010).

2.8.3 Αλιευτικός τουρισμός

2.8.3.1 Ορισμός

Ο αλιευτικός τουρισμός αποτελεί μια νέα μορφή εναλλακτικού τουρισμού που θεσμοθετήθηκε στην Ευρώπη πριν από κάποια χρονιά και έχει ως στόχο την αξιοποίηση της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Στον αλιευτικό τουρισμό ο επισκέπτης επιβιβάζεται σε επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη με σκοπό την διασκέδαση τους γνωρίζοντας από κοντά το επάγγελμα του ψαρά, ενώ ο ξεναγός θα τους ενημερώνει για την ιστορία, τις παραδόσεις και τα αξιοθέατα της περιοχής. Σύμφωνα με το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ως αλιευτικός τουρισμός ορίζεται ²:

- η επίδειξη μεθόδων αλιείας
- η επίδειξη μεθόδων εκτροφής και καλλιέργειας υδρόβιων οργανισμών
- η επίδειξη αλιευτικών μέσων και εργαλείων
- η ανάδειξη του αλιευτικού πλούτου και της βιοποικιλότητας των υδάτινων οικοσυστημάτων
- η ανάδειξη του τρόπου ζωής αλιευτικών κοινοτήτων

2.8.3.1 Αλιευτικός τουρισμός στην ΕΕ και στην Ελλάδα

Ο αλιευτικός τουρισμός έχει αναπτυχθεί σημαντικά σε τρεις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ιταλία, Ιρλανδία και Γαλλία. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει παράδειγμα και για άλλες χώρες της ένωσης. Αυτό που έκανε αυτές τις χώρες να ξεχωρίσουν είναι ότι δεν εστίασαν στην ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού κοντά στη θάλασσά αλλά και στο εσωτερικό των χωρών τους όπως σε λιμνοθάλασσες και ποταμιά. Είναι χαρακτηριστικό στη ιρλανδικά υπάρχουν διάφοροι οργανισμοί που ναυλώνουν σκάφη σε ερασιτέχνες ψαράδες οι οποίοι μαζί με επισκέπτες κάνουν θαλάσσιες εκδρομές.

Ο αλιευτικός τουρισμός αποτελεί μια καινούργια έννοια για την ελληνική πραγματικότητα και παρόλο που υπάρχει τεράστια εμπειρία στον τομέα του τουρισμού γενικότερα αλλά και στον τομέα της αλιείας ειδικότερα ο αλιευτικός τουρισμός δεν έχει αναδειχτεί ως δραστηριότητα.

Μια δραστηριότητα που αν είχε αναπτυχθεί θα προσέφερε νέες θέσεις εργασίας και θα ευαισθητοποιούσε περισσότερο τους αλιείς στη προστασία του θαλασσιού περιβάλλοντος. Από το 2000 δεν έχουν γίνει σοβαρές προσπάθειες για την ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού αν εξαιρέσει κάποιος την λιμνοθάλασσά στο Μεσολόγγι. Η λιμνοθάλασσα στο Μεσολόγγι είναι μια ιδιαίτερη περίπτωση.

---

² Πηγή: Αλιευτικός Τουρισμός: <http://www.opengov.gr/ynanp/?p=14>

Εικόνα 7: Λιμνοθάλασσά Μεσολογίου

Πηγή: http://www.ptaba.gr/dyn/banner/052716103947_b.pdf

Η βασική ιδέα ήταν να αναπτυχθεί ο αλιευτικός τουρισμός σε μια περιοχή η οποία εξαρτάται αποκλειστικά από τη αλιεία με σκοπό να ευαισθητοποιούν οι κάτοικοι και να προστατέψουν το περιβάλλον κατά την διεξαγωγή των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Το ημερήσιο πρόγραμμα περιλάμβανε περιήγηση στη λιμνοθάλασσά και σε περιοχές με οικολογική σημασία αλλά και στα τοπικά μνημεία.

2.8.3.2 Κυρία εμπόδια ανάπτυξης αλιευτικού τουρισμού στην Ελλάδα

- Έλλειψη νομοθετικού πλαισίου.
- Το νομοθετικό πλαίσιο για την αλιεία είναι περίπλοκο.
- Η πολιτεία είναι άφαντη καθώς δεν αναλαμβάνει πρωτοβουλίες.
- Οι ψαράδες δρουν ανταγωνιστικά μεταξύ τους.
- Θαλασσιά ρύπανση.

2.8.3.3 Τα οφέλη του αλιευτικού τουρισμού

- Ενίσχυση των τοπικών οικονομιών.
- Συγκρατεί την τοπική πληθυσμιακή μείωση.
- Δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Η υπεραλίευση και η συρρίκνωση των εισοδημάτων των αλιέων οδηγεί στη δημιουργία του αλιευτικού τουρισμού με τους επαγγελματίες να το βλέπουν ως μια ευκαιρία για την συμπλήρωση του εισοδήματός τους.

2.8.3.4 Νομοθετικό πλαίσιο

Παρόλο που δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία σε ευρωπαϊκό και σε διεθνή επίπεδο που να ρυθμίζει τον αλιευτικό τουρισμό, σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε πως στόχος είναι η προστασία του περιβάλλοντος και της θαλάσσιας ζωής. Για την διεξαγωγή δραστηριοτήτων αλιευτικού τουρισμού η εκάστοτε χώρα έχει τους δικούς της κανόνες για την αλιεία. Μόλις το 2015 δόθηκαν οι πρώτες άδειες επαγγελματικού αλιευτικού τουρισμού.

2.8.4 Τουρισμός Υγείας

Από τα αρχαία χρόνια η υγεία αποτελεί το πολυτιμότερο αγαθό για τον άνθρωπο. Η εξέλιξη της τεχνολογίας και της ιατρικής βοήθησε τον άνθρωπο. Τα τελευταία χρόνια οι άνθρωποι στρέφονται σε φυσικές μεθόδους θεραπείας, συνεπώς η ξεκούραση και η ψυχική ανάταση αποτελεί βασικό κριτήριο στην επιλογή των διακοπών. Ο συνδυασμός ξεκούρασης και φυσικής και σωματικής ανάτασης ονομάζεται τουρισμός υγείας, ο οποίος τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται όλο και περισσότερο.

Ο ορισμό που δόθηκε από τη Διεθνή Ένωση Τουριστικών Οργανισμών το 1980, τουρισμός υγείας αποτελεί «η παροχή εγκαταστάσεων με την αξιοποίηση των φυσικών πόρων μιας χώρας, κυρίως των μεταλλικών νερών και του κλίματος, έχοντας ως κύρια χαρακτηριστικά τη διαμονή εκτός μόνιμης κατοικίας, πρωταρχικό κίνητρο την επιδίωξη της υγείας και την ολοκλήρωση των παραπάνω σε περιβάλλον διακοπών». Με άλλα λόγια τουρισμός υγείας είναι η μετακίνηση ανθρώπων εκτός του τόπου κατοικίας για λόγους υγείας.

Τώρα, ο ορισμός που δίνει το Υπουργείο Τουρισμού³ για τον τουρισμό υγείας είναι «Τουρισμός Υγείας είναι ειδική μορφή παροχής τουριστικών υπηρεσιών η οποία συνδυάζει διακοπές με πρόληψη και θεραπεία σωματικών και ψυχικών-πνευματικών ασθενειών. Αφορά όλες τις σχέσεις και τα φαινόμενα που είναι αποτέλεσμα μιας αλλαγής τοποθεσίας και διαμονής ατόμων και στόχο έχουν την προαγωγή, τη σταθεροποίηση και την αποκατάσταση, όταν απαιτείται, της φυσικής, πνευματικής και ψυχικής υγείας και ευεξίας, με τη χρήση υπηρεσιών σε ένα μέρος το οποίο δεν αποτελεί τον μόνιμο τόπο κατοικίας τους ή εργασίας τους».

Ο ιαματικός τουρισμός υπήρχε από τα αρχαία χρόνια όπως αναφέραμε στο πρώτο κεφάλαιο, με τον τουρισμό υγείας να αποτελεί συνέχεια του. Η ανάπτυξη του τουρισμού υγείας μόνο τυχαία δεν είναι καθώς τα τελευταία χρόνια οι άνθρωποι επιθυμούν να βελτιώσουν την ποιότητά της ζωής τους ξεφεύγοντας από τη ρουτίνα και από το άγχος της καθημερινότητας επιλέγοντας για διακοπές κέντρα θαλασσοθεραπείας και spa. Δηλαδή ο τουρισμός υγείας και ευεξίας περιλαμβάνει δραστηριότητες οι οποίες στοχεύουν στην βελτίωση της σωματικής και ψυχικής υγείας του ανθρώπου.

Ο τουρισμός υγείας ανθίζει στην Ελλάδα με προοπτικές για περισσότερη ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια καθώς η γεωγραφική της θέση, οι 850 ιαματικές πηγές, το μεσογειακό κλίμα την κάνουν έναν από τους πιο περιζήτητους προορισμούς παγκοσμίως. Πριν το 2004 δε υπήρχαν εγκαταστάσεις αλλά μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες η κατάσταση βελτιώθηκε αισθητά.

³ Τουρισμός υγείας- Πηγή:: <http://www.opengov.gr/tourism/?p=1435>

Ο τουρισμός υγείας περιλαμβάνει τρεις επιμέρους κατηγορίες:

- a) τον Ιατρικό Τουρισμό.
- b) τον Ιαματικό – Θερμαλιστικό τουρισμό.
- c) Τουρισμό Ευεξίας

Ο **ιατρικός τουρισμός** είναι μια μορφή τουρισμού που γίνεται για θεραπευτικούς λόγους κυρίως από άτομα τρίτης ηλικίας οι οποίοι επισκέπτονται ιαματικές πηγές Μετα από υπόδειξη του ιατρού τους. Συνήθως τα άτομα αυτά συνοδεύονται από συγγενές τους. Πέραν από την επίσκεψη σε ιαματικές πηγές ο ιατρικός τουρισμός περιλαμβάνει και τις υπηρεσίες ξενάγησης, ενημέρωσης, εστίασης και διαμονής.

Ο **ιαματικός τουρισμός - θερμαλισμός** περιλαμβάνει τη χρήση γεωθερμικής ενέργειας και μεταλλικών νερών για την θεραπεία των ασθενών. Όταν αναφερόμαστε σε μεταλλικά νερά εννοούμε τα νερά που πηγάζουν από τη γη ή από πετρώματα και περιέχουν μεταλλικά στοιχεία και η θερμοκρασία τους φτάνει πάνω από εξήντα βαθμούς κελσίου. Έρευνες επι ερευνών έχουν γίνει από επιστήμονες στο να κατανοήσουν που οφείλονται οι θεραπευτικές ιδιότητες των νερών αυτών.

Ο **Τουρισμός ευεξίας** αναπτύσσεται ραγδαία τα τελευταία χρονιά ο τουρισμός ευεξίας είναι κάτι μεταξύ σε spa και σε διακοπές αναψυχής. Στόχο του είναι η διαχείριση του άγχους και η διατήρηση της φυσικής κατάστασης με σωστή διατροφή.

Παρακάτω βλέπουμε την επισκεψιμότητα που είχαν οι λουτροπόλεις από το 2005 έως το 2015.

Εικόνα 8: Επισκέπτες λουτροπόλεων

Πηγή: http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/bitstream/handle/unipi/9682/Philopoulou_Sofia.pdf?sequence=1&isAllowed=y σελ.50

2.8.5 Εκπαιδευτικός τουρισμός

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός αναφέρετε κυρίως σε νέους (φοιτητές) αλλά και μεγαλύτερους (εργαζομένους) με σκοπό την εκπαίδευση τους και την απόκτηση ειδικών γνώσεων. Αυτού του ειδικούς τουρισμού οι επισκέπτες επιλέγουν τον προορισμό με βάση το ποσό πλούσιο

είναι στον τομέα του πολιτισμού ή αν έχει παράδοση σε κάποια επιστήμη. Στον εκπαιδευτικό τουρισμό εντάσσονται οι εκπαιδευτικές εκδρομές που οργανώνουν τα σχολεία, οι εκπαιδευτικές αποστολές που γίνονται από Πανεπιστήμια σε ανασκαφές. Επίσης το πρόγραμμα Erasmus (ανταλλαγή φοιτητών) και αυτό εντάσσεται εδώ.

Με αλλά λογία ο εκπαιδευτικός τουρισμός περιλαμβάνει:

1. Τουρισμό Νεολαίας (Youth Traveling).
2. Εκπαιδευτικό τουρισμό (Tourismeducation)
3. Επαγγελματική τουριστική πρακτική άσκηση.

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός είναι μια από τις αναπτυσσόμενες τουριστικές αγορές που μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη σε περιοχές που είναι πλούσια πολιτιστικά. Η Ελλάδα είναι μια χώρα που ενδείκνυται για εκπαιδευτικό τουρισμό καθώς προσφέρει πολλές επιλογές τόσο σε εγχωρίους φοιτητές αλλά και σε σπουδαστές από το εξωτερικό. Συνεπώς ανάλογα με το αντικείμενο εκπαίδευσης υπάρχουν οι κατάλληλες περιοχές.

2.8.6 Επαγγελματικός – Συνεδριακός - Εκθεσιακός Τουρισμός

Ο συνεδριακός τουρισμός αναφέρεται στον τουρισμό, ο οποίος συνδέεται με την παρακολούθηση συνεδρίων, εκθέσεων. Ως Συνεδριακός Τουρισμός⁴ θα μπορούσε να πει κάποιος πως είναι «*οι οργανωμένες συναντήσεις ατόμων που έχουν κοινά ενδιαφέροντα ή επαγγελματικές ιδιότητες και με πρωτεύοντα σκοπό την επιστημονική ενημέρωση και την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων μεταξύ των παρευρισκόμενων στην εκδήλωση συνέδρων/ομιλητών σε οποιοδήποτε επίπεδο τοπικό – περιφερικό ή εθνικό- διεθνές*». Στόχος του συνεδρίου είναι:

- η ανταλλαγή απόψεων
- η πληροφόρηση
- η κατάρτιση
- η γνωριμία
- η ενίσχυση του συναδελφικού πνεύματος

Καθοριστικός παράγοντας για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού σε έναν τόπο, είναι κατά ποσό υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες , όπως εκθεσιακοί χώροι, τα καταλύματα, εστίαση, υπηρεσιών διερμηνείας.

Ο συνεδριακός τουρισμός, αποτελεί έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους κλάδους του τουριστικού τομέα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού.

---

⁴ Συνεδριακός τουρισμός Πηγή: : <http://www.opengov.gr/tourism/?p=1440>

Η διοργάνωση συνεδρίων αποτελεί έναν δυναμικό τομέα για το ελληνικό τουριστικό προϊόν. Από το 2004 με τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας, κατασκευάστηκαν στην περιοχή της Αττικής ειδικές εγκαταστάσεις και αναπτύχθηκαν οι αναγκαίες υποδομές για τη διοργάνωση συνεδρίων. Οι υποδομές αυτές σε συνδυασμό με το εξαιρετο κλίμα, τις ομορφιές, την εξαιρετική γαστρονομία, τη φημισμένη φιλοξενία και την πλούσια νυκτερινή και πολιτιστική διασκέδαση, καθιστούν αναμφίβολα την Αθήνα ως έναν ιδανικό προορισμό για τη διοργάνωση συνεδρίων.

Στην **Αθηνά**, υπάρχουν πολλές εγκαταστάσεις που καλύπτουν όλες τις ανάγκες των επισκεπτών. Από το εμβληματικό Μέγαρο Μουσικής, το Ζάππειο και τις πολυτελείς αίθουσες των ξενοδοχείων του κέντρου ή της «Αθηναϊκής Ριβιέρας» ως το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, τα πρώην γήπεδο και του Τάδε Κβο Ντο, αλλά και την Τεχνόπολη στο Γκάζι. Ο συνδυασμός εκδήλωση και περιήγησης σε μουσεία στο κέντρο της Αθήνας αλλά και τα εξαιρετικά φαγητά συνθέτουν μια μοναδική εμπειρία για κάθε επισκέπτη.

Στη **Θεσσαλονίκη** τώρα , που είναι το κέντρο των Βαλκάνιων υπάρχουν και εκεί πολλές εγκαταστάσεις που κάθε χρόνο φιλοξενούν εκθέσεις, συνέδρια, το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου, η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης. Εξίσου σημαντικό είναι ότι κατά τη διάρκεια της ανάπαυλας οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να πάνε για φαγητό, να επισκεφτούν μουσεία, τους πολυσύχναστους πεζόδρομους,. Ενώ σε κοντινή απόσταση βρίσκονται σπουδαίοι αρχαιολογικοί χώροι.

Στην υπόλοιπη Ελλάδα τα συνέδρια διοργανώνονται κυρίως σε κεντρικά ξενοδοχεία.

Έτος	Διεθνή Συνέδρια στη Ελλάδα
2005	52
2006	61
2007	63
2008	51
2009	68
2010	97
2011	65
2012	86
2013	94
2014	111
2015	117

Πίνακας 3: Διεθνή Συνέδρια στη Ελλάδα

Πηγή: Στοιχεία της ICCA “International Association Meetings Market-Statistics Report 2015”

Είναι σημαντικό να μην συγχέουμε την έννοια του επαγγελματικού τουρισμού με το επαγγελματικό ταξίδι που αφορά κατ' αποκλειστικότητα μόνο για επαγγελματικό σκοπό. Ο επαγγελματικός τουρισμός διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες (Βελισσαρίου 2000):

- **Συνεδριακός Τουρισμός:** Πρόκειται για συνάντηση επιστημόνων από διαφορετικά μέρη που συναντιούνται στο πλαίσιο του συνεδρίου για να παρουσιάσουν έρευνες ή μελέτες ανταλλάσσοντας παράλληλα ειδικές γνώσεις.
- **Εκθεσιακός Τουρισμός:** Πρόκειται για εκθέσεις που οργανώνουν διάφοροι φορείς όπως εταιρείες, οργανισμοί, ιδρύματα με σκοπό να διαδώσουν πληροφορίες προς τον επιθυμητό στόχο.
- **Ταξίδια κίνητρον:** Πρόκειται για ταξίδια που γίνονται με έξοδα των επιχειρήσεων οι οποίες στέλνουν το προσωπικό για διακοπές για επιβράβευση επειδή πέτυχαν τους στόχους που είχε θέσει η επιχείρηση. Αυτού του είδους ταξίδια λειτουργούν ως μέσο για την αύξηση της αποδοτικότητας των εργαζομένων.

Ο επαγγελματικός τουρισμός είναι πολύ έντονος κατά τους μήνες πριν και μετά το καλοκαίρι όταν και πραγματοποιούνται τα περισσότερα συνέδρια.

2.8.6.1 Πλεονεκτήματα ανάπτυξης επαγγελματικού τουρισμού

Ο επαγγελματικός τουρισμός είχε πολλαπλά οφέλη για την οικονομία μιας χώρας:

- Μείωση της εποχικότητας.
- Ο μέσος τουρίστας που ταξιδεύει για επαγγελματικούς λόγους ξοδεύει όσοι 3 τουρίστες αναψυχής.
- Αύξηση προβολής του τόπου διεξαγωγής του συνεδρίου ή της έκθεσης.
- Προστασία και σεβασμός στο περιβάλλον.

2.8.6.2 Αθλητικός Τουρισμός

Ο ορός Αθλητικός Τουρισμός δημιουργήθηκε για πρώτη φορά το 1970 περιγράφοντας μια εναλλακτική μορφή τουρισμού που συνδιάζει και την αθλητική δραστηριότητα. Ως **αθλητισμός** ορίζεται *οι δραστηριότητες με τις οποίες ασχολούνται οι άνθρωποι για εξάσκηση, για βελτίωση φυσικής κατάστασης και επίδοσης ή για λόγους υγείας*. Ενώ, ως **Αθλητικός Τουρισμός** ορίζεται *η τουριστική δραστηριότητα κατά την διάρκεια της οποίας οι τουρίστες συμμετέχουν σε οργανωμένες αθλητικές δραστηριότητες με στόχο την αναψυχή και άθληση*.

Ο Αθλητικός τουρισμός διακρίνεται στις έξι μορφές (Γκουτζιούπα 2008):

1) Τουρισμός Αθλητικών Διοργανώσεων

Περιλαμβάνει:

- a) Τους τουρίστες που ταξιδεύουν με σκοπό να δουν από κοντά έναν αθλητικό αγώνα συνδυάζοντας το παράλληλα με τις διακοπές τους.
- b) Τους αθλητές, τους τεχνικούς, τους ρεπόρτερ οι οποίοι επίσης μένουν για ένα βραδύ στον προορισμό διεξαγωγής του αγώνα ενώ απολαμβάνουν και τουριστικές υπηρεσίες.

2) Τουρισμός Αθλητικής Αναψυχής

Περιλαμβάνει τους τουρίστες οι οποίοι συνδυάζουν διακοπές και βελτίωση φυσικής κατάστασης μέσω κάποιων αθλητικών δραστηριοτήτων όπως:

- a) Αθλητικές δραστηριότητες οι οποίες γίνονται στη φύση όπως mountain bike, αναρρίχηση, ski αλλά και στη θάλασσα όπως windsurfing το οποίο είναι πολύ διαδεδομένο στην Ελλάδα αλλά και rafting σε ποταμιά.
- b) Αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής από τους γυμναστές των ξενοδοχείων με την κατάλληλη υποδομή όπως γυμναστήριο, spa κτλ.

3) Προπονητικός Τουρισμός

Περιλαμβάνει τις επαγγελματικές και ερασιτεχνικές ομάδες οι οποίες ταξιδεύουν σε έναν προορισμό με σκοπό την προετοιμασία για την επερχόμενη σεζόν. Η διαμονή τους είναι σε καταλύματα πλήρως εξοπλισμένα με γυμναστήρια, spa, προπονητικά κέντρα και φυσικοθεραπευτριών. Στην Ελλάδα δεν είναι τόσο διαδεδομένος ο προπονητικός τουρισμός για αυτό και οι ελληνικές ομάδες ταξιδεύουν για προετοιμασία σε Αυστρία και Ολλανδία. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές στην Ελλάδα.

2.8.6.3 Αθλητικός Τουρισμός στην Ελλάδα

Πριν το 2004 τον Αθλητικό Τουρισμό δεν τον ήξερε κανένας στην Ελλάδα, δικαιολογημένα θα μπορούσε να πει κάποιος δεν υπήρχαν οι κατάλληλες υποδομές. Μετα την πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας και την επιτυχία που είχαν αρχίσει να γίνονται τα πρώτα βήματα προς την ανάπτυξη του με τους επιχειρηματίες συνδύασαν τις υπηρεσίες που παρέχουν μαζί με αθλητικές δραστηριότητες. Μπορεί να κατηγορούμε τους Ολυμπιακούς Αγώνες ότι κόστισαν πολύ περισσότερο από τι είχε υπολογιστεί, και πως οι εγκαταστάσεις μένουν αναξιοποίητες αλλά επέφεραν σημαντικά οφέλη για την ελληνική οικονομία. Πρώτων το 2005 σε σχέση με το 2004 υπήρχε αύξηση (10%) της τουριστικής κίνησης και των διανυκτερεύσεων στην Αθηνά και 5% της Ελλάδας γενικότερα. Δεύτερον, το brand name «Greece» έγινε πιο γνωστό σε όλο τον κόσμο συμβάλλοντας στο να αυξηθεί ο τουρισμός τα επόμενα χρόνια. Τρίτον, δημιουργήθηκαν έργα υποδομών όπως το ΟΑΚΑ.

2.8.7 Θρησκευτικός Τουρισμός

Η θρησκεία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής του ανθρώπου καθορίζοντας τη συμπεριφορά και τη στάση του. Ανεξάρτητα με το τι πιστεύει ο καθένας μας *θρησκεία είναι θρησκεία είναι η πεποίθηση που εκδηλώνεται μέσα στην γνώση, στη σκέψη, στα συναισθήματα, στη βούληση και στις πράξεις, σχετικά με επενέργεια ανωτέρων δυνάμεων, προσωπικών ή απρόσωπων*⁵.

---

⁵Πηγή:<http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/tour/2008/TserotaGeorgia/attached-document/tserota.pdf>

Ως θρησκευτικός τουρισμός μπορεί να οριστεί η μετακίνηση που πραγματοποιείτε από άτομα είτε οργανωμένα είτε ατομικά στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό σε ιερούς τόπους για προσκύνημα ή για συμμετοχή σε θρησκευτικές τελετές ή για λόγους εκπαιδευτικούς. Πρόκειται για μια εναλλακτική μορφή τουρισμού που βασίζεται στη πραγματοποίηση τουριστικών δραστηριοτήτων γύρω από θρησκευτικούς χώρους που έχουν ιστορικό ή πολιτισμικό ενδιαφέρον.

Ο Θρησκευτικός τουρισμός διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες:

- a) **Προσκυνηματικός:** Ο τουρίστας επισκέπτεται το συγκεκριμένο μέρος αποκλειστικά για προσκύνημα χωρίς να τον ενδιαφέρουν τα ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία της περιοχής.
- b) **Ειδικός Προσκυνηματικός:** Ο τουρίστας επισκέπτεται το μέρος για προσκύνημα, όμως το κίνητρο που οδηγεί σε αυτό είναι κάποια εκδήλωση όπως τελετή γάμου, βάπτισης, εκπλήρωση τάματος..
- c) **Θρησκευτικός Τουρισμός Πολιτιστικού Ενδιαφέροντος:** Ο τουρίστας επισκέπτεται το μέρος αυτό όχι μόνο για θρησκευτικούς λόγους αλλά περισσότερο ενδιαφέρον για αυτόν παρουσιάζει η πολιτιστική αξία του θρησκευτικού μνημείου (αρχιτεκτονική, αγιογραφία). Στόχος του τουρίστα είναι να μνηθεί στην φιλοσοφία και στη κουλτούρα που πρεσβεύει η θρησκεία της συγκεκριμένης χώρας.

Τα σημαντικότερα θρησκευτικά μνημεία στην Ελλάδα είναι:

1) Αυτόνομη Μοναστική Πολιτεία του Αγίου Ορους

Το Άγιο Ορός είναι αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού κράτους και βρίσκεται στο ανατολικό πόδι της Χαλκιδικής. Είναι τόπος αφιερωμένος στη προσευχή και στη λατρεία του Θεού. Οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να βιώσουν μια διαφορετική ζωή από ότι έχουν συνηθίσει ακολουθώντας την ρουτίνα των μονάχων. Η διατροφή τους γίνεται με προϊόντα που καλλιεργούνται αποκλειστικά στον Άγιο Ορός ενώ οι επισκέπτες εκτός των άλλων μπορούν να συμμετέχουν εθελοντικά στη καλλιέργεια προϊόντων.

Εικόνα 9: Άγιο Ορός

Πηγή: http://www.topoguide.gr/hiking_on_aghion_oros.php

2) Τα μοναστήρια των Μετεώρων

Η γεωλογική ιδιομορφία του τοπιού με τους τεράστιου βράχους γοήτευε ανέκαθεν τους επισκέπτες που επιθυμούν να έρθουν πιο κοντά στο Θεό ή ακόμη και εκείνους που επιζητούν την ψυχική τους ηρεμία. Σήμερα είναι η δεύτερη μεγαλύτερη ασκητική κοινότητα Μετα το Άγιο Ορός. Οι μονές είναι: Αγίας Τριάδας, Αγίου Νικολά Ανάπαυσα, Αγίου Στέφανου, Ρουσάνου, Μεγάλου Μετέωρου και Βαρλαάμ.

Εικόνα 10: Μονές στα Μετέωρα

Πηγη:<https://magazine.trivago.gr/246-odigos-thriskeftikos-tourismos-mnimeia-mones-monastiria-ekklisies-ellada/>

3) Ιεροί χώροι και εκκλησιές αφιερωμένοι στην Παναγία στην Τήνο

Η Τήνος από το 1970 που αναγνωρίστηκε ως ιερός τόπος την επισκέπτονται χιλιάδες επισκέπτες. Το προσκύνημα στον Ιερό Ναό της Ευαγγελίστριας της Τήνου (Παναγίας της Τήνου) είναι το σημαντικότερο ορθόδοξο προσκύνημα στην Ελλάδα και ένα από τα πιο γνωστά σε ολόκληρο τον κόσμο⁶.

Τέλος μοναστήρια υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα.

2.8.8 Γαστρονομικός τουρισμός

Ο γαστρονομικός τουρισμός μαζί με τον οικοτουρισμό τα τελευταία χρονιά προσελκύουν τουρίστες από όλο τον κόσμο οι οποίοι επιθυμούν να δοκιμάσουν νέες γεύσεις συνδυάζοντας το με μια ταξιδιωτική εμπειρία. Αρά, ως Γαστρονομικός τουρισμός μπορεί να οριστεί η μετακίνηση ατόμων είτε οργανωμένα είτε ατομικά σε ένα μέρος όπου η τοπική κουζίνα είναι το βασικό κίνητρο. Συνήθως αυτοί που κάνουν τέτοιο είδους ταξίδια είναι ζευγάρια που είναι ευκατάστατα και ηλικίας 30 με 50 χρονών.

---

⁶Πηγη:<https://magazine.trivago.gr/246-odigos-thriskeftikos-tourismos-mnimeia-mones-monastiria-ekklisies-ellada/>

2.8.8.1 Ελληνική Πραγματικότητα

Σύμφωνα με ερευνά που έκανε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού το 44% των τουριστών σε όλο τον κόσμο επιλέγουν τον προορισμό των διακοπών τους με βάση φαγητό. Το γεγονός ότι η γαστρονομία δεν έχει αναπτυχθεί όσο θα έπρεπε στην Ελλάδα οφείλεται κυρίως σε δυο παράγοντες, πρώτων ότι δεν υπάρχουν οι κατάλληλες τουριστικές υποδομές και δεύτερον ο εποχικός τουρισμός. Επίσης ένα άλλο εμπόδιο είναι ότι το προσωπικό είναι ανειδίκευτο και οι υπηρεσίες που προσφέρονται είναι συνήθως κάτω του μέτριου. Οι επισκέπτες εκτός από το καλό φαγητό επιθυμούν να υπάρχει ένα ευγενικό προσωπικό για εξυπηρέτηση. Αυτό δεν υπάρχει στην Ελλάδα διότι το επάγγελμα του σερβιτόρου είναι επάγγελμα «έκτακτης ανάγκης» με αποτέλεσμα οι περισσότεροι να στρέφονται προς τα εκεί χωρίς να έχουν τα καταλληλά προσόντα.

Οι προσπαθείς που γίνονται είναι κυρίως από ιδιωτικές πρωτοβουλίες. Οι πρωτοβουλίες αυτές περιλαμβάνουν τη διοργάνωση φεστιβάλ όπου οι παραγωγοί εκθέτουν τα προϊόντα τους. Μερικά από αυτά είναι:

- Φεστιβάλ Κυκλαδίτικης Γαστρονομίας «Νικόλαος Τσελεμεντές»

Το φεστιβάλ διοργανώνεται στη Σίφνο και διαρκεί τρεις μέρες ενώ χρίζει διεθνούς αναγνώρισης. Αντιπροσωπίες από όλα τα νησιά των Κυκλάδων παρουσιάζουν τη γαστρονομική και πολιτιστική τους παράδοση. Ενώ πολιτιστικοί σύλλογοι ομορφαίνουν τα βραδιά με χώρους από τα νησιά.

- Φεστιβάλ Μαστίχας Χίου

Από το 2014 υπάρχει το φεστιβάλ Μαστίχας Χίου με το οποίο οι κάτοικοι τιμούν το δημοφιλέστερο προϊόν του νησιού. Το φεστιβάλ το διοργανώνει η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου μαζί με την Ένωση Μαστιχοπαραγωγών Χίου και το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς. Στόχος είναι να αναδειχτεί όλο και περισσότερο το προϊόν. Επίσης οι τουρίστες μπορούν να συμμετέχουν σε εκδηλώσεις που διοργανώνει η Περιφέρεια.

- Φεστιβάλ Φυσητικού Αίγινας

Το φεστιβάλ αυτό δημιουργήθηκε από μια ομάδα ανθρώπων οι οποίοι ήθελαν το φιστικί να αποκτήσει την αναγνώριση που της αξίζει και να προβάλουν το νησί της Αίγινας. Στο φεστιβάλ αυτό οι ντόπιο εκθέτουν τα προϊόντα τους και άλλες λιχουδιές που παράγονται αποκλειστικά στην Αίγινα.

- Γιορτή Κριτικής Διατροφής στο Ρέθυμνο

Από το 2011 λειτουργεί η γιορτή η οποία υποστηρίζεται από το Δήμο Ρέθυμνου, από την Αντιπεριφέρεια και από το Επιμελητήριο. Η γιορτή διαρκεί μια βδομάδα και χιλιάδες ντόπιο και επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να δοκιμάσουν τα Κρητικά προϊόντα.

Τέλος υπάρχουν και άλλες γιορτές όπως η γιορτή κρασιού σε Έδεσσα και Αλεξανδρούπολη, η γιορτή σαρδέλας στη Πρέβεζα, η γιορτή ντομάτας στην Αρκαδία, κ.α.

2.8.9 Καλλιτεχνικός και Πολιτιστικός Τουρισμός

Ως καλλιτεχνικός τουρισμός ορίζεται η μορφή τουρισμού στην οποία άτομα συνήθως νεαρής ηλικίας επιλέγουν να κάνουν ένα ταξίδι με βασικό κίνητρο κάποιο καλλιτεχνικό γεγονός. Ενώ, ως πολιτιστικός τουρισμός ορίζεται το ταξίδι όπου βασικός σκοπός του είναι κάποιο πολιτιστικό γεγονός.

Βασική επιδίωξη του πολιτισμικού τουρισμού είναι η ανάδειξη και η αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και της πολιτισμικής κληρονομιάς της εκάστοτε χώρας έτσι ώστε ο επισκέπτης να έρχεται σε επαφή με τον πολιτισμό της χώρας που επισκέπτεται. Δηλαδή τουρισμός σε αστικές περιοχές με ιστορικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις όπως μουσεία και θέατρα.

2.8.9.1 Η Ελληνική πραγματικότητα

Η Ελλάδα είναι μια χώρα που προσελκύει εκατομμύρια τουρίστες κάθε χρόνο χάρις την ιδιαίτερη πολιτιστική της κληρονομιά, για το μεσογειακό κλίμα και φυσικά για τα υπέροχα μέρη χωρίς να κάνει ιδιαίτερη προσπάθεια προσέλκυσης. Τα μουσεία, τα διατηρητέα και η αρχιτεκτονική των κτηρίων είναι χαρακτηριστικά που κάνουν τους τουρίστες να έρθουν από την άλλη γωνιά του κόσμου.

Οι πιο πολύ επισκεπτόμενοι αρχαιολογικοί χώροι στην Ελλάδα είναι:

- Παρθενώνας
- Αρχαιολογικός χώρος της Βιργινίας και το Δίον
- Επίδαυρος
- Αρχαία Ολυμπία

Επίσης τα μουσεία σε όλη την Ελλάδα αλλά και τα κάστρα δεν παίρνουν απαρατήρητα από τους τουρίστες.

2.8.10 Χιονοδρομικός Τουρισμός

Ο χιονοδρομικός τουρισμός είναι μια εναλλακτική μορφή τουρισμού που αναπτύσσεται κυρίως σε χιονοδρομικά μέρη και από άτομα οι οποίοι έχουν έρθει αποκλειστικά μόνο για αθλητικές δραστηριότητες στο χιόνι. Τα άτομα αυτά είναι κυρίως ευκατάστατα οι οποίοι επιλέγουν να ξεφύγουν από τη ρουτίνα για λιγότερο από μια εβδομάδα.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται τεράστια αύξηση στον τομέα αυτό όχι μόνο από Έλληνες αλλά και ξένους οι οποίοι επιλέγουν την Ελλάδα και τα σύγχρονα χιονοδρομικά κέντρα της. Τα δημοφιλέστερα χιονοδρομικά κέντρα στην Ελλάδα είναι:

1) Χιονοδρομικό κέντρο Παρνασσού

Ο Παρνασσός είναι από τα καλύτερα χιονοδρομικά κέντρα που διαθέτει η Ελλάδα καθώς είναι πλήρες εξοπλισμένο με εγκαταστάσεις. Εκτός από ski και snowboard οι επισκέπτες μπορούν να κάνουν διάλυμα για φαγητό ή καφέ.

2) Χιονοδρομικό κέντρο Πήλιου

Το χιονοδρομικό κέντρο αυτό δημιουργήθηκε έπειτα από πρωτοβουλία του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Βόλου.

3) Καϊμακτσαλάν

Το χιονοδρομικό κέντρο του Καϊμακτσαλάν βρίσκεται σε υψόμετρο 2.069m και είναι το υψηλότερο στην Ελλάδα. Το κέντρο διαθέτει δυο σχολές για ski και πολλές ακόμη επιλογές για τους επισκέπτες.

Αλλά χιονοδρομικά κέντρα υπάρχουν στα Καλάβρυτα, στο Καρπενήσι, στο Περούλι, στο Μαίναλο Αρκαδίας και στο Μέτσοβο.

2.8.11 Τουρισμός Περιπέτειας

Ως τουρισμός περιπέτειας ορίζεται η δραστηριότητα κατά την οποία ανεβαίνει η αδρεναλίνη και οι δραστηριότητες αυτές εμπεριέχουν έντονα το στοιχείο του κίνδυνου και του ρίσκου. Τα άτομα που επιλέγουν αυτόν τον τουρισμό είναι άτομα κυρίως νεαρής ηλικίας που επιθυμούν να ξεφύγουν από τη ρουτίνα και το στρες της καθημερινότητας. Οι δραστηριότητες του τουρισμού περιπέτειας διακρίνονται σε δυο κατηγορίες, στη πρώτη κατηγορία είναι δραστηριότητες που αφορούν την εξερεύνηση δύσκολων και δύσβατων περιοχών ενώ στη δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνουν δραστηριότητες στην οποία οι τουρίστες εκπαιδεύονται να επιβιώσουν σε δύσκολες συνθήκες.

Οι κυριότερες δραστηριότητες τουρισμού περιπέτειας είναι:

- *Σαφάρι με αυτοκίνητο*: Σε αυτή τη κατηγορία εντάσσονται οι τουρίστες οι οποίοι επιλέγουν ένα δύσβατο μέρος παίρνοντας το με αυτοκίνητο τύπου 4x4. Ιδανικός προορισμός στην Ελλάδα είναι τα Γρεβενά καθώς παίρνοντας από τα χωριά οι επισκέπτες θα έχουν την δυνατότητα να δοκιμάσουν τα παραδοσιακά φαγητά. Ανεβαίνοντας το βουνό της Βασιλίσσας το σκηνικό γίνεται πιο δύσκολο με τους χωματόδρομους και τη λάσπη αλλά και το χιόνι το χειμώνα δημιουργούν μια μοναδική εμπειρία για τους επισκέπτες.
- *Πεζοπορία σε ποταμιά*: Οι δραστηριότητες αυτές γίνονται κυρίως το καλοκαίρι και βασική προϋπόθεση είναι ο τουρίστας να ξέρει κολύμβηση. Στην Ελλάδα κατάλληλες περιοχές για τέτοιου είδους δραστηριότητες είναι η Νέδα που βρίσκεται ανάμεσα στην Ηλεία και στη Μεσσηνία.
- *Rafting*: Στα ελληνικά είναι κατάβαση ποταμού με βάρκα οπού έξι με δώδεκα άτομα οδηγούμενο από έναν επαγγελματία οδηγό που τους κατευθύνει κατεβαίνουν το ποτάμι αποφεύγοντας τα εμπόδια. Τα ποταμιά που ενδείκνυται στην Ελλάδα είναι ο ποταμός Άραχθος στα Τζουμέρκα, ο Βοϊδομάτης στα Ζαγοροχώρια, ο Εύηνος στη Ναυπακτία, ο Λουσιος στην Αρκαδία και τέλος ο Ταυρωπού στην Ευρυτανία.
- *Mountain bike*: Είναι το άθλημα το οποίο ο αναβάτης παίρνει το ποδήλατο και εξερευνάει τη φύση μέσα από ανώμαλες διαδρομές ανεβάζοντας την αδρεναλίνη. Τα ποδήλατα αυτά είναι αποκλειστικά για τέτοιου είδους δρόμους.

2.8.12 Κοινωνικός τουρισμός

Το Διεθνές Γραφείο Κοινωνικού Τουρισμού αναφέρει πως Κοινωνικός Τουρισμός η ενίσχυση των ανθρώπων με χαμηλά εισοδήματα προκυμμένου να πάνε και αυτοί διακοπές. Η ενίσχυση γίνεται με επιδόματα από το κράτος. Στην Ελλάδα τέτοια προγράμματα υλοποιούνται από το ΟΑΕΔ το οποίο βοηθάει ανέργους, εργαζομένους και συνταξιούχους. Τα οφέλη από αυτόν τον τουρισμό είναι οι δικαιούχοι πάνε διακοπές χωρίς να επιβαρυνθούν οικονομικά αλλά και ότι θα επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος.

2.8.13 Τουρισμός ΑΜΕΑ

Ο τουρισμός για άτομα με ειδικές ανάγκες αναφέρεται στη διευκόλυνση και στο δικαίωμα των ατόμων αυτών για τουρισμό. Τα τελευταία χρονιά παρατηρείται μεγάλη αύξηση στον τομέα αυτό αλλά το αρνητικό της υποθέσεις είναι ότι ελάχιστες χώρες έχουν κάνει βήματα για τη ανάπτυξη του. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο τα ανεπτυγμένα κράτη κινούνται προς αυτή τη κατεύθυνση. Για την ανάπτυξη του θα πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις όπως ράμπες, ειδικές σημάσεις για την ασφαλή πρόσβαση των ΑΜΕΑ.

Στην Ελλάδα ελάχιστες περιοχές υπάρχουν που υπάρχει εύκολη πρόσβαση για τους ανθρώπους με κινητικά προβλήματα. Μια από αυτές τις εξαιρέσεις είναι η πόλη της Κομοτηνής όπου ο σύλλογος «Περπατώ» σε συνεργασία με τον Δήμο έχουν δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες όπως θέσεις παρκαρίσματος για ΑΜΕΑ, οι ράμπες έχουν τη σωστή κλίση ενώ και στα πεζοδρομία δεν συναντάνε κάποια δυσκολία. Στη Κω επίσης η πρόσβαση προς τη παράλια είναι εύκολη ενώ και τα γύρω ξενοδοχεία διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές. Επίσης και τα αξιοθέατα στη περιοχή είναι ευκολά προσβάσιμα.

Κατάλληλες περιοχές στην Ελλάδα είναι:

- Στα Χανιά το ξενοδοχείο Eria Resort διαθέτει πρόσβαση για αναπηρικά αμαξάδα και η πρόσβαση σε όλους τους χώρους είναι εύκολη.
- Στο Λουτράκι το ξενοδοχείο Siren Resort συνδέετε με τη θάλασσα μέσω ειδικής ράμπας.
- Στη Θεσσαλονίκη όσοι επιθυμούν ημερήσια βόλτα στη φύση το καταφύγιο «Χορτιάτης» προσφέρεται για τέτοιες εξορμήσεις καθώς διαθέτει καταλληλά αμαξάδα ηλεκτρονικά ή χειροκίνητα.

Εικόνα 11: Siren Resort

Πηγή: <https://magazine.trivago.gr/286-ellada-kai-tourismos-gia-amea/>

Εικόνα 12: Χορτιάτης Θεσσαλονίκη

Πηγή: <https://magazine.trivago.gr/286-ellada-kai-tourismos-gia-amea/>

2.8.14 Τουρισμός κρουαζιέρας

Η κρουαζιέρα είναι ένα ταξίδι αναψυχής που πραγματοποιείτε με κρουαζιερόπλοιο και ακολουθεί συγκεκριμένη προκαθορισμένη διαδρομή. Στη διεθνή βιβλιογραφία αναφέρετε πως πρόκειται για ένα πλωτό ξενοδοχείο που προσφέρει όλες τις υπηρεσίες και τις ανέσεις που θα προσφέρει ένα κανονικό ξενοδοχείο. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επισκέψεις στα πιο τουριστικά λιμάνια και σε τουριστικές περιοχές όπου οι τουρίστες μπορούν να κατέβουν για ένα μικρό χρονικό διάστημα για να επισκεφτούν μνημεία και ιστορικές περιοχές ή να πάρουν διαφορά αναμνηστικά. Κατά την παραμονή τους στο κρουαζιερόπλοιο οι τουρίστες μπορούν να ασχοληθούν με διάφορες δραστηριότητες όπως να συμμετέχουν σε αθλητικές δραστηριότητες, να συμμετέχουν σε τουρνουά πόκερ ή να πάνε καζίνο. Τα τελευταία χρονιά παρουσιάζει τεράστια ζήτηση.

2.8.15 Οινοτουρισμός

Ο οινοποιητικός τουρισμός η οινοτουρισμός είναι μορφή εναλλακτικού τουρισμού που πάντα γοήτευε τους ταξιδιώτες επισκεπτόμενοι αμπελώνες και οινοποιεία. Οι αμπελώνες είναι μια μοναδική εμπειρία για τους λάτρεις του κρασιού οι οποίοι επιθυμούν να δουν από κοντά την παραγωγική διαδικασία, να δοκιμάσουν διάφορες ποικίλες κρασιού αλλά να μάθουν τις ιδιαιτερότητες των κρασιών. Βέβαια ο οινοτουρισμός δεν απευθύνεται μόνο στους λάτρεις του κρασιού αλλά κ σε εκείνους που επιθυμούν να έρθουν κοντά με τη φύση και να απολαύσουν το ήσυχο κλίμα των αμπελώνων.

Ένας κατατοπιστικός ορισμός είναι αυτός που διατύπωσε η Δρ. Μαρία Αλεμπάκη στη διδακτορική διατριβή περί οινοτουρισμός. Ως οινοτουρισμός ορίζεται *μια μορφή τουρισμού ειδικού ενδιαφέροντος, που σχετίζεται με την επίσκεψη και ξενάγηση σε οινοποιεία, σε αμπελώνες, σε εκθέσεις οίνου, οινικά φεστιβάλ και άλλες συναφείς εκδηλώσεις, με τη γευσιγνωσία, την αγορά οίνων και άλλων αμπελοοινικών προϊόντων, στον τόπο παραγωγής τους. Προϋποθέτει το σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας και εμπειριών αναψυχής, επιμόρφωσης και πολιτισμού με άξονα τον οίνο. Τα οινοποιεία είναι ένας από τους φορείς παροχής οινοτουριστικών υπηρεσιών⁷.*

Ο οινοτουρισμός στον Κόσμο

Για να δημιουργηθεί ένα καλό κρασί θα πρέπει να συντελούν πολλοί παράγοντες, ο πιο βασικός παράγοντας είναι το κλίμα. Πολλές ευρωπαϊκές χώρες διαθέτουν αυτή τη πολιτεία με την Ισπανία να είναι η χώρα με τη μεγαλύτερη έκταση αμπελιών στο κόσμο χάρις το μεσογειακό κλίμα. Οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα να φιλοξενηθούν από τους ιδιοκτήτες των αμπελώνων, μα ξεναγηθούν αλλά και να δοκιμάσουν πρώτοι τα κρασιά. Μπορεί η Ισπανία να είναι η χώρα με την περισσότερες εκτάσεις αμπελιών όμως τα Γαλλικά κρασιά είναι τα πιο φημισμένα στον κόσμο αφού είναι μια χώρα με οινοπαραγωγική παράδοση ενώ η ιστορία της αποτελεί οδηγό για τους οινοποιούς όλου του κόσμου.

---

⁷ Πηγή: <https://magazine.trivago.gr/355-gnorimia-oinotourismos-ellada-tourismos/>

Η Γαλλία παράγει 7 με 8 δισεκατομμύρια φιάλες κρασιού ενώ συναγωνίζονται με την Ιταλία καθώς είναι οι δυο χώρες που παράγουν τα περισσότερα κρασιά στον κόσμο. Σε αντίθεση με την Γαλλία ο οινοτουρισμός στη Ιταλία ξεκίνησε τη δεκαετία του '90.

Εκτός από τις ευρωπαϊκές χώρες τα τελευταία χρόνια έχουν μπει δυναμικά στην αγορά και οι χώρες της Λατινικής Αμερικής όπως η Χιλή και η Αργεντινή ενώ υπάρχουν και άλλες χώρες όπως η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία που προσφέρουν ποιοτικά κρασιά ανταγωνιζόμενα αυτά των ευρωπαϊκών χωρών.

Η Ελληνική Πραγματικότητα

Εικόνα 13: Οινοτουρισμός

Πηγή: <https://magazine.trivago.gr/355-gnorimia-oinotourismos-ellada-tourismos/>

Ο οινοτουρισμός μπορεί να ξεκίνησε το 1990 στην Ελλάδα παρόλα αυτά ερμηνεύεται ως μια χαμένη ευκαιρία καθώς οι δυνατότητες του είναι απεριόριστες. Μπορεί οι υποδομές και η γεωμορφολογία να συνθέτουν ένα μοναδικό συνδυασμό όμως το μοναδικό αυτό πλεονέκτημα δεν έχει αξιοποιηθεί όσο θα επέτρεπε. Από την άλλη μεριά όπως αναφέρουν οινολόγοι δεν γίνεται να παραπονηθούμε συνέχεια πως δεν μοιράζεται ο τουρισμός σε όλη την Ελλάδα και πως η τουριστική δραστηριότητα διαρκεί μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες. Ο οινοτουρισμός θα μπορούσε να αποτελέσει λύση στο πρόβλημα αν αξιοποιηθεί καταλλήλως, αφού δεν αναπτύσσεται σε μαζικές περιοχές μπορεί να συμβάλει στην περιφερική ανάπτυξη.

Η παραγωγή και η κατανάλωση κρασιού συνδέεται άμεσα με την ιστορία και την πολιτιστική παράδοση των Ελλήνων και μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για την προσέλκυση οινοτουριστών. Από την άλλη μεριά και τα αμπέλια αποτελούν σημείο αναφοράς καθώς και αυτά μπορούν να τραβήξουν το ενδιαφέρον των τουριστών χάρις το ήπιο κλίμα που ευδοκμούν και στα υπέροχα τοπία που καλλιεργούνται. Η επισκεψιμότητα στα οινοποιεία γίνεται κυρίως από Μάιο έως Σεπτέμβρη. Σήμερα όλα τα οινοποιεία έχουν προσωπικό

υποδοχής με μερικά από αυτά έχουν δημιουργήσει καταλύματά για τους επισκέπτες ενώ τα πιο διάσημα οινοποιεία έχουν χώρους για VIP πελάτες.

Η πρώτη προσπάθεια ανάπτυξης του οινοτουρισμός στην Ελλάδα ήταν το «Δρόμοι του Κρασιού της Βορείας Ελλάδας» για να ακολουθήσουν και άλλες περιοχές από την Ελλάδα όπως η Κρήτη, Σαντορίνη και η Νεμέα. Πρόκειται για διαδρομές που ενώνουν τις οινοπαραγωγές περιοχές.

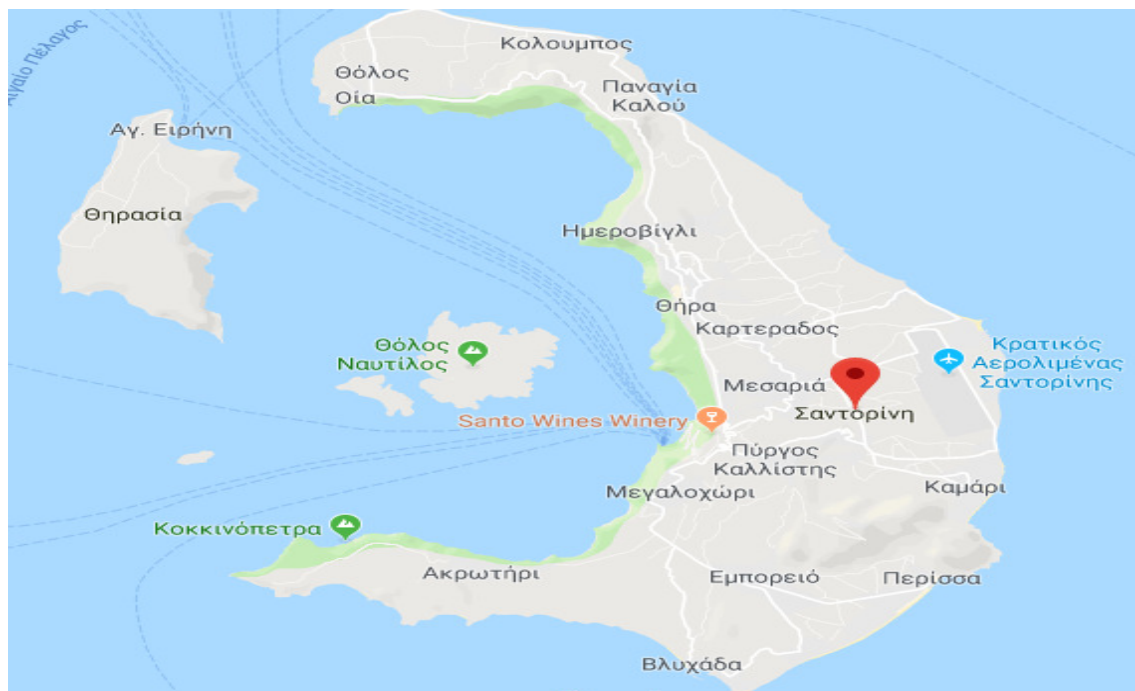
3 ΕΝΑΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ ΚΑΙ ΑΡΓΟΛΙΔΑ

3.1 Η περίπτωση της Σαντορίνης

3.1.1 Εισαγωγή

Το νησί Σαντορίνη ή Θήρα βρίσκεται στο νότιο Αιγαίο πέλαγος, στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Κυκλάδων, νότια της Ίου και δυτικά από Ανάφη. Απέχει από τον Πειραιά περίπου 128 ναυτικά μίλια και 63 από τη Κρήτη. Η τωρινή ημικυκλική και πεταλοειδής όψη του νησιού οφείλεται συχνά στις ηφαιστειακές εκρήξεις που άλλαξαν το αρχικό σχήμα της που ήταν στρογγυλό. Η μορφή της από τη πλευρά που είναι το ηφαίστειο παρουσιάζεται σε βραχώδης και απόκρημνη σε αντίθεση με την ομαλότητα του εδάφους της. Το κλίμα είναι υγρό αλλά και πολύ υγιεινό. Στο νοτιοανατολικό τμήμα της βρίσκεται το βουνό του Προφήτη Ηλία με το μοναστήρι Προφήτης Ηλία το οποίο έχει υψόμετρο 567 μέτρα και αποτελείται από βράχια και λευκό μάρμαρο. Στη συνέχεια του μοναστηριού είναι το Μέσα Βουνό ή "Βουνό του Αγίου Στεφάνου". Ο ενδιάμεσος αυχέννας που συνδέει τα δύο βουνά αποκαλείται "Σελλάδα" (Παπαλέξη, 2009).

Ο τουρισμός στη Σαντορίνη ξεκίνησε να αναπτύσσεται όλο και περισσότερο τη δεκαετία του 70 όταν δημιουργήθηκαν τα πρώτα τουριστικά καταλύματα που θα εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των επισκεπτών.

Εικόνα 14: Σαντορίνη

Πηγή: Google Maps

3.1.2 Ανάλυση SWOT Σαντορίνης

Με την ανάλυση αυτή θα μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα ποια τα ισχυρά και ποια τα αδύνατα σημεία της Σαντορίνης αλλά και ποιες οι ευκαιρίες που πρέπει να αξιοποιηθούν και ποιοι οι κίνδυνοι που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Δυνατά Σημεία

- Το brand name «Santorini» αρκεί για να πείσει έναν τουρίστα να επισκεφτεί το νησί. Η μοναδική φυσική ομορφιά με κύριο σημείο αναφοράς τη Καλντέρα δημιουργούν μια θεά που δύσκολα μπορεί να αντισταθεί κάποιος.
- Η ύπαρξη μουσίων διεθνούς βεληνεκούς όπως το Ακρωτήρι.
- Η οινολογική παράδοση και τα αγροτικά προϊόντα που είναι υψηλής ποιότητας.
- Αεροπορική και θαλασσιά συνδεσιμότητα με όλες τις χώρες του κόσμου.
- Διοργάνωση μεγάλων εκδηλώσεων όπως συνέδρια, αθλητικές δραστηριότητες όπως το παγκόσμιο πρωτάθλημα πάρκου.
- Οικιστικά σύνολα εκτός Καλντέρας (Πύργος, Ακρωτήρι, Βοώντας, Κατραμάδος, Μεγαλόδωφοί).

Αδύνατα Σημεία

- Ένα από τα αρνητικά είναι ότι η Σαντορίνη δεν αντέχει τόσους πολλούς επισκέπτες τους καλοκαιρινούς μήνες.
- Εποχικότητα.
- Η αυθαίρετη δόμηση που επεκτείνεται και στις πλαγιές της καλντέρας.
- Υψηλές τιμές που δεν ανταποκρίνονται στις ανάλογες υπηρεσίες.
- Οι υποδομές λιμάνια, αεροδρόμια, δρόμοι πολλές φορές δεν μπορούν να ανταποκριθούν λόγω του τεραστίου όγκου των τουριστών.
- Οι κακές υπηρεσίες όπως τα ταξί που χρεώνουν υπέρογκα ποσά τους επισκέπτες.
- Συνεχής αύξηση καταστημάτων με κινεζικά προϊόντα που οδηγούν στην απώλεια της ταυτότητας του νησιού.
- Το σύστημα ηλεκτροδότησης λειτουργεί στο ορόι με το κίνδυνο φαινομένων black-out.
- Τους καλοκαιρινούς μήνες είναι συχνά τα φαινόμενα έλλειψης νερού.

Ευκαιρίες

- Η σημαντική ζήτηση για μη «αξιοποιημένους» προορισμούς που διατηρούν την αυθεντικότητά τους και την ιδιαίτερη ταυτότητα που τα κάνει να ξεχωρίζουν από άλλους παρόμοιους προορισμούς⁸.

---

⁸ Πηγή: http://cycladesplus.gr/wp-content/uploads/2017/06/paratiritirio_819981689.pdf

- Δημιουργία ενεργειών για ανάπτυξη τουρισμού και τους υπολοίπους μήνες εκτός καλοκαιριού.
- Ανάδειξη της μεσογειακής διατροφής.

Κίνδυνοι

- Ανταγωνισμός από τα υπόλοιπα ελληνικά νησιά για αυτό είναι σημαντικό να διαφοροποιηθεί αν υπάρχει αυτή η δυνατότητα και να προσφέρει ποιότητα.
- Έλλειψη αστυνόμευσης.
- Συνεχείς πιέσεις για επέκταση αρκετών υποδομών και αδυναμία λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο.

3.1.3 Αφίξεις

Στη σημερινή εποχή η Σαντορίνη είναι ένας από τους δημοφιλέστερους προορισμούς διακοπών σε όλον τον κόσμο, φιλοξενώντας πολλούς επισκέπτες κάθε χρόνο. Η τουριστική περίοδος στη Σαντορίνη στις περισσότερες περιοχές του νησιού, αρχίζει από τον Απρίλιο και τελειώνει συνήθως τέλη Οκτωβρίου οπότε πολλά καταστήματα, εστιατόρια και ξενοδοχεία αρχίζουν να κλείνουν. Παρόλο που το χειμώνα κάποια ξενοδοχεία και εστιατόρια παραμένουν ανοιχτά για τους επισκέπτες, αυτά είναι λίγα (Παπαλέξη, 2009). Η Σαντορίνη σαν νησί δυσκολεύεται να αναπτύξει χειμερινό τουρισμό λόγω του καιρού, κυρίως (δυνατοί άνεμοι, απαγορευτικά στις μετακινήσεις και υγρασία τις περισσότερες ημέρες),ο οποίος δυσκολεύει την παραμονή τουριστών στο νησί. Όπως συμβαίνει και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, η Σαντορίνη υποδέχεται πολλούς επισκέπτες οι οποίοι την επισκέπτονται για τις παραλίες, τον δυνατό ήλιο και την νυχτερινή ζωή του νησιού. Ας δούμε τις αφίξεις σε αριθμούς:

Ετος	ακτοπλοΐα	πτήσεις εσωτερικού	πτήσεις εξωτερικού	σύνολο	% ακτοπλοΐας	% πτήσεων εσωτερικού	% πτήσεων εξωτερικού
2000	410878	146885	184681	742444	55.34	19.78	24.87
2005	520535	126006	169419	815960	63.79	15.44	20.76
2009	624405	161220	170090	955715	65.33	16.87	17.80
2010	572990	161553	181746	916289	62.53	17.63	19.84
2011	616289	173496	202139	991924	62.13	17.49	20.38
2012	485948	166786	200271	853005	56.97	19.55	23.48
2013	555180	185378	244449	985007	56.36	18.82	24.82
2014	814019	252223	310416	1376658	59.13	18.32	22.55
2015	801669	363212	357234	1522115	52.67	23.86	23.47
2016	738625	430498	397677	1566800	47.14	27.48	25.38

Εικόνα 15: Η Σαντορίνη σε νούμερα

Πηγή: http://cycladesplus.gr/wp-content/uploads/2017/06/paratiritirio_819981689.pdf

Για το 2018 οι Διεθνείς Αεροπορικές Αφίξεις έφτασαν τις 507.213 ενώ οι Αφίξεις Εσωτερικού έφτασαν τις 563.183.

Τα νούμερα είναι τεράστια για αυτό το λόγο είναι σημαντικό να αναφέρουμε το ξενοδοχειακό δυναμικό του νησιού:

	5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Μονάδες	39	95	94	95	41	364
Δωμάτια	1.425	2.585	1.950	2.159	643	8.762
Κλίνες	2.877	5.059	3.901	4.143	1.259	17.275

Πίνακας 4: Ξενοδοχειακό Δυναμικό Σαντορίνης 2018

Πηγή: INΣΕΤΕ Intelligence

Η Σαντορίνη όμως προσελκύει τουρίστες με ιδιαίτερες γνώσεις και ενδιαφέροντα λόγω της μεγάλης ιστορίας της, της φυσικής και της πολιτιστικής της κουλτούρας. Για αυτόν το λόγο, πρέπει να δοθεί μεγάλη έμφαση στον τομέα αυτό, με ειδικά προγράμματα τουρισμού. Παρακάτω θα αναφερθούν κάποιες μορφές εναλλακτικού τουρισμού που αναπτύσσονται ήδη ή έχουν τη δυνατότητα να αναπτυχθούν στη Σαντορίνη (Παπαλέξη, 2009).

3.1.4 Θρησκευτικός Τουρισμός

Στην Σαντορίνη όπως και σε όλα τα νησιά των Κυκλάδων ένα τουρίστας θα συναντήσει πολλές εκκλησίες. Έχει αναφερθεί ότι υπάρχουν περίπου 300, μερικές από τις οποίες είναι οι παρακάτω:

Ορθόδοξος Καθεδρικός Ναός Μητρόπολης

Βρίσκεται στα Φηρά και κτίστηκε το 1827. Ο προσεισμικός ναός, η "Παναγία του Μπελώνια", κατέρρευσε με τον μεγάλο σεισμό του 1956 και στην θέση του δημιουργήθηκε ο σημερινός ναός, του οποίου την εικονογράφηση επιμελήθηκε ο ζωγράφος "Χριστόφορος Ασίμης".

Καθολικός και Καθεδρικός Ναός

Ο Ναός έχει δημιουργηθεί σε μπαρόκ στυλ, διαθέτει ένα πολύ κομψό καμπαναριό και είναι αφιερωμένος στον Άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή. Ο Ναός δυστυχώς καταστράφηκε με το σεισμό του 1956 και αργότερα αναστηλώθηκε.

Παναγία Επισκοπή

Η εκκλησία της Παναγίας Επισκοπής εντοπίζεται κοντά στη Μέσα Γωνιά και χτίστηκε από τον Βυζαντινό αυτοκράτορα Αλέξιο Α' Κομνηνό. Τα μωσαϊκά μέσα στην εκκλησία χρονολογούνται περίπου από το 1.100 μ. Χ και το μαρμάρινο τέμπλο της απαρτίζει ένα ανεκτίμητο έκθεμα πελέκησης πετρώματος με διακόσμηση από κερι.

Θεοτοκάκι

Αυτή η εκκλησία είναι από τις πιο παλαιές εκκλησίες της Σαντορίνης και θεωρητικά ιδρύθηκε τον 10ο αιώνα.

Η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού

Η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού είναι ίσως η πιο μεγάλη εκκλησία του νησιού και βρίσκεται στη πλατιά της Περίσσιδας. Δημιουργήθηκε το 1835 με 1840 αλλά ο σεισμός του 1956 το κατέστρεψε ολοκληρωτικά ενώ αργότερα ανακατασκευάστηκε.

Η "εκκλησία της Παλιάς Παναγιάς" ή "Παναγιά η Μεσανή"

Η συγκεκριμένη εκκλησία είναι χτισμένη κατά πάσα πιθανότητα τον 16ο αιώνα, η οποία έχει ένα από τα ωραιότερα καμπαναριά του νησιού. Το τέμπλο της που είναι φτιαγμένο από ξύλο υπάρχει από το 1883.

Άγιος Νικόλαος Μαρμαρίτης

Το εκκλησάκι αυτό είναι στην πραγματικότητα ένα αρχαίο ταφικό μνημείο του 3ου αιώνα π.Χ., το οποίο στους σύγχρονους χρόνους μεταβλήθηκε σε χριστιανικό ναό αφιερωμένο στον Άγιο Νικόλαο. Ο άγιος πήρε το προσωνύμιο "Μαρμαρίτης" από τα γκρίζα μάρμαρα με τα οποία έχει χτιστεί το μνημείο.

Παναγιά η Κατεφιανή

Σε μια πλαγιά του Μέσα Βουνού, κάπου 200 μέτρα από τους πρόποδες του, βρίσκεται το εκκλησάκι των "Γενεθλίων της Θεοτόκου" ή "Παναγιά η Κατεφιανή". Το όνομα της πηγάζει από την λέξη "κατεφίο", το οποίο σημαίνει καταφύγιο, καθώς εκεί πηγαίνανε οι κάτοικοι για να φυλαχθούν από εχθρικές επιδρομές (Παπαλέξη, 2009).

Το παρεκκλήσι "Θεοσκέπαστη"

Είναι χτισμένο στην άκρη ενός βράχου, με θέα στην καλδέρα, για το οποίο έχει συνθέσει διήγημα ο Ηλίας Βενέζης

Στη Σαντορίνη μπορεί επιπροσθέτως να δει κανείς μοναστήρια που περιγράφονται παρακάτω:

Το Μοναστήρι του Προφήτη Ηλία

Βρίσκεται πάνω από το χωριό Πύργος και χρονολογείται από τις αρχές του 18ου αιώνα. Στο Μοναστήρι, εκτός από το ξύλινο, σκαλιστό τέμπλο του, έχει επίσης και στην ιδιοκτησία του πολύ σπουδαία βιβλία και χειρόγραφα.

Το Μοναστήρι του Αγίου Νικολάου

Βρίσκεται ανάμεσα στο Φηροστεφάνι και στο Ημεροβίγλι και ανακαλύφθηκε το 1651. Το Μοναστήρι αυτό έχει αφιερωθεί σε τρεις αγίους, τον Άγιο Παντελεήμονα, τη Ζωοδόχο Πηγή και τον Άγιο Νικόλαο και στεγάζει μια θαυμάσια βυζαντινή εικόνα του Αγίου Νικολάου.

Το Καθολικό Γυναικείο Μοναστήρι

Το μοναστήρι βρίσκεται στην περιοχή των Καθολικών, στο κέντρο των Φηρών και ονομάζεται Ροζάρια. Εκεί διαμένουν δώδεκα καλόγριες από διαφορετικά έθνη (Παπαλέξη, 2009)

Στη Σαντορίνη επίσης πραγματοποιούνται πολλά πανηγύρια. Κάποια από αυτά που διοργανώνονται στο νησί είναι τα παρακάτω:

- Η μεγάλη Εβδομάδα- Πάσχα
- Των Αγίων Αναργύρων την 1η Ιουλίου στο Μεγαλοχώρι.
- Του Προφήτη Ηλία στις 20 Ιουλίου στα Φηρά
- Του Αγίου Ιωάννη στις 24 Ιουλίου στον Μονόλιθο.
- Της Παναγίας Επισκοπής τον Δεκαπενταύγουστο στο Καμάρι, στο Ακρωτήριο και στο Μεγαλοχώρι .
- Των Αγίων Επτά Παίδων στη Φοινικιά της Οίας στις 4 Αυγούστου όπου ο κόσμος πάει με βάρκα στο βράχο που είναι κτισμένη η εκκλησία
- Του Αγίου Ιωάννη στις 29 Αυγούστου στην Περίσσα.
- Της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας στις 24 Σεπτεμβρίου στο Καμάρι (Παπαλέξη, 2009).

3.1.5 Αθλητικός Τουρισμός

Ο αθλητικός τουρισμός ορίζεται ως η εναλλακτική αυτή μορφή τουρισμού κατά την οποία ο τουρίστας διαλέγει τον προορισμό του με βάση τη δυνατότητα άσκησης του αγαπημένου του υπαίθριου σπορ. Σήμερα στην Σαντορίνη λειτουργούν 2 σχολές καταδύσεων-καταδυτικά κέντρα (Dive center, Navy's Center) όπου παρέχετε πλήρης εξοπλισμός στους τουρίστες δίνοντας την δυνατότητα να εξερευνήσουν τον βυθό σε περισσότερα από 42 σημεία καταδύσεων. Όσον αφορά τα υπόλοιπα είδη αθλητισμού υπάρχει η ιππασία (ιππικός όμιλος στο Καμάρι), το θαλάσσιο σκι (παραλία Περίσσας Περίβολος). Είναι συνηθισμένο να ασκούνται ως συμπληρωματικές δραστηριότητες του μαζικού τουρισμού, ενώ δεν εξασκούνται καθόλου τα εναέρια σπορ.

Λόγω της μορφολογίας της Σαντορίνης (δηλαδή απότομοι γκρεμοί και βαθιά νερά) ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να αναπτυχθεί μέσα σε περιορισμένα όρια και πάντα μεθοδικά (για την αποφυγή τυχόν ατυχημάτων). Για αυτό το λόγο ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να λειτουργήσει στη Σαντορίνη ως μία συνοδευτική δραστηριότητα μίας άλλης μορφής τουρισμού (Παπαλέξη, 2009). Επίσης πολλοί αθλητές από ολόκληρο τον κόσμο, αλλά και λάτρεις των αθλημάτων επισκέπτονται την Σαντορίνη κάθε χρόνο καθώς το νησί υποδέχεται δυο μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις. Η πρώτη είναι το παγκόσμιο πρωτάθλημα παρκούρ,

ένα άθλημα σχετικά καινούριο που όμως έχει αρκετά μεγάλη απήχηση, και θαυμάσιο ενδιαφέρον να το παρακολουθήσει κανείς. Αυτό γίνεται γύρω στα μέσα Οκτώβρη τα τελευταία 4 χρόνια. Το Red Bull Art of Motion είναι ένας αγώνας free running & parkour που γίνεται κάθε χρόνο στην Οία όπου νέοι από από όλο τον κόσμο έρχονται αποκλειστικά για αυτό το γεγονός για δέκα περίπου μέρες.

Εικόνα 16: Red Bull Art of Motion Santorini

Πηγή: <https://blog.santomaris.gr/2017/05/06/red-bull-art-motion-santorini/>

Την ίδια περίοδο περίπου διοργανώνεται και το Santorini experience, ένας τρίαθλος που εμπεριέχει κολύμβηση ανοιχτής θαλάσσης, ποδήλατο, και τρέξιμο. Και αυτή η οργάνωση προσελκύει πολλούς αθλητές εγχώριους και μη που λαχταρούν να δοκιμαστούν, οι οποίοι μάλιστα προετοιμάζονται και μήνες πριν την έναρξη της οργάνωσης (Φουστέρη, Α. 2018).

Αλλά σπορ που μπορεί να αναπτυχθούν στη Σαντορίνη είναι το wind surf και kite surf καθώς οι δυνατοί άνεμοι που υπάρχουν τους καλοκαιρινούς μήνες δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για επαγγελματίες αλλά και ερασιτέχνες αθλητές.

3.1.6 Ναυτικός Τουρισμός

Ο Ναυτικός Τουρισμός είναι ο τύπος τουρισμού που περιλαμβάνει: την κρουαζιέρα, δηλαδή θαλάσσιο ταξίδι αναψυχής, δεδομένου καθορισμένου προγράμματος. Συνήθως η επίσκεψη σε διάφορες παραθαλάσσιες πόλεις και λιμάνια συχνά υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος συνδυάζεται συχνά με την διαμονή και την αναψυχή στο πλοίο και το Yachting που είναι ταξίδια με σκάφη αναψυχής (Μελά, 2018). Η κρουαζιέρα είναι η κύρια μορφή ναυτικού τουρισμού στο νησί. Η Σαντορίνη ανήκει στα πέντε κορυφαία λιμάνια της Μεσογείου με κριτήριο τον μεγαλύτερο αριθμό επιβατών. Το 2017 υποδέχτηκε 406 κρουαζιερόπλοια, ενώ 572 το 2016. Τα πλοία πλησιάζουν το παλιό λιμάνι των Φηρών και οι επιβάτες επιβιβάζονται σε λέμβους για να αποβιβαστούν στο λιμάνι και να προχωρήσουν προς την πόλη με

γαϊδουράκια ή με το τελεφερίκ. Το νησί δεν έχει οργανωμένη μαρίνα για την ανάπτυξη yachting. Υπάρχει μόνο μία σκέψη δημιουργίας στο Μονόλιθο, περίπου 350 θέσεων. Αν και μακρινή, η Σαντορίνη θεωρείται ένα πρότυπο σημείο σταθμού ιδιωτικών σκαφών στο δρόμο από ή προς την Κρήτη(Μελά, 2018).

3.1.7 Τουρισμός Υγείας

Ο τουρισμός υγείας ξεφεύγει από το κλασικό μοτίβο του εναλλακτικού τουρισμού και το προφίλ του τουρίστα υγείας και έχει ως περιεχόμενο τον ιαματικό τουρισμό. Σκοπός του ιαματικού τουρισμού είναι η θεραπεία ή ανακούφιση από κάποια τυχόν ασθένεια. Στις Κυκλάδες υπάρχουν έξι ιαματικές πηγές: στην Άνδρο, στη Σίφνο, στη Μήλο, στην Κύθνο, στη Σαντορίνη και στην Κίμωλο.

Τουρισμός υγείας επιπλέον θεωρείται και η θαλασσοθεραπεία αν και συχνά ο στόχος της είναι είτε η αποτοξίνωση είτε η αισθητική βελτίωση της εμφάνισης και δεν έχει ως σκοπό τη θεραπεία από ασθένειες. Η θαλασσοθεραπεία μπορεί να γίνει σε ειδικά διαμορφωμένα κέντρα (spa) που εκτός από τη θεραπεία παρέχουν διαμονή και σίτιση αν κάποιος το θελήσει. Στις Κυκλάδες βέβαια δεν υπάρχει κάποιο εξειδικευμένο κέντρο. Οι Κυκλάδες δεν διαθέτουν ξεχωριστούς πόρους για την αυτόνομη ανάπτυξη τουρισμού υγείας. Οι εγκαταστάσεις των κέντρων spa στα μεγάλα ξενοδοχεία της Σαντορίνης είναι σε θέση να αναλάβουν συμπληρωματικό ρόλο σε αυτές τις τοπικές στρατηγικές του εναλλακτικού τουρισμού (Παπαλέξη, 2009).

Όσον αφορά τη Σαντορίνη υπάρχει ένα φυσικό spa στη σκιά του ηφαιστείου η «Παλαιά Καμένη». Πάνω από τα νερά υπάρχει μια εκκλησιά που είναι αφιερωμένη στον Άγιο Νικόλαο προστάτη των θαλασσών.

Εικόνα 17: Φυσικό spa Σαντορίνη

© Klearchos Kapoutsis Πηγή: <https://magazine.trivago.gr/334-ena-fysiko-spa-sti-skia-tou-ifaisteiou/>

Το περίεργο είναι ότι η θάλασσά γίνεται πράσινη ενώ μετά από λίγο κίτρινη και τα νερα είναι κρύα ενώ όσο πας προς τα ρηχά είναι ζεστά. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ένα στρώμα ωχρής λάσπης που είναι πλούσιο σε μαγγάνιο, σίδηρο και άλλα μέταλλα εξαιρετικά για την επιδερμίδα, τους ρευματισμούς, την αρθρίτιδα και άλλους πόνους καλύπτει την επιφάνεια της θάλασσας. Μισή ώρα είναι αρκετή και η αίσθηση της χαλάρωσης είναι μοναδική.

3.1.8 Συνεδριακός Τουρισμός

Ως συνεδριακός τουρισμός ορίζεται ο τουρισμός ο οποίος συνδέεται με την παρακολούθηση συνεδρίων, εκθέσεων κλπ. Ο συνεδριακός τουρισμός εκπροσωπεί μια αξιόλογη αγορά σε διεθνές επίπεδο. Η Σαντορίνη είναι ένας από τους καταλληλότερους προορισμούς στην Ελλάδα για επιστημονικά και επαγγελματικά συνέδρια και συναντήσεις ατόμων. Τα τελευταία χρόνια έχουν φιλοξενηθεί στο νησί περισσότερα από 100 συνέδρια και παρόμοια γεγονότα και ανάμεσα σε αυτά γνωστά διεθνή επιστημονικά συνέδρια (NASA, Bristol University, Gent University), σοβαρές διακρατικές συναντήσεις και συνέδρια διακεκριμένων πολυεθνικών επιχειρήσεων και οργανισμών. Στη συνέχεια αναφέρονται μερικά πλεονεκτήματα του νησιού ως προορισμός με σκοπό τον συνεδριακό τουρισμό.

Πλεονεκτήματα της Σαντορίνης σαν Συνεδριακός Προορισμός:

- Η μοναδικότητα του ηφαιστειογενούς τοπίου.
- Η διεθνούς φήμης ανασκαφή στο Ακρωτήρι.
- Οι αξιόλογες συνεδριακές εγκαταστάσεις (ίδρυμα Νομικός Μπελλώνιο Μέγαρο, Μέγαρο Γκύζη).
- Η δυνατότητα έλευσης στη Σαντορίνη, με απευθείας πτήσεις charter και με πτήσεις άμεσης ανταπόκρισης από το εξωτερικό.
- Η μεγάλη ποικιλία των ξενοδοχείων, το καλό φαγητό και το εξαιρετικό κρασί.
- Οι γνωστές παραλίες με τη μαύρη άμμο και οι πολλές ευκαιρίες διασκέδασης (Παπαλέξη, 2009).

3.1.9 Ορεινός Τουρισμός

Στο Μέσα βουνό στη Σαντορίνη έχουν δημιουργηθεί διαδρομές για όσους θέλουν να σκαρφαλώσουν σε κορυφές. Συνδυάζει πεζοπορία και θέα, για αυτόν τον λόγο θεωρείται μια αξέχαστη εμπειρία για όσους αγαπούν το περπάτημα. Μερικές διαδρομές στην ενδοχώρα και το βουνό είναι οι ακόλουθες:

Κρυφό Σχολειό- Μοναστήριο Προφήτη Ηλία

Ο επισκέπτης μπορεί να διασχίσει το μονοπάτι που φτάνει μέχρι το μοναστήρι. Η πεζοπορία διαρκεί περίπου 30 λεπτά.

Φηρά-Οία

Η πιο γνωστή διαδρομή για πεζοπορία. Διαρκεί περίπου 2,5 με 3 ώρες.

Αρχαία Θήρα

Ο επισκέπτης μπορεί να αφήσει το αμάξι του στο μοναστήρι και να περπατήσει μέχρι την Αρχαία Θήρα. Η διαδρομή θεωρείται εξαιρετική και διαρκεί κοντά μία ώρα (Θανάση, 2015).

3.1.10 Γεωτουρισμός στη Σαντορίνη

Ο γεωτουρισμός είναι μια μορφή πολιτιστικού και περιβαλλοντικού τουρισμού που μπορεί να προοδεύσει σε περιοχές που έχουν αξιολογικά γεωλογικά μνημεία τα οποία αξιοποιούνται για την προσέλκυση επισκεπτών με ιδιαίτερα ενδιαφέροντα. Ο Γεωτουρισμός στηρίζεται στη μαγεία της ανεύρεσης και στη δύναμη της αυθεντικότητας που αποπνέει η στενή επαφή με την φυσική κληρονομιά του τόπου μας. Ενώνοντας με δημιουργική μορφή τη Φύση και τον Πολιτισμό κάθε περιοχής, ο γεωτουρισμός είναι ικανός να δώσει απάντηση στις καινούριες ερευνήσεις και τάσεις του τουρισμού και να συνεισφέρει έτσι στην εξάπλωση και ανάπτυξη πολλών περιοχών της χώρας.

Το πολύ όμορφο νησί της Σαντορίνης, κάθε χρονιά πλημμυρίζεται από χιλιάδες ανθρώπους από όλο τον κόσμο που καταφτάνουν εκεί από τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, για να δουν και να θαυμάσουν την μεγαλοπρεπή Καλδέρα και να κατανοήσουν με καλύτερο τρόπο το μεγαλείο της φύσης. Η Σαντορίνη μαζί με τα Μέθανα τη Μήλο και τη Νίσυρο συγκαταλέγεται στα ενεργά ηφαιστεια της Ελλάδας. Η Μινωική έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης ήταν η μεγαλύτερη που έχει γίνει στον πλανήτη τα τελευταία 10.000 χρόνια. Το μέγεθος της συμφοράς ήταν τόσο μεγάλο που «χτύπησε» και τα διπλανά, σε ακτίνα 50-60 χιλιομέτρων, νησιά, ακόμη και τη βόρεια Κρήτη. Αναφέρεται πως με το μέγεθος της έκρηξης ανέκυψαν περίπου 150 δισεκατομμύρια τόνοι πετρώματος.

Η Σαντορίνη δεν είναι όλη και δεν ήταν πάντα ένα μεγάλο ηφαιστειο. Όταν τα ηφαιστεια δεν είχαν κάνει ακόμα την εμφάνισή τους στο Νότιο Αιγαίο, 5 εκατομμύρια χρόνια πριν από σήμερα ένα μικρό νησάκι με διάμετρο 6 χιλιομέτρων. Βγήκε μπροστά μερικές εκατοντάδες μέτρα από πάνω από τα κύματα του Αιγαίου στη θέση της νοτιοανατολικής Θήρας. Η μεγάλη ηφαιστειακή έκρηξη είχε ως αποτέλεσμα να ανατιναχθεί όλο το κεντρικό μέρος της Στρογγύλης και να δημιουργηθεί η καλδέρα που υπάρχει σήμερα και θεωρείται η μεγαλύτερη και εντυπωσιακότερη καλδέρα όλου του κόσμου. Έχει σχήμα ημισεληνοειδές που συμπληρώνεται σε κύκλο με τα νησιά Θηρασία και Ασπρο (Ασπρονήσι). Στο εσωτερικό του κύκλου και σχετικά στο κέντρο του, στην καλδέρα που έχει δημιουργηθεί από την αρκετά μεγάλη ηφαιστειακή έκρηξη και καταβύθιση ενός τμήματος του νησιού, βρίσκονται τα νησιά Νέα Καμένη Και Παλαιά Καμένη. Τα δύο αυτά νησιά σχηματίστηκαν από τις υποθαλάσσιες εκχύσεις του Ηφαιστείου της Θήρας (Παπαλέξη, 2009).

3.1.11 Οίνο-γαστρονομικός τουρισμός στη Σαντορίνη

Ο οίνος στην Ελλάδα διακατέχει ξεχωριστό ρόλο στο έργο του Ομήρου, Ιλιάδα. Παίζει κύριο ρόλο στη θρησκεία και στον πολιτισμό. Υπάρχει ο Θεός Διώνυσος, ο επονομαζόμενος θεός του κρασιού. Δώρο του προς τους ανθρώπους, αποτελεί το αμπέλι.

Η Σαντορίνη ήταν το κέντρο του μινωικού πολιτισμού. Το 1800 π.Χ. κατοικήθηκε η πόλη Ακρωτήρι όπου αποδείχθηκε ότι οι κάτοικοι της πόλης αγαπούσαν και καλλιεργούσαν αμπελώνες. Είναι σημαντικό επίσης να αναφερθεί ότι τα περισσότερα δοχεία μετακίνησης κρασιού, κατασκευάζονταν στο νησί της Σαντορίνης (Τοπογλίδη, 2018). Η Σαντορίνη θεωρείται ένας εξαιρετικός οινοτουριστικός προορισμός, που συνδυάζει το τρομερό τοπίο, την ιστορία, την γαστρονομική κουλτούρα, τον πιο επιβλητικό αμπελώνα αλλά και το πιο ενδιαφέρον λευκό κρασί της Ελλάδας. Ο αμπελώνας του νησιού αποτελεί από μόνος του αξιοθέατο. Το νησί είναι ένας παραδειγματικός οινοτουριστικός προορισμός. Άφθονα επισκέψιμα οινοποιεία καλοδέχονται τους επισκέπτες για να τους οδηγήσουνε στις δεξαμενές οινοποίησης και στα κελάρια παλαίωσης.

Βασική ποικιλία του νησιού το Ασύρτικο που αναπτύσσεται σε σχήμα καλαθιού για να φυλαχτεί από τους ισχυρούς ανέμους μας δίνει με την συνοινοποίησή της με τις ποικιλίες Αϊδάνι και Αθήρι το γνωστό Νυχτέρι, που μας οδηγεί πιθανόν στην παλιά συνήθεια της συγκέντρωσης των σταφυλιών, πριν το ξημέρωμα. Η μοναδικότητα όμως της οινικής παραγωγής του νησιού δεν περιορίζεται στην πολυποίκιλη κατανάλωση κυρίως λευκών ακόμη και παλαιωμένων οίνων, αλλά εκφράζεται και με την παραγωγή, του διαδεδομένου πια γλυκού οίνου Vinsanto, που δημιουργείται από διάφορες ποικιλίες του νησιού, μετά από έκθεση των σταφυλιών στον ήλιο.

Όσον αφορά τις εκδηλώσεις, στο νησί διοργανώνεται η γιορτή της ρακής, μία εκδήλωση που κάθε χρόνο ρίχνει την αυλαία των θερινών δραστηριοτήτων Συλλόγου Κρητών Σαντορίνης «Το Αρκάδι». Στις 22 Οκτωβρίου τιμάται ο προστάτης του κρασιού άγιος Αβέρκιος, με λειτουργία στην εκκλησία και παραδοσιακό πανηγύρι.

Τέλος, το Σαντορινιό γλέντι είναι μια ξεχωριστή βραδιά παράδοσης που διοργανώνεται κάθε Παρασκευή από Μάιο μέχρι Οκτώβριο στο οινοποιείο μουσείο οίνου του Γ. Κουτσογιαννόπουλου. Οι επισκέπτες που ενδιαφέρονται, μεταφέρονται με πούλμαν στο οινοποιείο, όπου περιηγούνται στο μουσείο και δοκιμάζουν κρασιά παραγωγής του (λευκό, ερυθρό, Vinsanto), γεύονται παραδοσιακά φαγητά από τον μπουφέ και πίνουν πολύ κρασί με συνοδεία ελληνικής παραδοσιακής μουσικής.

Η γαστρονομία ως τουριστικό προϊόν περιλαμβάνει ένα σύνολο προϊόντων, υπηρεσιών και δραστηριοτήτων που αναδεικνύουν τα χαρακτηριστικά προϊόντα και πιάτα μιας περιοχής και το ταλέντο όσων τα παρασκευάζουν, καθώς και τη μοναδικότητα του κάθε τόπου. Ως προς τον τουρισμό, είναι αποδεδειγμένο ότι το καλό φαγητό αποτελεί σημαντική πηγή ικανοποίησης για τον κάθε επισκέπτη και υποκινεί υψηλότερη τουριστική δαπάνη.

Αμπελώνες στη Σαντορίνη

- Αμπελώνας Γαβαλά
- Οινοποιείο ΓΑΙΑ
- Καναβά Ρούσσου
- Κτήμα Αργυρού

- Κτήμα Σιγαλά
- Οινοποιείο Αντωνίου
- Οινοποιείο Μπουταρη κτλ

Το κλίμα αλλά και το έδαφος της Σαντορίνης περιορίζουν την καλλιέργεια πολλών και διαφορετικών προϊόντων. Η αμυδρή καλλιέργεια σε συνδυασμό με το ιδιαίτερο περιβάλλον της Σαντορίνης όμως, εξασφαλίζουν τη δημιουργία μιας ξεχωριστής ποικιλίας ειδών τα οποία αναφέρονται παρακάτω:

Φάβα

Το επίκεντρο της διατροφής στη Σαντορίνη είναι η φάβα, η οποία συναντάται από τα αρχαία χρόνια των Μινωιτών. Προσφέρονται συνταγές όπως είναι η φάβα με λάδι, ντομάτα και κάπαρη και σάλτσα από μελιτζάνα.

Ντοματάκι

Είναι χαρακτηριστικό προϊόν στη Σαντορίνη. Προσφέρεται ως σαλάτα, ντοματοκεφτέδες και γλυκό του κουταλιού.

Λευκή Μελιτζάνα

Είναι ιδιαίτερο προϊόν της Σαντορίνης και πλέον πολύ αναγνωρίσιμο λόγω του χρώματος και της γλυκιάς γεύσης. Τα πιο γνωστά πιάτα είναι η μελιτζανοσαλάτα, ο Σαντορινιός μουσακάς, τριμισού με ψητή μελιτζάνα και γλυκό του κουταλιού.

Θαλασσινά

Η Σαντορίνη σα νησί έχει αρκετά μεγάλη ποικιλία σε θαλασσινά και ψάρια. Από παλιά η Σαντορίνη έχει κουζίνα πλούσια σε φρέσκα ψάρια. Τα πιο γνωστά ψάρια είναι τα ακόλουθα: φαγκρί, σαργός, σκάρος, ροφός, ξιφίας και μπαρμπούνη.

Στο νησί έχουν πραγματοποιηθεί πολλές δραστηριότητες γαστρονομικού χαρακτήρα, οι οποίες είναι συνέδρια, πολιτιστικές συναντήσεις, πανηγύρια και χοροί. Με τον όρο δραστηριότητες γαστρονομικού χαρακτήρα θεωρούνται όλα τα δρώμενα που αναδεικνύουν την τοπική κουζίνα μαζί με τον πολιτισμό, ήθη και έθιμα του νησιού.

Μουσείο οίνου

Εδώ και χρόνια λειτουργεί στη Σαντορίνη μουσείο οίνου (wine museum Koutsoyannopoulos 1660-1970). Το μουσείο οίνου είναι σαν λαβύρινθος και βρίσκεται οκτώ μέτρα κάτω από τη γη. Είναι ιδιωτικό μουσείο της οικογένειας Κουτσογιαννόπουλου και παρουσιάζει την ιστορία του οίνου και της ζωής στο νησί από το 1660. Αξιόλογη λεπτομέρεια απαρτίζουν το βιβλίο γραμμένο σε οκτώ γλώσσες και η ξενάγηση που γίνεται σε δεκατέσσερις γλώσσες. Ο επισκέπτης μετά τη λήξη της ξενάγησης μπορεί να γευτεί κρασιά από το οινοποιείο (Τοπογλίδη, 2018).

Μουσείο τομάτας

Στο νησί της Σαντορίνης λειτουργεί επίσης μουσείο σχετικό με την ντομάτα. Ένα παλιό εργοστάσιο μεταβλήθηκε σε μουσείο, όπου ο επισκέπτης μπορεί να δει πώς καλλιεργούνταν, επεξεργαζόταν και παρήγαγαν την τομάτα, σε μηχανές που χρονολογούνται από το 1890. Στο ίδιο εργοστάσιο υπάρχει και το εργοστάσιο τεχνών της Σαντορίνης που ευνοεί την πρόοδο και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του νησιού και γενικά των Κυκλάδων και να προβληθεί η αρχαία και νεότερη ιστορία τους με πολιτιστικά δρώμενα, προγράμματα εκπαίδευσης, μαθήματα μαγειρικής και κατάστημα με ελληνικά προϊόντα (Τοπογλίδη, 2018).

Η ασχολία με τον αγροτουρισμό έδειξε ότι οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού μπορούν να προσφέρουν την επιμήκυνση της τουριστικής σεζόν και να αντικαταστήσουν τον μαζικό τουρισμό όπως να προσελκύσουν νέες αγορές. Επίσης προσφέρουν έσοδα με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής της κοινωνίας της Σαντορίνης και τη μεγιστοποίηση του μεριδίου της αγοράς (Θανάση & Καραμολέγκου, 2015).

3.1.12 Τουρισμός Γάμων

Σε έναν από τους καλύτερους προορισμούς στο κόσμο για τέλεση γάμων, έχει καθιερωθεί τα τωρινά χρόνια η Σαντορίνη. Οι πολύ καλές καιρικές συνθήκες του νησιού, όσο και η μοναδική ομορφιά της αλλά και το σαγηνευτικό και φημισμένο ηλιοβασίλεμά της έχουν συμβάλει στο γεγονός αυτό.

Εικόνα 18: Γάμος στη Σαντορίνη

Πηγή: www.tokarfi.gr/oi-touristες-επιλέγουν-γάμο-αλά-σαντο/

Εκτός από όλα τα παραπάνω, προσφέρει επιπλέον και μια κουλτούρα που συχνά αρέσει στους επισκέπτες και εμπεριέχει τα έθιμα του ελληνικού γάμου με τη μουσική, την ελληνική κουζίνα αλλά και τον απλό κόσμο, που εύχεται στους νύπαντρους στη διαδρομή τους προς τον τόπο τελέσεως του μυστηρίου. Μοναδική ωστόσο είναι και η ιστορία της Σαντορίνης που δελεάζει τους επισκέπτες της.

Την οργάνωση των γάμων αυτών σχεδιάζουν και διευθύνουν εξειδικευμένα γραφεία οργάνωσης γάμων και το άτομο που επικοινωνεί με το ζευγάρι ως κυρίως μέσα από το ίντερνετ και λέγεται συντονιστής γάμων. Αυτός ασχολείται εκτός από τις γραφειοκρατικές διαδικασίες (άδειες γάμου κλπ) και με όλες τις διαδικασίες της τελετής, όπως τη δημιουργία ενός πλήρους προγράμματος για το γάμο, το ξενοδοχείο που θα μείνει το ζευγάρι και οι καλεσμένοι του, τις μετακινήσεις τους, τις φωτογραφίες, το στολισμό των χώρων, το τραπέζι, τη μουσική κ.λ.π. (Παπαλέξη, 2009).

Η Σαντορίνη είναι η περιοχή με τους περισσότερους γάμους αλλοδαπών στην Ελλάδα. Όπως αναφέρουν έρευνες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια οι Κινέζοι κρατούν τα σκήπτρα σε αυτόν τον τομέα με το 50% ενώ ακολουθούν Βρετανοί, Ρώσοι και άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι το 2014 το 70% των γάμων από αλλοδαπούς ήταν Βρετανοί.

3.2 Η περίπτωση της Αργολίδας

3.2.1 Γενικά

Σημαντική οικονομική πηγή της Αργολίδας αποτελεί ο τουρισμός, ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερα. Το Ναύπλιο λόγω χάρη, είναι ένας από τους πιο δημοφιλείς και αγαπημένους προορισμούς των κατοίκων της Αθήνας κυρίως γιατί απέχει μόλις 147χλμ. από την Αθήνα. Είναι η πρωτεύουσα του νομού Αργολίδας, με έκταση 33,6 τετραγωνικά χιλιόμετρα και σύμφωνα με την απογραφή του 2001 έχει 13.882 κατοίκους.

Η Αργολίδα είναι νομός της Ανατολικής Πελοποννήσου πρόκειται για μια από τις πιο ιστορικές περιοχές της Ελλάδας ενώ περιλαμβάνει 4 Δήμους σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης. Ακριβέστερα Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Πρόγραμμα Καλλικράτης ,ονομάζεται ο Ελληνικός Νόμος 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους.

Εικόνα 19: Αργολίδα

Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/Νομός_Αργολίδας

Οι τέσσερις Δήμοι είναι:

- Δήμος Αργούς – Μυκηνών με έκταση 1.002,6 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 42.022 με βάση την απογραφή του 2011 ενώ το 2001 ήταν 48.188. Έδρα του δήμου ευνόα το Αργός ενώ οι Μήνησες έχουν οριστεί ως ιστορική έδρα. Περιλαμβάνει τα έξι δημοτικά διαμερίσματα: Λένας, Κουτσοποδίου, Μήλινων, Νέας Κιλού ενώ περιλαμβάνει και τις κοινότητες Αχλαδόκαμπου και Αλέας. Είναι ο μεγαλύτερος δήμος της περιφέρειας Αργολίδος.
- Δήμος Ναυπηγών με έκταση 387,8 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 33.356 με βάση την τελευταία απογραφή του 2011 ενώ το 2001 ήταν 33.406. Έδρα του Δήμου είναι το Ναύπλιο ενώ ο Δήμος περιλαμβάνει τα έξι δημοτικά διαμερίσματα: Ασίνης, Μήδειας και Νέας Τίρυνθας.
- Δήμος Επιδαύρου με έκταση 338,06 τετραγωνικά χιλιόμετρα με πληθυσμό 8.115 με βάση την απογραφή του 2011 ενώ το 2001 είχε 9.275 κάτοικους. Έδρα του δήμου είναι το Λυγουριό ενώ η Παλιά Επίδαυρος είναι ιστορική έδρα. Περιλαμβάνει τα δημοτικά διαμερίσματα: Λυγουριό, Επιδαύρου, Τραχείας, Διαμείνας, Αρκαδικού και Αγίου Δημήτριου.
- Δήμος Ερμιονίδας με έκταση 417,59 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 13.551 με βάση την απογραφή του 2011 έναντι 14.901 το 2001. Περιλαμβάνει τα δημοτικά διαμερίσματα Ερμιόνης και Κρανιδίου.

Ο σύγχρονος επισκέπτης έχει την ευκαιρία να θαυμάσει την πολυμορφία του αργολικού τοπίου και να εξερευνήσει έναν τόπο γεμάτο αξιοθέατα, αρχαιολογικά οικοδομήματα και ομορφιές που σπάνια ανταμώνει κανείς. Το γεγονός αυτό απαρτίζει και τον σημαντικότερο λόγο της δυνατής τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής. Άλλωστε, η Αργολίδα διατέλεσε μία από τις ιστορικές κοιτίδες του ελληνισμού με αφθονία αρχαιολογικών ευρημάτων από την προϊστορική ακόμα εποχή.

Παρόλο που το Ναύπλιο, θεωρείται μία από τις πιο όμορφες πόλεις της Ελλάδας, οι τουρίστες δεν επισκέπτονται την πόλη πάνω από δύο με τρεις ημέρες. Όπως είναι γνώριμο και στους κατοίκους, οι περισσότεροι τουριστικοί πράκτορες του εξωτερικού δεν γνωστοποιούν στον κόσμο σαν προορισμό το Ναύπλιο αλλά το Τολό που βρίσκεται λίγο πιο δίπλα, το οποίο ήταν ανέκαθεν πόλος έλξης για τους τουρίστες καθώς τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί πάρα πολύ ο εναλλακτικός τουρισμός εκεί. Στην παρούσα κατάσταση, είναι σημαντικό να προστεθεί ότι τα τελευταία τρία χρόνια ο τουρισμός έχει αναπτυχθεί πολύ στην περιοχή της Αρκαδίας και αυτό έχει ως αποτέλεσμα (τον χειμώνα κυρίως) οι τουρίστες να επιλέγουν για τις στιγμές ξεκούρασης τους, τη διαμονή τους σε μικρά παραδοσιακά χωριά παρά στη πόλη του Ναυπλίου. Υπάρχουν αναμφίβολα και περιπτώσεις που οι τουρίστες επιλέγουν να συνδυάσουν και τους δύο νομούς Αργολίδας και Αρκαδίας (Τσίτσου, 2013).

3.2.2 Αφίξεις

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η Αργολίδα δέχεται πολλούς τουρίστες, για αυτό καλό θα ήταν να δούμε σε αριθμούς ποια είναι η πραγματικότητα:

Έτος		2016	2017	2018
Αργολίδα	Μουσεία	20.965	28.448	31.062
	Αρχ. Χώροι	943.136	1.095.253	1.295.891

Πίνακας 5: Επισκέπτες σε Μουσεία και Αρχαιολογικούς Χώρους

Πηγή: ΙΝΣΕΤΕ

Αργολίδα 2018	Λιμάνι	Κατάπλοι	Απόπλοι	Σύνολο
	Ερμιόνη	16.918	15.452	32.370
	Κόστα Ερμιονίδας	74.360	73.162	147.522
	Πόρτο Χέλι	5.913	5.824	11.737

Πίνακας 6: Κίνηση στα Λιμάνια Αργολίδας 2018

Πηγή: ΙΝΣΕΤΕ

		2015	2016	2017
	Αφίξεις Αλλοδαπών	143.195	135.166	156.481
	Αφίξεις Ημεδαπών	174.674	176.620	192.173

Αργολίδα	Διανυκτερεύσεις Αλλοδαπών	441.883	539.136	554.242
	Διανυκτερεύσεις Ημεδαπών	409.304	429.544	474.394
	Πληρότητα	35%	38.8%	39.7%

Πίνακας 7: Αφίξεις, διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα Αργολίδας

Πηγή: ΙΝΣΕΤΕ

3.2.3 Αγροτουρισμός

Η Αργολίδα θα είχε τη δυνατότητα να θεωρηθεί ένα πεδίο αγροτουριστικών δραστηριοτήτων καθώς η εκμετάλλευση των εσπεριδοειδών είναι ένας πολύ ενδιαφέρον τομέας και το πορτοκάλι ένα φρούτο ευρείας κατανάλωσης του οποίου ο τρόπος καλλιέργειας και συλλογής απαρτίζει μια πολύ ενδιαφέρουσα δραστηριότητα σε γενικό επίπεδο.

Τα πορτοκάλια της Αργολίδας είναι της ποικιλίας Washington Navel και καταναλώνονται κυρίως νωπά. Η χυμοποίηση είναι η δεύτερη και επιλογή από ανάγκη. Πρωταρχικό γνώρισμα τους είναι το λαμπερό χρώμα, η αυξημένη οξύτητα καθώς και η υπόπικρη γευστικότητα τους. Η Αργολίδα παράγει περίπου 400.000 τόνους πορτοκάλια, από τους οποίους οι 150.000 προορίζονται για χυμοποίηση.

Στο γοητευτικό λιμανάκι της Αρχαίας Επιδαύρου, κάθε Ιούλιο, οι επισκέπτες της περιοχής εκτός από τις εκδηλώσεις του «Μουσικού Ιουλίου», μπορούν να πάρουν μέρος στο Πανηγύρι του Αγροτουρισμού. Ο Δήμος Επιδαύρου συνεργαζόμενος με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και τους τοπικούς φορείς επιθυμώντας να προβάλλουν τα αγνά και παραδοσιακά προϊόντα της Αργολικής γης και άλλων εκτάσεων της Ελλάδας, οργανώνουν μια υπαίθρια αγορά με παραγωγούς τοπικών προϊόντων, φέρνοντας έτσι τον επισκέπτη σε μια πρωτοφανή επαφή με τους παραγωγούς και προάγοντας τον Αγροτουρισμό.

Κάθε Παρασκευο-Σαββατοκύριακο όλο τον Ιούλιο, διανύοντας τη διαδρομή κάτω απ' το φως του φεγγαριού στο φωταγωγημένο λιμάνι της περιοχής στα όμορφα ξύλινα περίπτερα της έκθεσης, ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να δοκιμάζει τις ντόπιες λιχουδιές που βρίσκονται μπροστά του και να θαυμάζει επιβλητικά έργα χειροτεχνίας και πατροπαράδοτα κοσμήματα που επιδειχνουν το ατελείωτο μεράκι των δημιουργών.

Ταυτόχρονα, με την έκθεση συντελούνται στο χώρο του λιμανιού και πολλές άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Παραδοσιακοί χοροί, ρεμπέτικες βραδιές, γαστρονομικές εκδηλώσεις αλλά και έκθεση φωτογραφίας (<https://peloponnese.events>).

Σε έναν από τους παλιούς οικισμούς της Επιδαύρου, την Τραχειά, πάνω από τον Πόρο και την Ερμιόνη οι τουρίστες κάνουν στάση και απολαμβάνουν ένα υπέροχο κολατσίο με νόστιμο τυρί και ζεστό ζυμωτό ψωμί. Από χιλιόμετρα σαγηνεύονται από τη μυρωδιά του ψωμιού και του τυριού που με μεγάλη μαεστρία φτιάχνουν οι ντόπιοι παραγωγοί στα μαγαζιά κατά μήκος του δρόμου. Το τυρί Τραχειάς με ονομασία ποιότητας είναι γνωστό σε όλον τον κόσμο και πολλοί περαστικοί και λάτρεις των αυθεντικών γεύσεων έρχονται εδώ για να το απολαύσουν.

Επιπλέον, καθώς, οι περαστικοί βαδίζουν στον κάμπο της Ερμιόνης βλέπουν και γοητεύονται από τα πολλά στρέμματα με ροδιές. Το ρόδι είναι ένα φυτό που συμβολίζει την καλοτυχία και

τη γονιμότητα και έχει μεγάλη ιστορία. Στην αρχαιότητα ήταν αφιερωμένο στη θεά Ήρα. Στις μέρες μας υπάρχει άφθονο στη γη της Ερμιόνης. Κάθε φθινόπωρο ο τόπος αυτός βάφεται με κόκκινο χρώμα του καρπού και καλεί τους περαστικούς να κάνουν μία στάση. Τα ρόδια της Ερμιόνης είναι ξακουστά και γνωστά λόγω των ευεργητικών ικανοτήτων τους από τα αρχαία χρόνια. Μεγάλοι επιστήμονες όπως ο Ιπποκράτης, ο Γαλήνης και πολλοί άλλοι εξύμνησαν τις θεραπευτικές τους ιδιότητες.

3.2.4 Γαστρονομικός Τουρισμός

Η σχέση της γαστρονομίας με τον τουρισμό είναι αρκετά περίπλοκη, καθώς το φαγητό εισέρχεται στην ταξιδιωτική εμπειρία με διαφορετικούς τρόπους.

Η Αργολίδα έχει τη δυνατότητα να προσφέρει ένα ευρύ φάσμα πραγμάτων και γνώσεων στον σύγχρονο απαιτητικό τουρίστα που θα αλλάξουν την διαμονή του στην ελληνική ευλογημένη γη, σε ανεκτίμητη εμπειρία. Είναι φανερό η ευκαιρία που υπάρχει για την εξάπλωση του γαστρονομικού τουρισμού στην Ελλάδα και την καθιέρωσή της ως γαστρονομικό προορισμό. Για να μπορέσει όμως να προοδεύσει ο γαστρονομικός τουρισμός θα χρειαστεί η εξάπλωση και η παροχή εξειδικευμένων και ποιοτικών υπηρεσιών γαστρονομικού τουρισμού από τους ντόπιους επιχειρηματίες φορείς, οι οποίοι εξασφαλίζουν την δικτύωση των επιχειρηματιών του κλάδου τους, ενισχύουν την συνεργασία με τρίτους και έχουν την δυνατότητα να καθιερώσουν κάποια πρότυπα ποιότητας στον κλάδο τους, να τον αναβαθμίσουν και να τον διευθύνουν.

Ο αγροτουρισμός σε συνένωση με τον γαστρονομικό μπορούν με άνεση να πλάσουν την ταυτότητα της Αργολίδας με τις περιοχές που πραστατεύει και τα προϊόντα που παράγει. Στοιχειώδεις είναι οι μονάδες που πραγματοποιούν δραστηριότητες σε αυτόν τον κλάδο έως τώρα. Η έλλειψη γνώσης και εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού λειτουργεί ως ανασταλτικός συντελεστής να επιτύχει αυτός ο τύπος τουρισμού και να βοηθήσει στην ελάττωση της ανεργίας και πιο συγκεκριμένα των νέων της περιοχής.

Τρία σημαντικά πράγματα χαρακτηρίζουν την Αργολίδα. Τα ίχνη του Μυκηναϊκού πολιτισμού, το Ναύπλιο που θυμίζει πάντα άνοιξη και τα οπωροκηπευτικά. Μανταρίνια, λεμόνια, βερίκοκα, ρόδια, αργίτικο πεπόνι, καρπούζι κ.ά., είναι συχνά καλλιεργήσιμα εδώ. Είναι επίσης ευρέως γνωστά για την νοστιμιά και την ποιότητά τους.

Γνωστό θεωρείται και το λάδι της Αργολίδας σε όλο τον κόσμο με εξαιρετική ποιότητα, με μοναδικό χρώμα και γεύση λόγω τόσο της εδαφοκλιματικής όσο και της σωστής καλλιέργειας, των ελαιόδεντρων. Κάθε Νοέμβρη πραγματοποιείται Γιορτή ελιάς και ελαιόλαδου στο Κρανίδι Ερμιονίδος με στόχο την επαφή και αναβίωση της πλούσιας αγροτικής παράδοσης που έχει ο τόπος και σχετίζεται με την ελιά. Πολλά είναι και τα κηπευτικά προϊόντα, ντομάτες, φασόλια, αρακάς, αγγούρια, μαρούλια, μελιτζάνες κ.ά. Ξεχωρίζει όμως ένα προϊόν, η ονομαστή αγκινάρα Ιρίων, με ιδιαίτερη νοστιμιά, γεύση και διατροφική αξία. Αυτή η αγκινάρα παράγεται στην Αργολίδα και συγκεκριμένα στην περιοχή των Ιρίων. Παράγεται σε 12.000 στρέμματα το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής παραγωγής.

Προς τιμήν της κάθε Μάιο διοργανώνεται η Γιορτή της Αγκινάρας, φεστιβάλ γεύσεων με φαγητά που περιέχουν ως βασικό υλικό την αγκινάρα, σε διάφορες συνταγές.

3.2.5 Θαλάσσιος Τουρισμός

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού είναι η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής, το κόστος της οποίας είναι ιδιαίτερα υψηλό σε ότι αφορά στην κατασκευή σύγχρονων και άρτια εξοπλισμένων μαρίνων για τον ελλιμενισμό, τον ανεφοδιασμό και γενικά την εξυπηρέτηση των σκαφών αναψυχής, άσχετα αν αυτά είναι ενοικιαζόμενα ή ιδιωτικής χρήσης και στη συμπλήρωση ή και ανανέωση του στόλου των σκαφών αναψυχής και των κρουαζιερόπλοιων.

Ο οριζόντιος διαμελισμός της χερσονήσου της Αργολίδας διαμορφώνει ένα σημαντικό ανάπτυγμα ακτών με εισέρχοντες και εξέρχοντες γεωμορφολογικούς σχηματισμούς και αναγνωριζόμενη ενότητα του χερσαίου και θαλάσσιου συστήματος (26 μ.μ. ακτών ανά κάτοικο, στη χώρα 1,7 μ.μ. ακτών ανά κάτοικο). Και στο παρελθόν και σήμερα η σχέση της Αργολίδας με τη θάλασσα, η οικονομική και κοινωνική συνάφεια των κατοίκων της με τη θάλασσα ήταν και είναι σημαντική. Μια τέτοια θεώρηση οδηγεί σε μια συμπληρωματική και πιο ολοκληρωμένη ανάπτυξη των επιμέρους δραστηριοτήτων - υποκλάδων και υποδομής που εξετάζονται: ναυπηγοεπισκευαστική βιοτεχνία σκαφών αναψυχής, δίκτυο λιμένων αναψυχής, σύστημα υποστηρικτικών υπηρεσιών προς το θαλάσσιο τουρισμό.

Θέσεις λιμανιών στο νομό υπάρχουν για χρήση Λιμάνια γενικής εξυπηρέτησης (εμπορικά – επιβατικά) όπως : Ναύπλιο: εμπορικό-επιβατικό Ερμιόνη, επιβατικό Πόρτο Χέλι, Παλαιά Επίδαυρος.

Επιπλέον, τα ακίνδυνα και καθαρά νερά στην Αργολίδα και συγκεκριμένα στην Επίδαυρο, προσφέρουν δραστηριότητες όπως είναι η υποβρύχια εξερεύνηση. Οι επισκέπτες που αγαπούν το σπορ αυτό μπορούν να εξερευνήσουν τα εντυπωσιακά υποβρύχια μονοπάτια και να ζήσουν μια μοναδική εμπειρία. Το καλοκαίρι οργανώνονται στην περιοχή κάποια προγράμματα εκμάθησης ασφαλούς κατάδυσης και υποβρύχια παρατήρησης (www.yialasi.com).

Κρουαζιέρα – yachting

Το λιμάνι του Πορτοχελίου βρίσκεται σ' ένα κλειστό και προστατευμένο κόλπο παρέχοντας προστασία στα σκάφη από τα μελτέμια. Χάρη στις άριστες υποδομές που διαθέτει και τη μεγάλη του χωρητικότητά, κάθε χρόνο τους καλοκαιρινούς μήνες γιοτ, θαλαμηγοί, φουσκωτά και πάσης φύσεως πλεύσιμα αράζουν στο κατάφωτο αυτό λιμάνι με τα πολυτελή εστιατόρια, τις ταβέρνες, τις καφετέριες και τα μπαρ. Παράλληλα θαλάσσιες συγκοινωνίες συνδέουν το λιμάνι του Πορτοχελίου με τα νησιά του Αργοσαρωνικού και τον Πειραιά. Καθημερινά πραγματοποιούνται και κρουαζιέρες προς άλλες παραθαλάσσιες περιοχές (Κωστοπούλου, 2014).

Ιστιοπλοϊκοί Αγώνες Ανοιχτής Θαλάσσης

Ένας ιδιαίτερος αγώνας που βασίζεται στη τεράστια αγάπη όλων, διοργανωτών και συμμετεχόντων, για τη θάλασσα συντελείται κάθε χρόνο, τον Ιούνιο στον γραφικό όρμο της Νέας Επιδαύρου και στον Αργοσαρωνικό. Ένας αγώνας που έχει δημιουργηθεί με το μεράκι όλων διοργανώνεται κάθε Ιούνιο στα γαλάζια νερά της Νέας Επιδαύρου και του Αργοσαρωνικού από τον Ναυτικό Αθλητικό Όμιλο Νέας Επιδαύρου και τον Ναυτικό Αθλητικό Όμιλο Ειρήνης και Φιλίας. Ο Ιστιοπλοϊκός Αγώνας Ανοιχτής Θαλάσσης με την επωνυμία «ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ» θα συγκινήσει τον τουρίστα με τη ζωντάνια του, το πάθος των συμμετεχόντων και την ορμή που τον διακατέχει (Κωστοπούλου, 2014).

3.2.6 Θρησκευτικός Τουρισμός

Ο Νομός Αργολίδας είναι ξακουστός για την αρχαία ιστορία του και τα ονομαστά βυζαντινά του κτίσματα και μνημεία ελληνικής ορθοδοξίας. Οι βυζαντινές και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες, οι μεγάλοι καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια, τα μοναστήρια με την τρομερή εικονογράφησή τους, τα ψηφιδωτά, τις τοιχογραφίες και τις εικόνες τους, μαρτυρούν την προσήλωση στις παραδόσεις.

Πολύ κοντά στην πόλη του Ναυπλίου (6 χιλιόμετρα) βρίσκεται ένα μικρό χωριό 400 κατοίκων περίπου τα Πυργιώτικα. Είναι χτισμένο σε ύψος περίπου 120 μέτρων, ένα γεγονός που προσφέρει αμφιθεατρική άποψη του Ναυπλίου από οποιοδήποτε σημείο του χωριού. Υπάρχουν πέντε εκκλησίες: το ιστορικό εκκλησάκι του Αγ. Ιωάννη, των Αγίων Ταξιαρχών, του Αγίου Νικολάου, της Αγίας Παρασκευής και της κεντρικής εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου.

3.2.7 Ιαματικός Τουρισμός

Ο ιαματικός τουρισμός εμπεριέχει και την ενεργειακή αξιοποίηση των θερμομεταλλικών υδάτων και τη γενικότερη μεταχείριση της γεωθερμικής ενέργειας και των μεταλλικών νερών (Αργυροπούλου, 2017).

Σε κοντινή απόσταση από το μαγευτικό και με κόσμος Πορτοχέλι, αγαπημένος πόλος έλξης πολλών διάσημων παραθεριστών, βρίσκεται η ιδιαίζουσα ομορφιάς λιμνοθάλασσα Βερβερόνται, που συνεπάγεται στο δίκτιο Corine Bio-tops. Ένας θρύλος λέει ότι εδώ και πολλά χρόνια βρήκαν εκεί καταφύγιο Βερβερινοί Πειρατεές. Από τη λέξη αυτή, λίγο παραφρασμένη, λέγεται ότι πήρε το όνομα αυτό. Τα ιαματικά νερά της βοηθούν στην ανακούφιση από ρευματισμούς, αρθριτικά και άλλες σχετικές παθήσεις.

Επίσης, κάθε χρόνο η παραλία της Ν.Κίου στον Δήμο Άργους Μυκηνών στην Αργολίδα γεμίζει κυρίως τις πρωινές ώρες με ηλικιωμένους, που βρίσκουν όπως οι ίδιοι υποστηρίζουν ανακούφιση σε μυοσκελετικές κυρίως παθήσεις, από την λάσπη και τα φύκια της συγκεκριμένης θαλάσσιας περιοχής.

3.2.8 Συναυλιακός Τουρισμός

Ένα είδος του εναλλακτικού τουρισμού που προσφέρει η περιοχή της Αργολίδας και συγκεκριμένα στο Ναύπλιο είναι το Μουσικό Φεστιβάλ Ναυπλίου που πραγματοποιείται κάθε καλοκαίρι. Το φεστιβάλ αυτό θεσπίστηκε το 1991 και έχει σαν θέμα την κλασική μουσική. Υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση του διεθνούς υπόληψης Γιάννη Βακαρέλη, κάθε χρόνο σημαντικοί συνθέτες, εξαιρετικοί σολίστες της διεθνούς μουσικής σκηνής αλλά και νέοι ταλαντούχοι και ανερχόμενοι μουσικοί δίνουν το παρόν στο Ναύπλιο στρέφοντας την καλλιτεχνική προσοχή στην πόλη(Τσίτσου, 2013).

4 Παρουσίαση επιχειρήσεων στην Αργολίδα που ασχολούνται με τον Εναλλακτικό Τουρισμό

4.1 Επιχείρηση Μελάς

Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο η Αργολίδα είναι μια περιοχή που αναπτύσσεται κυρίως ο Αγροτουρισμός. Παρ' όλα όμως δεν υπάρχουν πολλές επιχειρήσεις που να ασχολούνται με τον εναλλακτικό τουρισμό εκτός από ελάχιστες εγέρσεις. Μια από αυτές τις εξαιρέσεις είναι η επιχείρηση «Melas Epidaurus Olive Oil Domain» στο Λυγουριό Αργολίδας που ασχολείται με τρία διαφορετικά πράγματα. Το πρώτο είναι η παραγωγή λαδιού σε σύγχρονες μονάδες, το δεύτερο είναι ο Αγροτουρισμός ενώ τέλος η τρίτη ενασχόληση είναι η παραγωγή βίο καλλυντικών.

Εικόνα 20: Η επιχείρηση Μελάς στο Λυγουριό

Πηγή: <http://www.melasoil.gr/el/%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%BA%CE%AE>

4.1.1 Γενικά για την εταιρεία

Πρόκειται για οικογενειακή επιχείρηση που αποτελείται από ιδιόκτητους βιολογικούς ελαιώνες 30 στρεμμάτων, μονάδα παραγωγής με ελαιοτριβείο (2) δύο γραμμών παραγωγής με έδρα το Λυγουριό στο Δήμο Επιδαύρου που ιδρύθηκε το 1994 και η παραγωγικότητα είναι 650 τόνων ετησίως.

- a) Διακρίσεις ([ιστοσελίδα Μελάς](#))

- Το έτος 2000 παρουσίασε για πρώτη φορά , στην διεθνή έκθεση τροφίμων και ποτών στην Νέα Υόρκη (FANCY-FOOD), ως νέο παγκοσμίως προϊόν το έξτρα παρθένο ελαιόλαδο βιολογικής Γεωργίας (BIO-ΠΟΠ ΛΥΓΟΥΡΙΟ) Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης, το οποίο έτυχε ιδιαίτερης αποδοχής.
- Το έτος 2006 στην 4η έκθεση Γιορτή Λαδιού & Ελιάς, στην Αθήνα, το ελαιόλαδο ΠΟΠ-ΛΥΓΟΥΡΙΟ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟΥ παίρνει το πρώτο χρυσό βραβείο, ως εθνική διάκριση τόσο σε ποσότητα όσο και σε ποιότητα.

b) Προϊόντα

- Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο προϊόν βιολογικής γεωργίας - επιπλέον Π.Ο.Π ΛΥΓΟΥΡΙΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟΥ.
- Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο προϊόν βιολογικής γεωργίας - "MELAS".
- Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Π.Ο.Π. ΛΥΓΟΥΡΙΟ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟΥ.
- Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο "OLON".

c) Χώρες εξαγωγής

Η "ΜΕΛΑΣ ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΔΑΥΡΙΑΣ ΓΗ" εξάγει τα προϊόντα της σε Ευρώπη, Αμερική, Καναδά και Κίνα. Ενδεικτικά οι χώρες εξαγωγής είναι: Αγγλία, Ανδόρα, Αυστρία, Βέλγιο , Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Πολωνία , Σουηδία , στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής , στον Καναδά, στην Ασία (Ιαπωνία, Κίνα, Κορέα, Ταϊβάν) και στην Νότιο Αφρική.

4.1.2 Ο Κήπος των Ελαίων

Μόλις μια μισή ώρα από την Αθήνα, δίπλα στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου, στο Λυγουριό, βρίσκονται οι σύγχρονες εγκαταστάσεις της « Μελάς Ελαιουργίας Επιδαυρίας Γης». Μέσα σε έναν ελαιώνα 30 στρεμμάτων οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα όχι μόνο να κάνουν περίπατο μέσα στη φύση αλλά και να ξεναγηθούν στους χώρους ελαιουργίας. Εκτός από τα παραπάνω εντός των χωρών της επιχειρήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν πολλές δραστηριότητες όπως η επίσκεψη σχολικών μονάδων στις εγκαταστάσεις όχι μόνο τους μήνες που λειτουργεί το ελαιοτριβείο αλλά καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου. Επίσης η μονάδα δέχεται επισκέψεις από ομάδες με επιστημονικό ενδιαφέρον αλλά και τουρίστες οι οποίοι θέλουν να συμμετέχουν στη συγκομιδή ελαίου. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα της ξενάγησης στους χώρους του ελαιοτριβείου ξεκινώντας με μια βιντεοταινία για την ιστορία του δέντρου της ελιάς αλλά και στα σημαντικότερα μνημεία της περιοχής.

Στα πλαίσια της φιλοξενίας οι επισκέπτες μπορούν να δοκιμάσουν τοπικά παραδοσιακά προϊόντα και γλυκά του κουταλιού όπως το γλυκό κουταλιού της ελιάς, το παραδοσιακό ροσόλι ελιάς ενώ μια βόλτα στο Κήπο των Ελαίων χαλαρώνει τους επισκέπτες. Κατά την παραμονή τους στους χώρους αυτούς οι επισκέπτες μπορούν να συμμετέχουν στη παραγωγή γλύκων του κουταλιού αλλά το σημαντικότερο αν επισκέπτονται το ελαιοτριβείο κατά τους χειμερινούς μήνες μπορούν να δοκιμάσουν το ζεστό-ψημένο στο τζάκι-ψωμί μουσκεμένο με ζεστό λάδι, ακριβώς την ίδια στιγμή που βγαίνει από τον διαχωριστήρα. Ενώ η καψάλα με τριμμένη ρίγανη και μπόλικο λαδάκι, ίσως και λίγη βαρελίσια φέτα και ένα ποτήρι κόκκινο κρασί, τις περισσότερες φορές γίνεται η αφορμή για να εξελιχτεί σε γλέντι και τσιμπούσι μέχρι το βράδυ.

4.1.3 Βίο – Καλλυντικά Μελάς

Το βιολογικό εξτρά παρθένο ελαιόλαδο έχει πάρα πολλές ευεργετικές ιδιότητες για την υγεία και αυτό το γνωρίζουν καλά στην επιχείρηση Μελάς. Το ελαιόλαδο είναι πλούσιο σε Ω3, Ω6, βιταμίνες και ιχνοστοιχεία που προστατεύουν την επιδερμίδα από την είσοδο τοξινών. Έτσι η εταιρεία έχει δημιουργήσει μία σειρά από προϊόντα περιποίησης για γυναίκες όπως([ιστοσελίδα Μελάς](#)):

- a. Προϊόντα περιποίησης προσώπου
  - Κρέμα ημέρας (ad Creta)
  - Κρέμα νύκτας (night cream)
  - Γαλάκτωμα καθαρισμού προσώπου (cleansing emulsion)
  - Λοσιόν τόνωσης (lotion tonic)
  - Κρέμα ματιών (eye cream)
  - Κρέμα χειλιών (lips cream balsam)
- b. Προϊόντα περιποίησης σώματος
  - Κρέμα χεριών (hand cream)
  - Γαλάκτωμα σώματος (body moisturizing emulsion)
  - Αφρόλουτρο σώματος (body shower emulsion)
  - Peeling σώματος (body scrub peeling)
  - Αντηλιακή κρέμα σώματος .

Μελλοντικός στόχος είναι να δημιουργηθούν προϊόντα για τους άντρες αλλά και για τα παιδιά.

Εικόνα 21:Βίο- Καλλυντικά Μελάς

Πηγη:<http://www.melasoil.gr/el/bio-καλλυντικα/προϊοντα/anastasia-bio-care-με-λάδι-και-μέλι-για-τη-γυναίκα>

4.2 Οινοποιείο Κουτσογιαννόπουλος

Το οινοποιό Κουτσογιαννόπουλος δημιουργήθηκε από τους δυο αδελφούς Γρήγορη και Δημήτρη το 1880. Πρόκειται για μια οικογενειακή επιχείρηση που βρίσκεται στο Βόθρων στο δρόμο προς την παράλια καμάρι στη Σαντορίνη. Σήμερα τέσσερις γενιές μετα λειτουργεί υπό την επίβλεψη του Γιώργου Κουτσογιαννόπουλος. Μετα από χρονιές προσπάθειές του Γιώργου δημιουργήθηκε το μουσείο VolcanWines που είναι το μοναδικό υποσκαφή μουσείο Οίνου στην Ελλάδα 8 μετρά κάτω από την επιφάνεια της γης. Ο κάθε επισκέπτη έχει την δυνατότητα να έρθει πιο κοντά με το κρασί γνωρίζοντας την ιστορία αλλά και την ζωή του αμπελουργού μέσα από αυτόματη ακουστική ξενάγηση σε 14 γλώσσες. Επίσης διατίθενται και βιβλίο σε οχτώ ακόμα γλώσσες .

Εικόνα 22: Μουσείο Οίνου Κουτσογιαννόπουλος

Πηγή: <http://www.santoriniwinemuseum.com/gr/to-mousio-oinou>

Μέσα από την περιήγηση οι επισκέπτες έχουν την δυνατότητα πληρώνοντας μια μικρή αμοιβή 10 ευρώ να μάθουν από πρώτο χέρι τα στάδια παραγωγής κρασιού όπως είναι το κλάδεμα, το όργωμα της γης, τον τρύγο, το πάτημα και το ζύγισμα του σταφυλιού. Ενώ στο τέλος της ημέρας οι επισκέπτες μπορούν να δοκιμάσουν τα καλύτερα κρασιά που παράγει το οινοποιείο.

Συμπεράσματα

Από το 1950 και έπειτα όταν ξεκίνησε να αναπτύσσεται ο τουρισμός τα κράτη κατάλαβαν ότι είναι ένα μέσο ανάπτυξης της οικονομίας. Η άνευ ορών παράδοση των περιοχών αυτών στον τουρισμό, σε συνδυασμό με την απρογραμματιστή τουριστική δραστηριότητα, προκάλεσαν πληθώρα αρνητικών επιπτώσεων, τόσο στους φυσικούς και πολιτισμικούς πόρους, όσο και στις οικονομίες και στις κοινωνίες των περιοχών υποδοχής με αποτέλεσμα ο τουρισμός να θεωρείται ως «απλή για την βιωσιμότητα» αυτών των περιοχών(Ηλιοπούλου, 2015).

Η κρίση λοιπόν που δημιουργήθηκε στον μαζικό τουρισμό είχε ως αποτέλεσμα την αναζήτηση νέων μορφών τουρισμού που θα σέβονται το περιβάλλον, την οικονομία, την κοινωνία και τον πολιτισμό. Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί ένα δυναμικό και αναπτυσσόμενο πρότυπο τουρισμού.

Η Σαντορίνη παρουσιάζει προϋποθέσεις ανάπτυξης πολλών μορφών εναλλακτικού τουρισμού. Παρ' όλη την σημαντική της ανάπτυξη στα πλαίσια του μαζικού τουρισμού, διαθέτει σημαντικούς πόρους για τις ειδικές μορφές τουρισμού. Η πληθώρα των πόρων, το μέγεθος, οι αεροπορικές και ακτοπολιτικές συνδέσεις και υποδομές, και οι υφιστάμενες υποδομές σε (ποιοτικά) καταλύματα οδηγούν στο συμπέρασμα ότι αναλαμβάνει κρίσιμο ρόλο στην ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Αλλά η ανάπτυξη δεν μπορεί να έρθει από μόνη της οι κάτοικοι, οι επιχειρηματίες, ο Δήμος αλλά και η κυβέρνηση πρέπει να συνεισφέρουν (Παπαλέξη, 2009).

Στον νομό Αργολίδας οι προοπτικές ανάπτυξης του τουρισμού γενικότερα είναι λίγες. Αυτό συμβαίνει γιατί ο νομός είναι ήδη αναπτυγμένος και η κύρια μορφή του, αυτή του μαζικού τουρισμού, αν και ακόμα ακολουθεί ανοδική πορεία κάποια στιγμή με μαθηματική ακρίβεια θα κορεστεί και θα αρχίσει να παίρνει τη κατιούσα. Σε αυτό συνηγορεί και η παγκόσμια τάση για άλλες μορφές τουρισμού, όπως αναφέρεται σε προηγούμενο κεφάλαιο. Ο τουρισμός όμως με βάση τον πολιτισμό, εκ θεμελίων είναι βιώσιμος και δεν επιβαρύνει το περιβάλλον όπως ο μαζικός. Για αυτό το λόγο, συν το πλεονέκτημα που έχει ο νομός από τις παγκοσμίου φήμης πολιτιστικές πηγές του, ο πολιτιστικός τουρισμός έχει τις μοναδικές προοπτικές ανάπτυξης. Οι προοπτικές και η αξία των πηγών βέβαια έχουν γίνει αντιληπτές εδώ και χρόνια και υπάρχει σημαντική αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, με περιθώρια για περαιτέρω ανάπτυξη, αφού μέρος της ανοδικής πορείας του τουρισμού οφείλεται σε αυτή(φεστιβάλ Επιδάουρου, αρχαία Επίδαυρος, Μυκήνες) Στις προοπτικές είναι και η δυνατότητα εναλλαγής των παραστάσεων-επιλογών που έχει ο επισκέπτης-τουρίστας από τη στιγμή που του προσφέρεται μια ποικιλία πολιτιστικών πηγών. Στα συν, όσο αφορά τον πολιτιστικό τουρισμό, είναι και η τοποθεσία του νομού καθώς επίσης και το κλίμα του το οποίο είναι ήπιο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους επιτρέποντας τις επισκέψεις (Μάνος, 2014).

Τέλος, η πόλη του Ναυπλίου απαρτίζει μία αξιολογη πόλη η οποία έχει τη δυνατότητα να παρέχει πολλά στους επισκέπτες της, ελκύοντας όλο και περισσότερο κόσμο, προάγοντας έτσι τον τουρισμό της. Η γεωγραφική της θέση, η γραφικότητα της πόλης, η θάλασσα, το αρχαιολογικό της ενδιαφέρον, οι παραλίες της, τα όμορφα σοκάκια και μαγαζιά της αλλά και οι κοντινοί προορισμοί της συγκροτούν τους βασικούς παράγοντες οι οποίοι θα ενισχύσουν την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού. Εάν εκμεταλλευτούν και αξιοποιηθούν όλα αυτά, το Ναύπλιο θα γίνει πόλος έλξης των τουριστών όλη τη διάρκεια του χρόνου (Τσίτσου, 2013).

Βιβλιογραφία

- Κοκκώσης, Χ. και Τσάρτας, Π. και Γκρίμπα, Ε. (2011): "Ειδικές και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού, Ζήτηση και Προσφορά Νέων Προϊόντων Τουρισμού". Εκδόσεις Κριτική. Αθηνά.
- Σφακιανάκης, Μ. (2000): "Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού". Εκδόσεις Ελλην. Αθηνά.
- Λογοθέτης, Μ. (1988): "Αγροτικός Τουρισμός, μια εναλλακτική λύση". Αθηνά .
- Ζαχαράτος, Γ.(2003): "Package Tour, Παραγωγή και Διάθεση του Τουριστικού Ταξιδιού". Εκδόσεις Προπομπός.
- Βαρβαρέσος, Σ. (1998): "Τουρισμός: εννοιές, μεγέθη, δομές". Εκδόσεις Προπομπός. Αθηνά
- Διονυσοπούλου, Π.(2006): "Ευρωπαϊκή Τουριστική Πολιτική, Η δυνατότητα διαμόρφωσης της στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης". Εκδόσεις Παπαζήσης.
- Θεοδωροπούλου, Ε. (2006): "Σημειώσεις για το μάθημα: Αειφόρος τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον". Αθηνά. Χαροκοπέιτο Πανεπιστήμιο.
- Λαγός, Δ. (2005) : "Τουριστική Οικονομία". Εκδόσεις Κριτική.
- Αποστολόπουλος, Κ., Θεοδωροπούλου, Ε., Τσακατούρα, Α. (2000): "Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Υπαίθρου". Αθήνα.
- Ηγουμενάκης, Γ. Ν. (2000): "Τουριστικός και Ανάπτυξη". Εκδόσεις Interbooks. Αθήνα.
- Ανδριώτης, Κ.(2008): "Αειφόρα και Εναλλακτικός Τουρισμός". Εκδόσεις Σταμούλη. Αθήνα
- Ανδριώτης, Κ.(2005): "Τουριστική ανάπτυξη και Σχεδιασμός". Εκδόσεις Σταμούλης. Αθήνα.
- Θανάση, Φ., Karamolegkou, Z., Καραμολέγκου, Ζ., & Thanasi, F. (2015): "Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού σε Κρήτη και Θήρα".
- Μελά, Μ. (2018): "Η συμβολή των αθλητικών εκδηλώσεων στην τουριστική ανάπτυξη της Σαντορίνης. Διερεύνηση της δυναμικής του santorini experience".
- Καφουρου, Ε.(2015): " Η Σαντορίνη ως γαστρονομικός τουρισμός".
- Φουστέρη, Α. (2018): " Η ανάπτυξη του τουρισμού στην νησιωτική περιοχή των Κυκλάδων, η περίπτωση της Σαντορίνης".
- Τσίτσου, Β., & Tsitsou, V. (2013): "Ο εναλλακτικός τουρισμός και τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά του, περίπτωση Ναυπλίου".
- Κωστοπούλου, Α. (2014): "Αειφόρος ανάπτυξης και μορφές εναλλακτικού τουρισμού στο νομό Αργολίδας".
- Σοροβίγκας, Ι. (2009): "Αργολική Ανάπτυξη". Εφημερίδα Αργολίδας. τεύχος 21, Τουριστικός Πράκτορας Ναυπλίου.
- Μάνος, Δ. (2014): "Πολιτιστικός-Μορφωτικός τουρισμός, προοπτικές στην Ελλάδα. Η περίπτωση της Ανατολικής Πελοποννήσου".
- Παπαλέξη, Φ. (2009). "Η πολιτιστική κληρονομιά μια νέα μορφή τουρισμού: το παράδειγμα της Σαντορίνης".

Τοπογλίδη, Σ. (2018). "Σχεδιασμός πολυμεσικής εφαρμογής για την προώθηση της Γαστρονομίας και του Οινοτουρισμού: Μελέτη περίπτωσης για πολυχώρο με τοπικά προϊόντα στην Οία".

Ιστοσελίδες

<http://www.melasoil.gr/el/%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CE%BA%CE%AE>

<http://www.santoriniwinemuseum.com/gr/home>

<http://www.insete.gr/el-gr/>

<http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/tour/2008/TserotaGeorgia/attached-document/tserota.pdf>

<http://www.redtractorfarm.com/abouttzia.html>

<http://www.santoriniwinemuseum.com/gr/to-mousio-oinou>

<https://www.thoughtco.com/what-is-ecotourism-1435185>

<http://www.opengov.gr/tourism/?p=1440>

<https://magazine.trivago.gr/246-odigos-thriskeftikos-tourismos-mnimeia-mones-monastiria-ekklisies-ellada/>

http://www.topoguide.gr/hiking_on_aghion_oros.php

http://cycladesplus.gr/wp-content/uploads/2017/06/paratiritirio_819981689.pdf

<https://magazine.trivago.gr/355-gnorimia-oinotourismos-ellada-tourismos/>

www.tokarfi.gr/oi-τουρίστες-επιλέγουν-γάμο-αλά-σαντο/

<https://www.pagalihotel-amorgos.com/εναλλακτικός-τουρισμός.html>

<https://magazine.trivago.gr/286-ellada-kai-tourismos-gia-amea/>

<https://blog.santomaris.gr/2017/05/06/red-bull-art-motion-santorini/>

<https://magazine.trivago.gr/334-ena-fysiko-spa-sti-skia-tou-ifaisteiou/>

<http://www.melasoil.gr/el/bio-καλλυντικά/προϊόντα/anastasia-bio-care-με-λάδι-και-μέλι-για-τη-γυναίκα>

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Πανεπιστήμιο Πατρών. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Έρβις Λιτσάϊ , Σιρτζίνο Περτσάκαϊ 2020